RADA GMINY
ŁĄCKO

UCHWAŁA NR 77/XXV/2016
RADY GMINY ŁĄCKO

z dnia 26 sierpnia 2016 r.

w sprawie: przyjęcia do realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łącko na lata 2016-2021.

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt. 15 i art. 40 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. 2016r. poz. 446), w związku z art. 16b ust. 1 i art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 930) uchwala się, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się do realizacji Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łącko na lata 2016-2021, stanowiącą załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Łącko.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY ŁĄCKO
mgr Bernadetta Katarzyna Gawełek

RADA GMINY
ŁĄCKO

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr 77/XXV/2016
Rady Gminy Łącko
z dnia 26 sierpnia 2016r.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY ŁĄCKO NA LATA 2016-2021

INSTYTUT BADAŃ I ANALIZ SPOŁECZNYCH „DIAGNOSIS"

LUSZOWICE, UL.GÓRNA 29A, 32-500 CHRZANÓW, e-mail: zespol_badawczy@wp.pl

SPIS TREŚCI

WSTĘP 4
1. PODSTAWY PRAWNE W ZAKRESIE PLANOWANIA POLITYKI SPOŁECZNEJ W UNII EUROPEJSKIEJ 6
2. DOKUMENTY PROGRAMOWE POLITYKI SPOŁECZNEJ 7
3. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY ŁĄCKO 12
4. STRUKTURA DEMOGRAFICZNA 14
5. SYSTEM EDUKACJI 28
6. ZASOBY MIESZKANIOWE 31
7. ZDROWIE 33
8. KULTURA 34
9. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE 38
10. BEZROBOCIE 41
11. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH 51
12. PRZEMOC W RODZINIE 59
13. PROBLEM ALKOHOLOWY 61
14. WSPIERANIE RODZINY I SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ 64
15. POMOC SPOŁECZNA. ZAGROŻENIE MARGINALIZACJĄ I WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM 66
16. SPOŁECZNOŚĆ ROMSKA 74
17. PROGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH 79
18. PLANOWANIE SPOŁECZNE W STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH 83
19. METODA TWORZENIA GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH 84
20. IDENTYFIKACJA CELU GENERALNEGO I PRIORYTETÓW 86
21. WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW STRATEGICZNYCH 91
22. HARMONOGRAM, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJE STRATEGII, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA 99
23. RAMY FINANSOWANIA DZIAŁAŃ OKREŚLONYCH W STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH 108
24. SPIS TABEL 109
25. SPIS WYKRESÓW 110
26. SPIS MAP 111

I CZĘŚĆ WSTĘPNA

CZĘŚĆ WSTĘPNA ZAWIERA ELEMENTARNE INFORMACJE DOTYCZĄCE ZASAD KONSTRUOWANIA DOKUMENTU. PRZEDSTAWIONE W NIEJ ZOSTAŁY ASPEKTY PRAWNE, BĘDĄCE PODSTAWĄ DZIAŁANIA SAMORZĄDU LOKALNEGO, NA KTÓRYCH OPIERA SIĘ LOKALNA POLITYKA SPOŁECZNA.

Wstęp

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi podstawę w procesie planowania społecznego. Opracowanie i realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z obowiązku prawnego nałożonego na samorząd gminny na mocy Ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łącko wskazuje istotne kwestie społeczne, z jakimi zmagają się mieszkańcy, a także wytycza: cele strategiczne projektowanych zmian, kierunki działań na rzecz niwelowania zjawisk społecznie niepożądanych oraz zajmuje się tworzeniem mechanizmów wzmacniających efektywność dokonywanych zmian. Wskazuje również na sposób realizacji podejmowanych przedsięwzięć realizowanych w ramach strategii, określa ramy finansowe oraz wskaźniki realizacji działań. Strategia jest dokumentem stworzonym na okres sześcioletni i dlatego niezbędny jest jej stały monitoring i ewaluacja realizowanych zadań. Działania te będą pomocne w dostosowywaniu celów i zadań przewidzianych do wykonania w kolejnych etapach realizacji w zależności od zmieniających się potrzeb społecznych.

Rozwój gminy opiera się na kształtowaniu celów polityki społecznej, uznając jednocześnie za J. Auleytnerem[1] za fundamentalne dziedziny polityki społecznej następujące jej obszary:

- politykę ludnościową i rodzinną
- politykę w dziedzinie zatrudnienia, płac, warunków i ochrony pracy
- politykę mieszkaniową
- politykę w zakresie ochrony zdrowia
- politykę oświatową
- politykę kulturalną
- politykę w zakresie zabezpieczenia społecznego i pomocy społecznej
- politykę w zakresie bezpieczeństwa publicznego oraz przeciwdziałania szeroko rozumianym zjawiskom dezorganizacji społecznej oraz patologii społecznej

[1] Auleytner J., Polska polityka społeczna. Ciągłość i zmiany. Warszawa 2004

Prezentacja wyników badań dotycząca mieszkańców Gminy Łącko poszukujących wsparcia w tutejszym ośrodku pomocy społecznej, w oparciu o ustawę o pomocy społecznej oraz inne pokrewne ustawy, składa się z analizy dokumentów pozyskanych z tutejszego ośrodka. Do opracowania strategii wykorzystano również materiały sprawozdawcze z Powiatowego Urzędu Pracy w Nowym Sączu, dane z Urzędu Gminy Łącko, dane Posterunku Policji, dane oświatowe, dane z Głównego Urzędu Statystycznego, Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie, a także dokumenty programowe polityki społecznej.

1. Podstawy prawne w zakresie planowania polityki społecznej w Unii Europejskiej

W ramach polityki strukturalnej i Europejskiego Funduszu Społecznego istnieją regulacje podejmowane przez Radę, Parlament i Komisję Europejską, dotyczące Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej oraz polityki społecznej i wsparcia społecznego.

- Rozporządzenie Rady z dnia 21 czerwca 1999 roku wprowadzające ogólne przepisy dotyczące Funduszy Strukturalnych (1260/99 WE),
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 czerwca 1999 roku w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (1783/99WE),
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lipca 1999 roku w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego (1784/99WE),
- Rozporządzenie Rady z dnia 21 czerwca 1999 roku dotyczące koordynacji pomocy w ramach strategii przedakcesyjnej dla krajów ubiegających się o członkostwo w Unii Europejskiej oraz zmieniające rozporządzenie 3906/89EWG (1266/99WE),
- Rozporządzenie Rady z dnia 21 czerwca 1999 roku ustanawiające Instrument Przedakcesyjnej Polityki Strukturalnej (1267/1999WE).

2. Dokumenty programowe polityki społecznej

Na poziomie europejskim i międzynarodowym:

1. „Europa 2020" jest nową strategią gospodarczą Unii Europejskiej zastępującą Strategię Lizbońską. Strategia „Europa 2020" skupia się wokół trzech powiązanych ze sobą priorytetów:

a. Rozwój inteligentny (rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji).
b. Rozwój zrównoważony (wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej).
c. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu (wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną).

2. Konwencja o Prawach Osób Niepełnosprawnych ratyfikowana przez Prezydenta Polski w roku 2012 ma na celu popieranie, ochronę i zapewnienie pełnego i równego korzystania ze wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności przez wszystkie osoby niepełnosprawne oraz popieranie poszanowania ich przyrodzonej godności. Dokument kładzie nacisk na prowadzenie konsultacji z osobami niepełnosprawnymi w zakresie spraw związanych z osobami niepełnosprawnymi oraz angażowanie tych osób, w tym niepełnosprawnych dzieci, w te procesy, za pośrednictwem reprezentujących je organizacji.

Na poziomie krajowym:

1. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030", której głównym celem jest rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia, szczególnie osób z grup będących w gorszym położeniu na rynku pracy, rozwój ekonomii społecznej, kształcenie ustawiczne, poprawę dostępności zasobów mieszkaniowych, wsparcie rodzin w opiece nad dzieckiem, rozwój form i metod pracy z rodziną w kryzysie, wprowadzenie nowych form opieki nad osobami niesamodzielnymi, tworzenie modelu kompleksowego wsparcia osób starszych

2. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego (SRKL), której głównym celem jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia.

3. Krajowy Program Reform (KPR), jest to kluczowy element wdrażania „Europy 2020", którego głównym celem jest budowa trwałych podstaw wzrostu gospodarczego, przy łączeniu celów unijnych z priorytetami krajowymi.

4. Krajowy Program Przeciwdziałaniu Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020 (MPiPS). Celem głównym Programu jest ograniczenie ubóstwa i wykluczenia społecznego poprzez działania zmierzające do zwiększenia aktywności społecznej, oraz zwiększenia gotowości do podejmowania pracy, a tym samym poprawy poziomu zatrudnienia. W programie wskazano pięć celów operacyjnych:

a. Usługi dla aktywności i profilaktyki – ograniczenie wykluczenia dzieci i młodzieży,
b. Gwarancje dla przyszłości młodzieży – stworzenie szansy dla młodzieży na wejście w rynek pracy,
c. Aktywna osoba, zintegrowana rodzina, odpowiedzialne lokalne środowisko,
d. Zapobieganie niepewności mieszkaniowej,
e. Seniorzy – bezpieczni, aktywni i potrzebni.

Inne działania i programy rządowe:

- Wsparcie dla bezrobotnych najbardziej oddalonych od rynku pracy (MRPiPS),
- Wsparcie rodzin z dziećmi oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej (MRPiPS),
- Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i ubóstwu poprzez wspieranie aktywności organizacji pozarządowych (MRPiPS),
- Zmiana zasad podlegania ubezpieczeniu społecznemu wobec niektórych rodzajów wykonywania pracy (MRPiPS),
- Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych (MRPiPS),
- Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego młodzieży (MRPiPS/OHP),
- Wspieranie rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej poprzez zapewnienie funkcji socjalnej szkoły (MEN),
- Wsparcie dla opiekunów osób niepełnosprawnych (MRPiPS),
- Rozwój sektora ekonomii społecznej (MRPiPS),
- Zmiany w systemie pomocy społecznej (MRPiPS),
- Pomoc państwa w zakresie dożywiania (MRPiPS).
- Program rządowy Rodzina 500+

Na poziomie regionalnym:

Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020 „Małopolska 2020. Nieograniczone możliwości". Przyjęta przez Sejmik 26 września 2011 r., wyznacza cele, które – jako społeczność regionalna — możemy i chcemy osiągnąć w perspektywie roku 2020. Jej cel to: „Małopolska atrakcyjnym miejscem życia, pracy i spędzania czasu wolnego, europejskim regionem wiedzy i aktywności, silnym wartościami uniwersalnymi, tożsamością i aspiracjami swoich mieszkańców, świadomie czerpiącym z dziedzictwa i przestrzeni regionalnej, tworzącym szanse na rozwój ludzi i nowoczesnej gospodarki".[2]

Na poziomie lokalnym:

1. Strategia rozwoju Gminy Łącko na lata 2014-2020.
2. Strategia przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Łącko na lata 2010-2015

Do akt prawnych mających istotny wpływ na konstrukcję niniejszego dokumentu jak i monitoring przyszłych działań należą:

1) Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2015 poz. 1515 z późn.zm.), regulująca zakres i charakter zadań spoczywających na gminie, m.in. ochronę zdrowia, pomoc społeczną, gminne budownictwo mieszkaniowe, edukację publiczną, współpracę z organizacjami pozarządowymi.
2) Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn.zm.).
3) Ustawa z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jednolity Dz. U z 2015 r., poz.114 z późn.zm.).
4) Ustawa z dnia 13 czerwca 2003r. o zatrudnieniu socjalnym (tekst jednolity Dz. U. 2011, Nr 43, poz. 225 z późn.zm.).
5) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2015, poz. 332 z późn.zm.).
6) Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011, Nr 231, poz. 1375, z późn.zm.).

[2] strona internetowa http://www.malopolskie.pl/RozwojRegionalny. Data odwiedzin: 15.03.2016r.

7) Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jednolity Dz. U. 2014, poz.1118 z późn. zm.)
8) Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz. U. 2015, poz. 149 z późn. zm.).
9) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. 2015, poz. 581 z późn. zm.).
10) Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. 2012, poz. 1356 z późn. zm.).
11) Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2015, z późn. zm.).
12) Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2015 poz. 2082, z póź. zm.).
13) Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2015 r. poz. 2156 oraz z 2016 r. poz. 35 i 64, z późn. zm.).
14) Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz.U. z 2016 r. poz.195)

II CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

3. Ogólna charakterystyka Gminy Łącko

Gmina Łącko położona jest w południowej Polsce, w województwie małopolskim, w powiecie nowosądeckim. Obszar gminy zajmuje 132 km², co stanowi 8,6% powierzchni powiatu. W skład gminy wchodzi 16 miejscowości: Brzyna, Czarny Potok, Czerniec, Jazowsko, Kadcza, Kicznia, Łazy Brzyńskie, Łącko, Maszkowice, Obidza, Szczereż, Wola Kosnowa, Wola Piskulina, Zabrzeż, Zagorzyn, Zarzecze.

Mapa 1. Podział administracyjny Gminy Łącko

Źródło: opracowanie własne

Ze względu na charakter zagospodarowania, największą powierzchnię stanowią użytki rolne tj. 52,3% ogólnej powierzchni. Grunty zabudowane i zurbanizowane to 2,6% powierzchni, a grunty leśne 43,0%.

Tabela 1. Powierzchnia użytkowa (ha) Gminy Łącko w 2014r.

Nazwa	powierzchnia ogółem	użytki rolne	grunty pod wodami	grunty leśne	grunty zabudowane i zurbanizowane	nieużytki
Gmina Łącko	13295	6952	192	5712	350	89
% powierzchni	100	52,3	1,4	43,0	2,6	0,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

4. Struktura demograficzna

Wiedza o mieszkańcach i szczegółowa diagnoza aktualnej sytuacji demograficznej w gminie jest wyznacznikiem przyszłych dokumentów polityki społecznej, jakie muszą powstać na wymienionym obszarze. Tylko profesjonalna diagnoza zasobów ludzkich pozwala określić rozwój kapitału ludzkiego i w przyszłości pomoże osiągnąć wyższy stopień zorganizowania społeczeństwa obywatelskiego.

Zmiany w strukturze ludności wg wieku kształtowane są przez liczbę urodzeń, liczbę zgonów oraz migracje. Społeczność dzieli się więc na różne grupy wiekowe, aby ocenić zmiany w jej strukturze. W niniejszym opracowaniu, mieszkańcy gminy zostali podzieleni na: ekonomiczne grupy wiekowe, dzielące mieszkańców wg wieku ich aktywności zawodowej, edukacyjne grupy wiekowe, kobiety w wieku rozrodczym, osoby powyżej 85 roku życia. Znajomość liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym, czyli wchodzącym na rynek pracy oraz w wieku poprodukcyjnym jest nierozłączna w analizie popytu i podaży na rynku pracy. Podział mieszkańców umożliwia wyznaczenie roczników, które wymagają szczególnej opieki. Podział na edukacyjne grupy wiekowe wyodrębnia grupy wiekowe dzieci w wieku przedszkolnym, szkoły podstawowej, gimnazjum, szkoły ponadgimnazjalnej oraz studentów szkół wyższych. Przedstawiono również charakterystykę ludności najstarszej, tj. w wieku powyżej 85 lat, wyliczono współczynnik wsparcia międzypokoleniowego, a także dokonano analizy kobiet w wieku 15-49 lat (wiek rozrodczy). Posłużono się danymi z Urzędu Gminy Łącko dotyczącymi liczby urodzeń, zgonów, zawartych małżeństw, rozwodów. Dokonano analizy przestrzennej badanego zjawiska.

Ogólna charakterystyka liczby mieszkańców

Według danych statystycznych pozyskanych z Urzędu Gminy w Łącku, w 2015 roku w gminie mieszkało ogółem 16 429 osób. Udział procentowy mieszkańców gminy stanowił 7,7% ludności powiatu nowosądeckiego.

Liczba mieszkańców wsi Łącko, wynosiła 3 120 osób, co stanowiło 19,0% ogółu mieszkańców gminy. Kolejno drugie miejsce zajęła liczba mieszkańców wsi Jazowsko, wynosząca 1 684 osoby, co stanowiło 10,3% ogółu osób w gminie. Pozostałe dane zawarto w tabeli.

Tabela 2. Liczba mieszkańców Gminy Łącko wg miejsca zamieszkania

Miejscowość	Razem		Kobiety		Mężczyźni	
	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%
Brzyna	704	4,3	330	4,0	374	4,5
Czarny Potok	656	4,0	328	4,0	328	4,0
Czerniec	742	4,5	355	4,4	387	4,7
Jazowsko	1684	10,3	879	10,8	805	9,7
Kadcza	1076	6,5	559	6,9	517	6,2
Kicznia	842	5,1	403	4,9	439	5,3
Łazy Brzyńskie	499	3,0	252	3,1	247	3,0
Łącko	3120	19,0	1563	19,2	1557	18,8
Maszkowice	1134	6,9	559	6,9	575	6,9
Obidza	1516	9,2	730	9,0	786	9,5
Szczereż	546	3,3	258	3,2	288	3,5
Wola Kosnowa	734	4,5	343	4,2	391	4,7
Wola Piskulina	429	2,6	217	2,7	212	2,6
Zabrzeż	1201	7,3	593	7,3	608	7,3
Zagorzyn	1014	6,2	509	6,2	505	6,1
Zarzecze	532	3,2	276	3,4	256	3,1
Razem	16429	100,0	8154	100,0	8275	100,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Łącku

Struktura płci dla całej gminy wykazała niewielką przewagę płci męskiej, stanowiącą udział 50,4% ogółu. W poszczególnych miejscowościach gminy, struktura płci była zróżnicowana. Do wsi, w których udział mężczyzn i kobiet był równy[3] zaliczamy: Czarny Potok, Łazy Brzyńskie, Łącko, Maszkowice, Wola Piskulina, Zabrzeż i Zagorzyn. Miejscowości, w których udział kobiet przewyższał udział mężczyzn to: Jazowsko, Kadcza, Zarzecze. W pozostałych wsiach udział mężczyzn przewyższał udział kobiet.

Tabela 3. Struktura płci mieszkańców Gminy Łącko

Miejscowość	Udział kobiet	Udział mężczyzn
Brzyna	46,9	53,1
Czarny Potok	50,0	50,0
Czerniec	47,8	52,2
Jazowsko	52,2	47,8
Kadcza	52,0	48,0
Kicznia	47,9	52,1
Łazy Brzyńskie	50,5	49,5
Łącko	50,1	49,9
Maszkowice	49,3	50,7

[3] do 1% na plus i na minus od 50%.

Obidza	48,2	51,8
Szczereż	47,3	52,7
Wola Kosnowa	46,7	53,3
Wola Piskulina	50,6	49,4
Zabrzeż	49,4	50,6
Zagorzyn	50,2	49,8
Zarzecze	51,9	48,1
Razem	49,6	50,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Łącku

Struktura mieszkańców wg ekonomicznych grup wiekowych.

Ekonomiczne grupy wiekowe, to grupy ludności z uwagi na wiek zdolności do pracy tj. wiek przedprodukcyjny, czyli osoby młode do 17 roku życia, wiek produkcyjny, czyli kobiety od 18 do 59 roku życia oraz mężczyźni od 18 do 64 roku życia i wiek poprodukcyjny w przypadku kobiet powyżej 60 roku życia i mężczyzn powyżej 65 roku życia.

Z danych statystycznych wynika, że z ogólnej liczby mieszkańców gminy, osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 23,8%, osoby w wieku produkcyjnym 62,0%, natomiast osoby w wieku poprodukcyjnym 14,2%.

Wykres 1. Ekonomiczne grupy wiekowe w Gminie Łącko

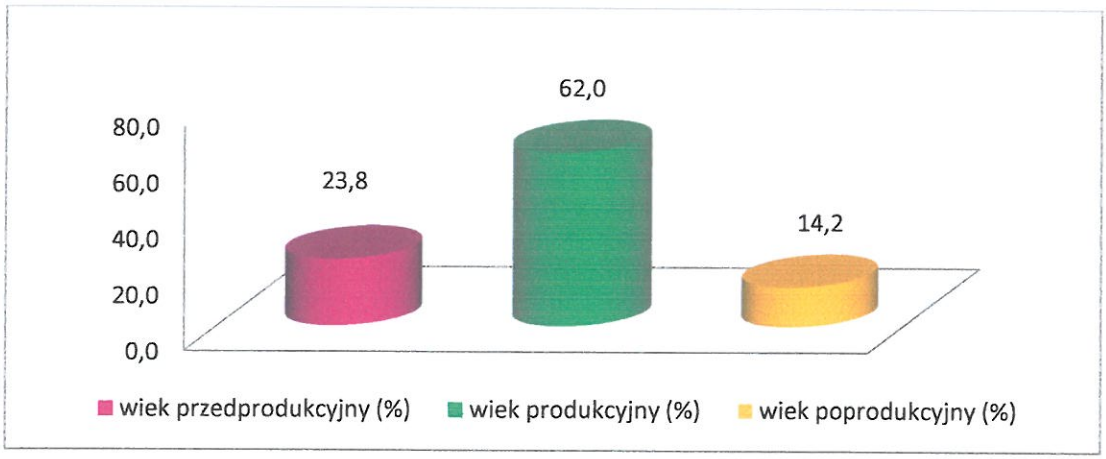

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG

Z pośród wszystkich miejscowości w gminie, można wyróżnić te „najmłodsze demograficznie", w których udział osób młodych w wieku przedprodukcyjnym jest stosunkowo wysoki w porównaniu do udziału osób w wieku poprodukcyjnym. Należą do nich: Brzyna, Czerniec, Jazowsko, Kadcza, Kicznia, Maszkowice, Obidza, Szczereż, Wola Kosnowa, Wola Piskulina, Zagorzyn, Zarzecze.

Z kolei 4 miejscowości określono jako starzejące, gdyż udział osób najstarszych był stosunkowo wysoki, przekraczających 14%. Należą do nich: Czarny Potok (17,1% osób w wieku poprodukcyjnym), Łazy Brzyńskie (17,2%), Łącko (14,6%) i Zabrzeż (16,8%).

Powyższa analiza dowiodła, że społeczność Gminy Łącko należy do „młodych demograficznie" (społeczeństwo progresywne).

Mapa 2. Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców, w Gminie Łącko

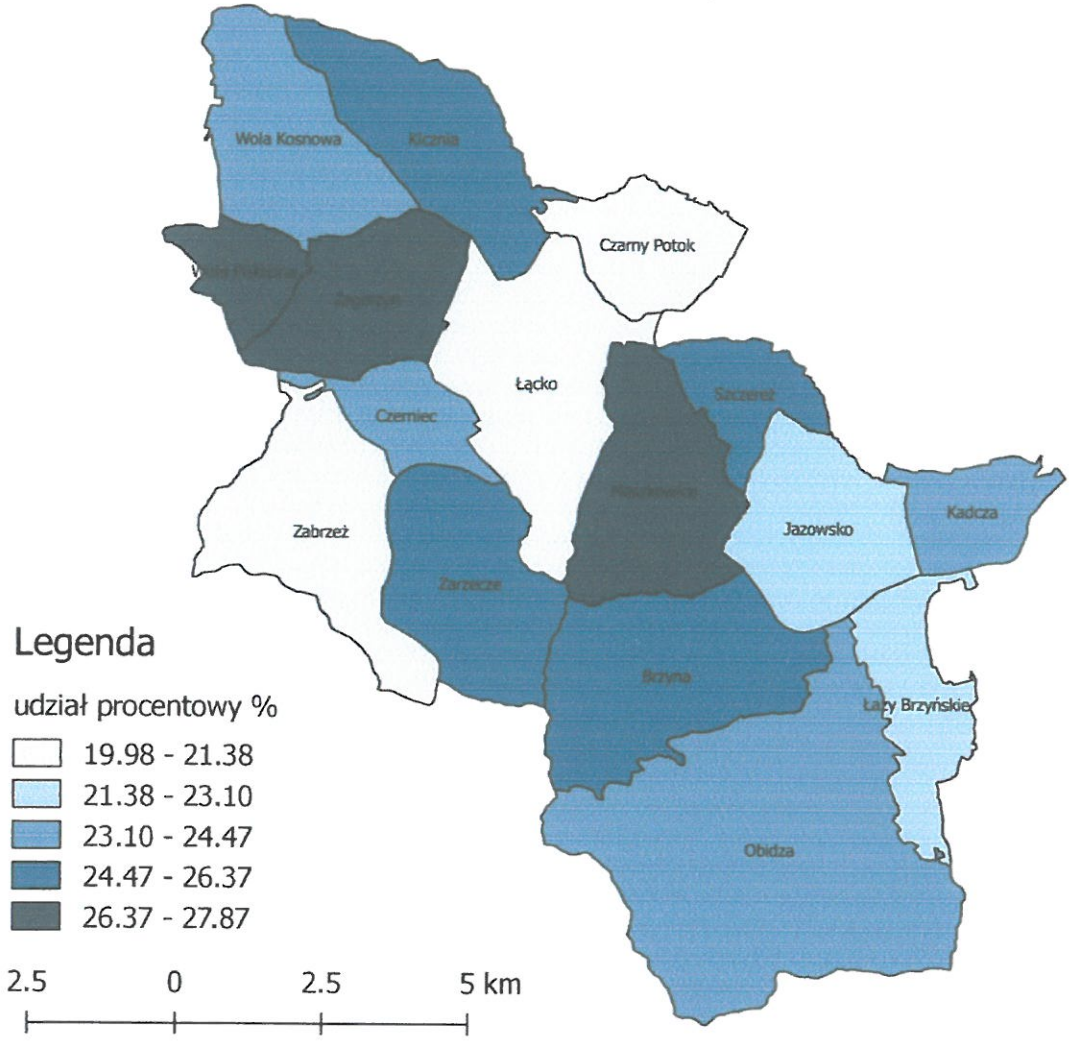

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG

Mapa 3. Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy Łącko

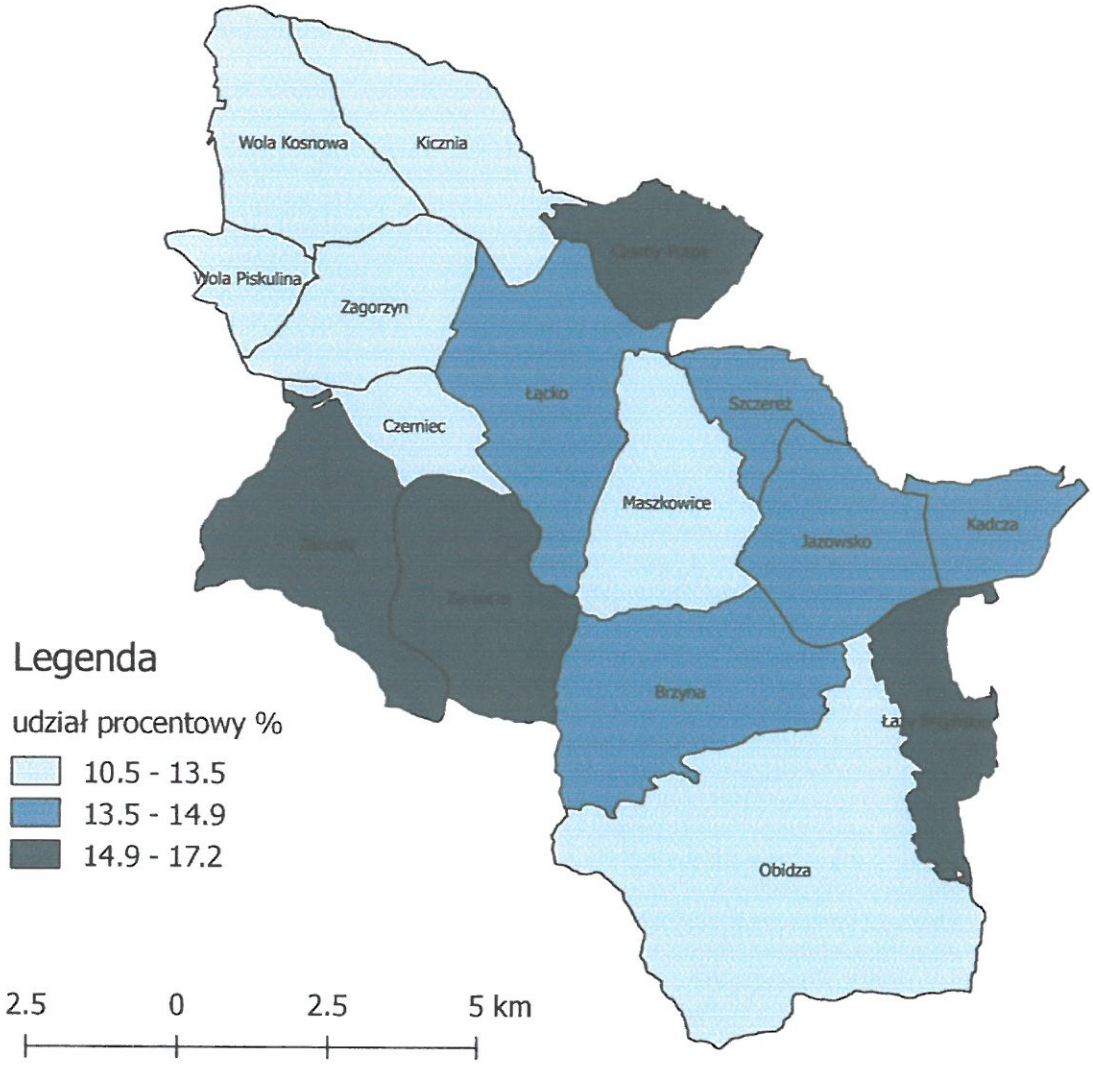

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG

Tabela 4. Ekonomiczne grupy wiekowe mieszkańców wg jednostek administracyjnych Gminy Łącko

	wiek przedprodukcyjny		wiek produkcyjny		wiek poprodukcyjny	
Miejscowość	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%
Brzyna	184	26,1	417	59,2	103	14,6
Czarny Potok	137	20,9	407	62,0	112	17,1
Czerniec	180	24,3	471	63,5	91	12,3
Jazowsko	389	23,1	1044	62,0	251	14,9
Kadcza	256	23,8	670	62,3	150	13,9
Kicznia	214	25,4	524	62,2	104	12,4
Łazy Brzyńskie	112	22,4	301	60,3	86	17,2

Łącko	667	21,4	1999	64,1	454	14,6
Maszkowice	316	27,9	682	60,1	136	12,0
Obidza	371	24,5	944	62,3	201	13,3
Szczereż	144	26,4	321	58,8	81	14,8
Wola Kosnowa	177	24,1	480	65,4	77	10,5
Wola Piskulina	116	27,0	255	59,4	58	13,5
Zabrzeż	240	20,0	759	63,2	202	16,8
Zagorzyn	280	27,6	601	59,3	133	13,1
Zarzecze	133	25,0	312	58,6	87	16,4
Razem	3916	23,8	10187	62,0	2326	14,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG

Struktura mieszkańców wg edukacyjnych grup wiekowych.

Edukacyjne grupy wieku obejmują dzieci i młodzież w wieku 3-24 lata, w podziale na dzieci w wieku przedszkolnym – od 3 do 6 lat, dzieci i młodzież w szkołach podstawowych w wieku 7-12 lat, młodzież gimnazjalna w wieku 13-15 lat, młodzież kształcąca się na poziomie ponadgimnazjalnym tj. 16-18 lat oraz osoby kształcące się w szkołach wyższych (i innych) tj.19-24 lat[4].

Ogólna liczba mieszkańców w wieku od 3 do 18 lat, kształcącej się na różnych poziomach edukacyjnych wynosiła 2763 osoby, co stanowiło 16,8% ogółu mieszkańców. Najwięcej mieszkańców w tym przedziale wieku mieszkało w Łącku (16,6%), Jazowsku (10,0%), Obidzy (9,5%) i Maszkowicach (8,0%). Grupa wiekowa 3-6 lat stanowiła 4,6% wśród mieszkańców. Wśród mieszkańców danej miejscowości, Brzyna, Maszkowice, Wola Piskulina i Zagorzyn to wsie, w których udział dzieci w wieku przedszkolnym był stosunkowo największy wynoszący ponad 5%. Udział procentowy grupy dzieci w wieku szkoły podstawowej wynosił 7,0%. W miejscowości Szczereż udział dzieci w wieku 7-12 lat wśród mieszkańców był największy wśród całej gminy i wynosił 10,1%. Do pozostałych miejscowości, w których ten udział był wyższy niż dla gminy należą: Jazowsko, Kadcza, Kicznia, Maszkowice, Obidza, Wola Piskulina, Zagorzyn i Zarzecze. Pozostałe szczegółowe informacje zawarto w tabeli poniżej.

[4] brak danych w grupie wiekowej 19-24 lat

Tabela 5. Struktura mieszkańców wg edukacyjnych grup wiekowych oraz miejscowości zamieszkania w Gminie Łącko

	grupy wiekowe-				razem	% do ogółu grupy	% do mieszkańców danej miejscowości			
Miejscowość	3-6 lat	7-12 lat	13-15 lat	16-18 lat			3-6 lat	7-12 lat	13-15 lat	16-18 lat
Brzyna	41	47	12	21	121	4,4	5,8	6,7	1,7	3,0
Czarny Potok	26	34	15	17	92	3,3	4,0	5,2	2,3	2,6
Czerniec	33	51	25	20	129	4,7	4,4	6,9	3,4	2,7
Jazowsko	71	126	35	43	275	10,0	4,2	7,5	2,1	2,6
Kadcza	45	86	30	35	196	7,1	4,2	8,0	2,8	3,3
Kicznia	34	64	20	29	147	5,3	4,0	7,6	2,4	3,4
Łazy Brzyńskie	22	35	11	9	77	2,8	4,4	7,0	2,2	1,8
Łącko	132	185	76	66	459	16,6	4,2	5,9	2,4	2,1
Maszkowice	62	92	38	30	222	8,0	5,5	8,1	3,4	2,6
Obidza	67	108	39	48	262	9,5	4,4	7,1	2,6	3,2
Szczereż	22	55	9	13	99	3,6	4,0	10,1	1,6	2,4
Wola Kosnowa	33	42	21	27	123	4,5	4,5	5,7	2,9	3,7
Wola Piskulina	29	32	12	7	80	2,9	6,8	7,5	2,8	1,6
Zabrzeż	52	63	28	40	183	6,6	4,3	5,2	2,3	3,3
Zagorzyn	60	83	30	28	201	7,3	5,9	8,2	3,0	2,8
Zarzecze	26	41	14	16	97	3,5	4,9	7,7	2,6	3,0
RAZEM	755	1144	415	449	2763	100,0	4,6	7,0	2,5	2,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG

Mieszkańcy gminy w wieku powyżej 85 roku życia.

Zjawisko starzenia się ludności będzie się pogłębiać, dlatego też należy podejmować działania mające na celu pomoc osobom w wieku sędziwym w ich życiu codziennym, w ich integracji ze społeczeństwem, jak również podejmować inicjatywy mające na celu przeciwdziałanie ich marginalizacji.

Grupa osób w wieku starszym stanowiła 1,5% ogółu mieszkańców gminy. W stosunku do ogółu ludności gminy, największa liczba osób najstarszych to mieszkańcy Łącka, stanowiący 17,5%. W stosunku do ludności z danej wsi, wyróżniono te, w których udział osób w wieku powyżej 85 roku życia był większy niż dla całej gminy. Należą do nich: Brzyna (2,1%), Czarny Potok (2,4%), Łazy Brzyńskie (2,0%), Maszkowice (1,8%), Obidza (1,8%), Szczereż (2,4%), Zarzecze (2,6%). Najmniejszy udział osób starszych odnotowano we wsiach: Czerniec (0,7%) i Zagorzyn (0,8%).

Tabela 6. Mieszkańcy Gminy Łącko w wieku powyżej 85 roku życia, wg miejscowości zamieszkania

Miejscowość	l. osób	udział % w grupie	udział % do mieszkańców
Brzyna	15	6,0	2,1
Czarny Potok	16	6,4	2,4
Czerniec	5	2,0	0,7
Jazowsko	25	10,0	1,5
Kadcza	11	4,4	1,0
Kicznia	12	4,8	1,4
Łazy Brzyńskie	10	4,0	2,0
Łącko	44	17,5	1,4
Maszkowice	20	8,0	1,8
Obidza	27	10,8	1,8
Szczereż	13	5,2	2,4
Wola Kosnowa	11	4,4	1,5
Wola Piskulina	6	2,4	1,4
Zabrzeż	14	5,6	1,2
Zagorzyn	8	3,2	0,8
Zarzecze	14	5,6	2,6
Razem	**251**	100,0	1,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG

Do prezentacji relacji międzypokoleniowych pomiędzy osobami najstarszymi a ich dziećmi, służy współczynnik wsparcia międzypokoleniowego wskazujący, ile osób w wieku powyżej 85 lat przypada na 100 osób w wieku 50-64. W gminach, gdzie zmniejsza się dzietność, wartość tego wskaźnika będzie narastać, co stwarza wyzwania dla polityki społecznej, przy zapewnianiu opieki i świadczeń dla osób w wieku najstarszym. Wartość wskaźnika dla całej gminy wyniosła 10,0%. Największy wskaźnik został odnotowany w Zarzeczu (17,9%) i Czarnym Potoku (17,6%). Najmniejszy wskaźnik odnotowano we wsiach Czerniec (4,6%), Zagorzyn (6,1%), Kadcza (6,6%).

Tabela 7. Współczynnik Wsparcia Międzypokoleniowego w Gminie Łącko

	Udział % osób w wieku 50-64 lat	Udział % osób w wieku pow. 85 lat	Współczynnik Wsparcia Międzypokoleniowego
Brzyna	14,2	2,1	15,0
Czarny Potok	13,9	2,4	17,6
Czerniec	14,7	0,7	4,6
Jazowsko	16,2	1,5	9,2
Kadcza	15,4	1,0	6,6
Kicznia	14,7	1,4	9,7
Łazy Brzyńskie	14,4	2,0	13,9

Łącko	18,0	1,4	7,8
Maszkowice	14,1	1,8	12,5
Obidza	14,7	1,8	12,1
Szczereż	15,0	2,4	15,9
Wola Kosnowa	14,0	1,5	10,7
Wola Piskulina	11,0	1,4	12,8
Zabrzeż	15,4	1,2	7,6
Zagorzyn	12,9	0,8	6,1
Zarzecze	14,7	2,6	17,9
Razem	15,2	1,5	10,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG

Mapa 4. Współczynnik Wsparcia Międzypokoleniowego w miejscowościach Gminy Łącko

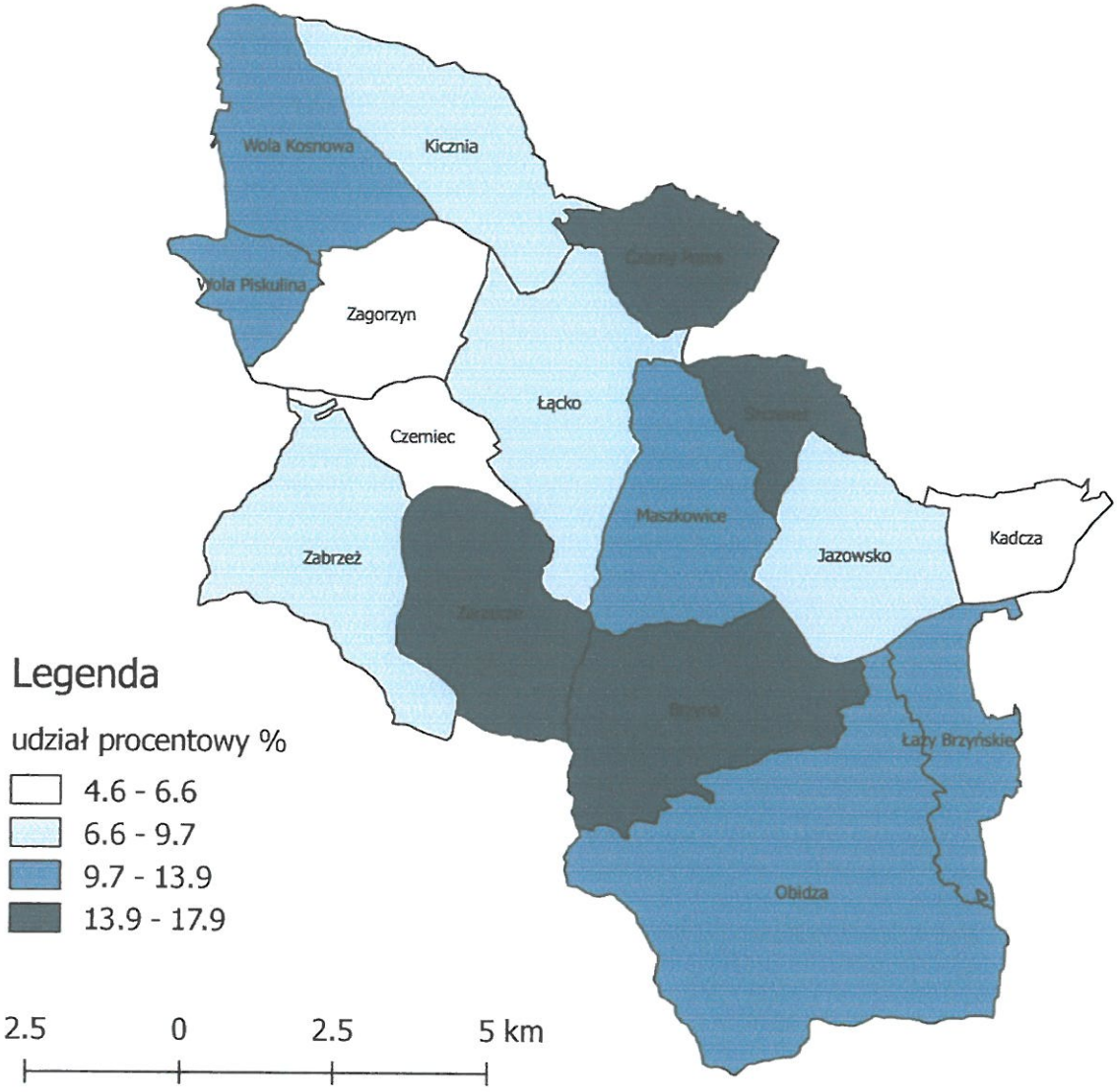

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM

Urodzenia, zgony, przyrost naturalny, małżeństwa.

Ważnym zagadnieniem w diagnozie sytuacji demograficznej mieszkańców gminy jest liczba urodzeń i zgonów oraz wyznaczenie na podstawie tych wartości wskaźnika przyrostu naturalnego. Polityka ludnościowa w gminie powinna zatem uwzględniać potrzeby mieszkańców związane z fazami życia i różną sytuacją materialną. Powinna również zwracać uwagę na problemy, dotyczące w dużej mierze systemu edukacyjnego jak również uwzględniać uwarunkowania rynku pracy. Dodatkowo przy wzroście liczby najstarszych mieszkańców, powinno się opracować założenia polityki ukierunkowanej na seniorów, która winna być kompleksowa, nakierowana na godne i zdrowe starzenie się, włączając w to działania różnych organizacji i instytucji.

W Gminie Łącko, w 2013 roku urodziło się 221 dzieci, w tym 18,1% pochodziło z samego Łącka (40 dzieci). W 2015 roku liczba urodzeń zwiększyła się do 222, w tym 17,6% to urodzenia ze wsi Łącko (39 dzieci). Do miejscowości, w których nastąpił spadek liczby urodzeń w 2015 roku w porównaniu z rokiem 2013, należały: Brzyna, Czarny Potok, Jazowsko, Kadcza, Łącko, Szczereż, Wola Kosnowa, Zabrzeż i Zarzecze. Największy wzrost liczby urodzeń odnotowano w miejscowości Czerniec, a następnie Łazy Brzyńskie.

Aby wyznaczyć przyrost naturalny, należy wziąć pod uwagę również liczbę zgonów przypadających na daną miejscowość. Ogólna liczba zgonów w 2013 roku w Gminie Łącko wynosiła 128, a w 2015 roku 132. W 2013 roku największą liczbę zgonów odnotowano w Kadczy i Obidzy, a w 2015 roku w Łącku i Obidzy.

Przyrost naturalny określa nam różnicę między liczbą urodzeń a liczbą zgonów. Na terenie gminy, przyrost naturalny w 2013 roku był dodatni i wyniósł PN=93, a w 2015 roku zmniejszył się do PN=90. Z pośród miejscowości w gminie w 2013 roku największy PN odnotowano w Łącku oraz kolejno w Maszkowicach i Czarnym Potoku. Ujemny PN w 2013 roku odnotowano we wsiach: Czerniec, Kadcza a w 2015 roku w Zarzeczu.

Tabela 8. Urodzenia, zgony, przyrost naturalny w Gminie Łącko (2013, 2015)

	2013 rok					2015 rok				
Miejscowość	urodzenia	%	zgony	%	PN	urodzenia	%	zgony	%	PN
Brzyna	12	5,4	8	6,3	4	10	4,5	6	4,5	4
Czarny Potok	16	7,2	3	2,3	13	14	6,3	8	6,1	6
Czerniec	4	1,8	7	5,5	-3	12	5,4	2	1,5	10
Jazowsko	22	10,0	13	10,2	9	21	9,5	14	10,6	7
Kadcza	11	5,0	18	14,1	-7	10	4,5	9	6,8	1
Kicznia	11	5,0	4	3,1	7	11	5,0	3	2,3	8
Łazy Brzyńskie	5	2,3	5	3,9	0	9	4,1	4	3,0	5

Łącko	40	18,1	14	10,9	26	39	17,6	24	18,2	15
Maszkowice	21	9,5	7	5,5	14	22	9,9	12	9,1	10
Obidza	17	7,7	17	13,3	0	19	8,6	16	12,1	3
Szczereż	10	4,5	3	2,3	7	8	3,6	4	3,0	4
Wola Kosnowa	10	4,5	6	4,7	4	7	3,2	7	5,3	0
Wola Piskulina	3	1,4	1	0,8	2	6	2,7	2	1,5	4
Zabrzeż	15	6,8	13	10,2	2	13	5,9	9	6,8	4
Zagorzyn	16	7,2	8	6,3	8	16	7,2	5	3,8	11
Zarzecze	8	3,6	1	0,8	7	5	2,3	7	5,3	-2
RAZEM	221	100,0	**128**	100,0	93	222	100,0	**132**	100,0	90

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG

Mapa 5. Przyrost naturalny w Gminie Łącko

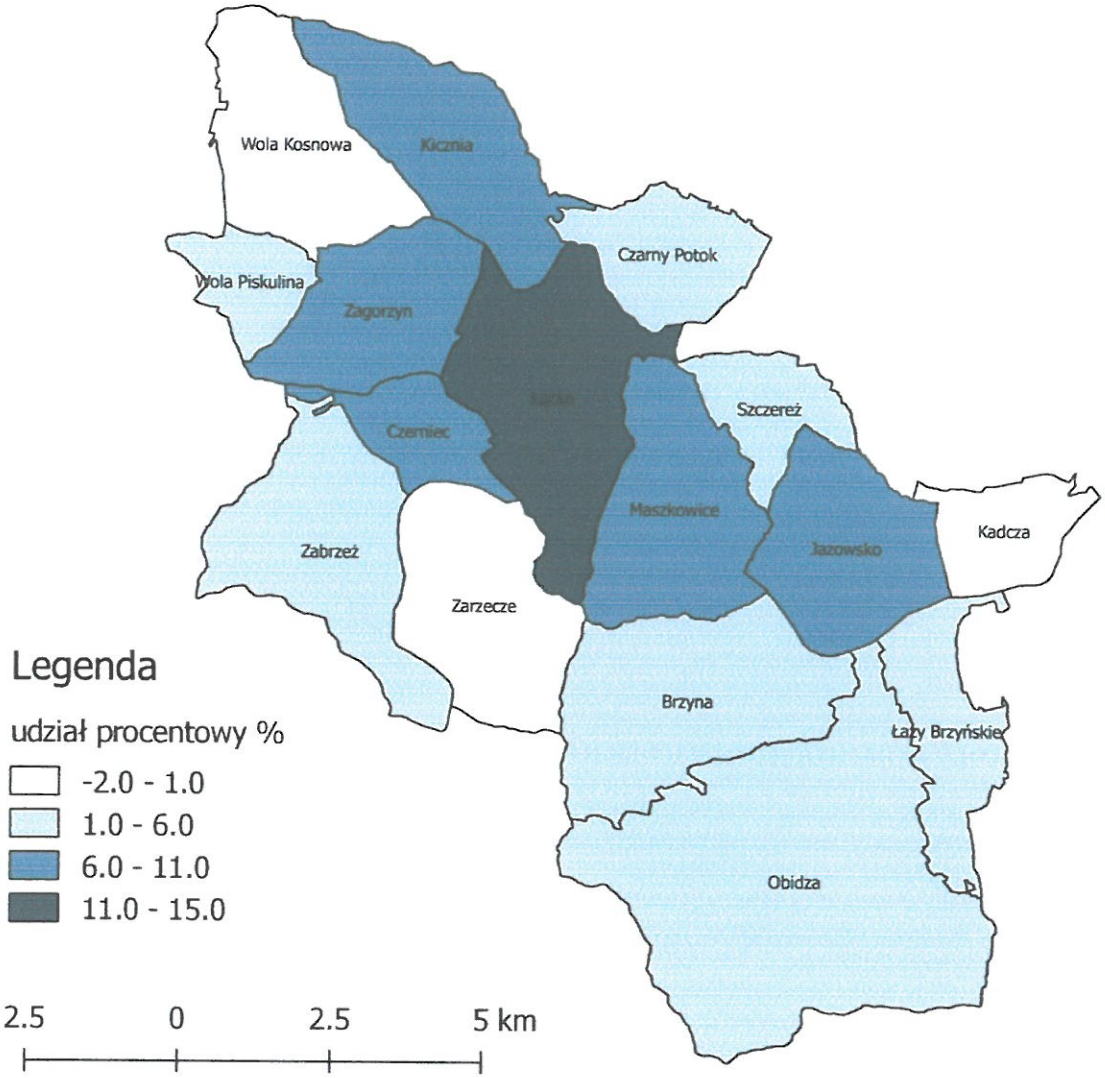

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM

Zmiany społeczno-kulturowe, rozpowszechnianie się wiedzy medycznej i psychologicznej, przemiany wartości, rozwój sektora usług materialnych i niematerialnych, powodują przekształcenia komórki społecznej jaką jest rodzina. Do skutków tych przemian należy zmniejszenie znaczenia małżeństwa na rzecz swobodnych związków, późniejsze zawieranie małżeństw, opóźnienie urodzenia pierwszego dziecka, a tym samym zmniejszenie się ilości dzieci w jednej rodzinie, przejście od rodziny skoncentrowanej na dzieciach do rodziny skoncentrowanej na rodzicach, wzrost liczby rozwodów oraz ogólne zmniejszenie się dzietności.

W Gminie Łącko w 2013 roku zawarto łącznie 53 małżeństwa, a w 2015 roku ich liczba spadła do 41. Zwiększyła się natomiast liczba rozwodów z 9 w 2013 roku do 11 w 2015 roku.

Tabela 9. Ogólna liczba zawartych małżeństw wg miejsca zamieszkania męża przed ślubem, oraz rozwodów w Gminie Łącko (2013, 2015)

Małżeństwa	2013 rok	2015 rok	2013 rok	2015 rok
	Liczba zawartych małżeństw		Liczba rozwodów	
Brzyna	4	1	0	0
Czarny Potok	1	2	0	0
Czerniec	1	2	0	0
Jazowsko	6	5	1	0
Kadcza	2	2	1	1
Kicznia	2	1	0	0
Łazy Brzyńskie	0	2	1	0
Łącko	8	9	2	4
Maszkowice	4	2	1	0
Obidza	5	5	2	2
Szczereż	2	3	0	1
Wola Kosnowa	4	2	0	1
Wola Piskulina	1	0	0	0
Zabrzeż	6	1	1	0
Zagorzyn	5	4	0	1
Zarzecze	2	0	0	1
RAZEM	**53**	**41**	**9**	**11**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG

Wiek rozrodczy kobiet.

Płodność kobiet jest rozumiana jako natężenie urodzeń w badanej populacji kobiet, będących w wieku rozrodczym, a jej miernikiem jest ogólny współczynnik płodności wyrażający stosunek liczby urodzeń żywych w danym okresie na 1000 kobiet w wieku 15-49 lat. W Polsce ogólny współczynnik płodności ulegał systematycznemu zmniejszaniu: od 111 urodzeń na 1000 kobiet w wieku rozrodczym w 1950 roku i 37 w 2005 roku[5].

Liczba kobiet w wieku rozrodczym na terenie Gminy Łącko wynosiła 4050. Największa ich liczba to mieszkanki Łącka, stanowiące 19,3% oraz Jazowska 10,9%.

Tabela 10. Wiek rozrodczy kobiet w Gminie Łącko wg miejscowości zamieszkania

Miejscowość	l. osób	%
Brzyna	158	3,9
Czarny Potok	157	3,9
Czerniec	195	4,8
Jazowsko	441	10,9
Kadcza	273	6,7
Kicznia	207	5,1
Łazy Brzyńskie	114	2,8
Łącko	781	19,3
Maszkowice	271	6,7
Obidza	365	9,0
Szczereż	125	3,1
Wola Kosnowa	180	4,4
Wola Piskulina	106	2,6
Zabrzeż	298	7,4
Zagorzyn	245	6,0
Zarzecze	134	3,3
razem	**4050**	100,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG

Migracje.

Liczba osób napływających na dany obszar zależy w wielu przypadkach od różnych czynników, ale przede wszystkim w czasach współczesnych od możliwości zatrudnienia w danej gminie lub w jej pobliżu. Jeżeli nie ma możliwości zatrudnienia dla pewnych grup ludności, to ważnymi czynnikami są jakość środowiska przyrodniczego i społecznego, cena mieszkań (ziemi), koszty utrzymania, dostępność do infrastruktury a także więź rodzinna. Wg definicji z GUS, migracje wewnętrzne to zmiany miejsca zamieszkania (pobytu stałego

[5] S. Kurek Typologia starzenia się ludności w ujęciu przestrzennym, wyd. AP Kraków, 2008

lub czasowego) w obrębie kraju, polegające na przekroczeniu granicy administracyjnej gminy, w tym: w przypadku gmin miejsko - wiejskich, zmiany miejsca zamieszkania w obrębie gminy, z terenów wiejskich na miejskie lub odwrotnie. Fakt przybycia (tj. zameldowania) do danej jednostki administracyjnej w celu zamieszkania określa się mianem napływu migracyjnego (wędrówkowego), wyjazdu - w celu zamieszkania w innej jednostce - mianem odpływu migracyjnego (wędrówkowego). Saldo migracji to różnica między liczbą zameldowań i wymeldowań.[6]

Wg danych statystycznych GUS w 2014 roku, z terenu Gminy Łącko zostało wymeldowanych 119 osób w ruchu wewnętrznym oraz 12 osób w ruchu zagranicznym. Z kolei w tym samym roku, w ruchu wewnętrznym zostało zameldowanych 126 osób, oraz 1 osoba z zagranicy.

Saldo migracji wewnętrznych w gminie wynosiło SMW= 7 (powiat PMW= -184), a saldo migracji zagranicznych SMZ= -11 (powiat SMZ= -50).

[6] strona internetowa: http://stat.gov.pl/metainformacje/slownik-pojec/pojecia-stosowane-w-statystyce-publicznej/845,pojecie.html. Data odwiedzin: 15.03.2016r.

5. System edukacji

Edukacja, rozumiana jako wychowanie, wykształcenie, nauka oraz zdobywanie wiedzy, umiejętności i kształcenie, pełni zasadniczą rolę w rozwoju człowieka. Jako proces trwający od młodości jest sposobem na podniesienie jakości zasobów ludzkich, a tym samym poziomu konkurencyjności gospodarki i przyspieszenia tempa rozwoju gospodarczego.

Dane na temat placówek oświatowych Gminy Łącko dotyczą roku szkolnego 2015/2016 (baza SIO, stan na 30 wrzesień). Zostały przygotowane przez Zespół Ekonomiczno – Administracyjny Placówek Oświatowych, sprawujący nad nimi nadzór.

Na terenie Gminy Łącko zlokalizowanych jest 7 przedszkoli, w tym 4 publiczne i 3 niepubliczne (razem 9 oddziałów). Łączna liczba dzieci uczęszczających do nich wynosiła 548.

Dzieci 3 letnie stanowiły 15,7% (86 dzieci) ogółu przedszkolaków, dzieci 4 letnie 22,6% (124 dzieci), 5-latki to 41,2% ogółu grupy (226 dzieci), a 6-latki 18,1% (99dzieci). Dzieci młodsze niż 3 lata stanowiły 2,2% (12 dzieci).

Wykres 2. Liczba dzieci w przedszkolach w Gminie Łącko w roku szkolnym 2015/2016, wg wieku

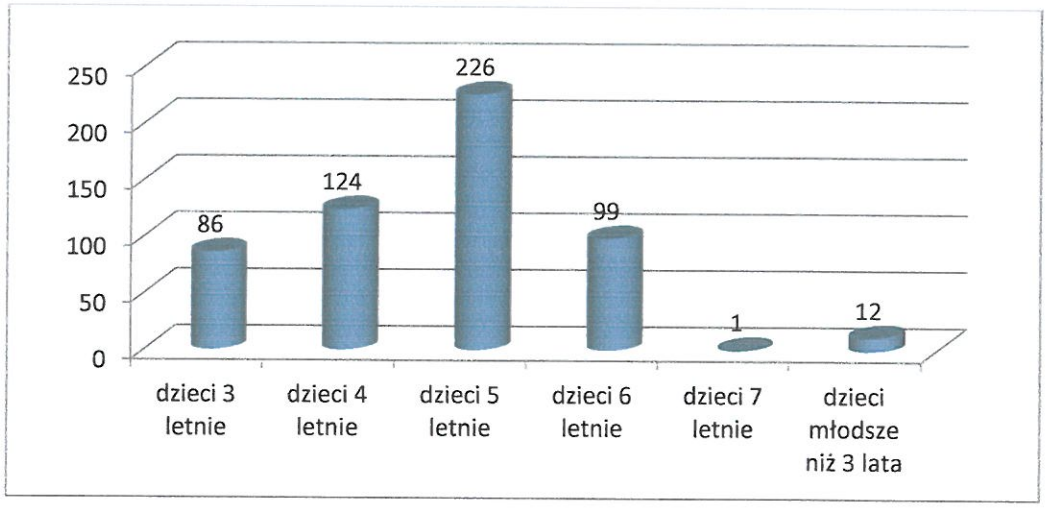

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

Liczba dzieci w wieku 3-5 lat przypadająca na 1 miejsce w placówce wychowania przedszkolnego wynosiła w 2014 roku 2,20 dziecka (powiat 1,97)[7].

[7] dane Bank Danych Lokalnych

W gminie znajduje się 11 Szkół Podstawowych, w których uczyło się w badanym roku szkolnym 1388 dzieci. Jedna szkoła prowadzona jest przez stowarzyszenie tj. Szkoła Podstawowa w Zarzeczu prowadzona przez Stowarzyszenie Wspierania Edukacji i Rozwoju Wsi Zarzecze. W gminie mieszczą się 3 gimnazja, w których uczyło się 626 uczniów.

Wykres 3. Liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjów w Gminie Łącko w roku szkolnym 2015/2016

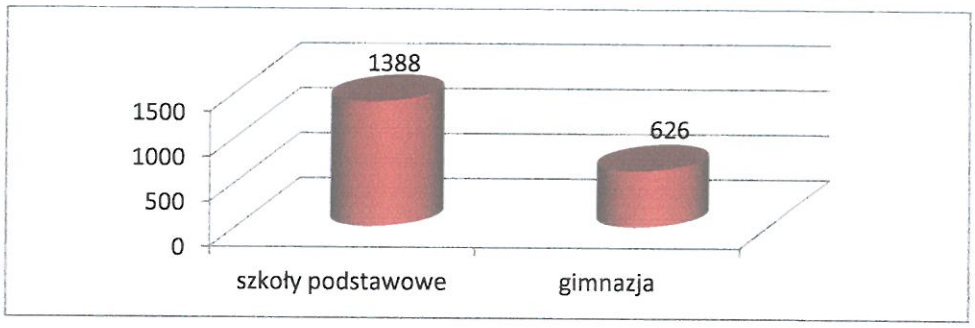

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG

Na terenie gminy znajduje się również Szkoła muzyczna I stopnia.

Istotnym elementem w realizacji zadań opiekuńczo-wychowawczych jest świetlica szkolna. Podstawą funkcjonowania świetlicy szkolnej jest ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty. W ustawie (art.67), wymienione są statutowe zadania szkoły, z których wynika, że szkoła publiczna powinna zapewnić uczniom możliwość korzystania ze świetlicy. Świetlica szkolna jest integralną częścią szkoły przeznaczoną dla uczniów nie tylko klas młodszych, ale przede wszystkim dla uczniów pozbawionych opieki rodziców w czasie ich pracy zawodowej. Prowadzi zorganizowaną działalność opiekuńczo - wychowawczą w celu racjonalnego wykorzystania czasu wolnego wychowanków.

W placówkach na terenie gminy organizowane są zajęcia świetlicowe wg potrzeb dzieci w 5 świetlicach.

Na terenie gminy mieszczą się również świetlice środowiskowe, kierowane przez Zespół Świetlic Środowiskowych. Celem Zespołu Świetlic Środowiskowych jest zapewnienie wszechstronnej pomocy dzieciom i młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym. W tym celu realizuje zadania wpisane do Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Łącko i Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Łącko.

Do najważniejszych zadań świetlic środowiskowych należą:

- zapewnienie opieki nad wychowankami w godzinach pozalekcyjnych,

- organizowanie gier i zabaw ruchowych oraz innych form spędzania czasu wolnego,
- ochrona zdrowia i rozwój fizyczny
- profilaktyka uzależnień
- kształtowanie prawidłowych postaw interpersonalnych i społecznych
- przeciwdziałanie przestępczości nieletnich
- współdziałanie z innymi instytucjami w celu zapewnienia wsparcia materialnego, psychologiczno-pedagogicznego.[8]

Rola aktywności ruchowej w życiu codziennym szczególnie młodych mieszkańców gmin stale wzrasta, dlatego też zasadnym jest zapewnienie niezbędnych warunków dla realizacji różnych form aktywności ruchowej. Baza sportowo – rekreacyjna na ternie gminy to 11 sal gimnastycznych, 11 boisk sportowych i 8 placów zabaw.

Współczynnik skolaryzacji wg danych z GUS jest miarą powszechności nauczania i wyrażony jest w ujęciu procentowym, jest on zgodny z Ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty. Rozróżnia się skolaryzację brutto i netto. Współczynnik skolaryzacji brutto wyliczamy dzieląc liczbę osób uczących się na danym poziomie kształcenia przez liczbę ludności w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania. Jednocześnie należy podkreślić, iż współczynnik ten najwyższy jest w szkołach podstawowych i wynosi prawie 100% i maleje on w miarę przechodzenia do następnych szkół.

Współczynnik skolaryzacji brutto w 2014 roku dla Gminy Łącko w szkołach podstawowych wynosił 95,1% i był wyższy od wskaźnika dla powiatu nowosądeckiego tj. 91,5%. Wskaźnik skolaryzacji w gminie dla gimnazjów wynosił 95,0% (93,5% powiat).

Wykres 4. Współczynnik skolaryzacji brutto dla powiatu nowosądeckiego i Gminy Łącko (2014)

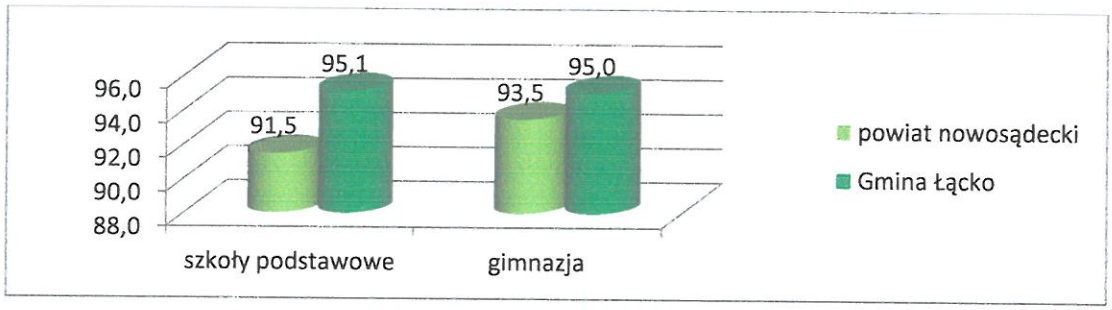

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

[8] strona internetowa http://www.lacko.pl/zespol-swietlic-srodowiskowych.html. Data odwiedzin: 15.03.2016r.

6. Zasoby mieszkaniowe

Dane otrzymane z Zakładu Gospodarki Komunalnej w Łącku, przedstawiają zasoby mieszkaniowe gminy. Dane te dotyczą lokalizacji budynków, powierzchni, liczby zamieszkałych osób, liczby izb w mieszkaniu, rodzaj budynku, stan techniczny i wyposażenie w instalacje.

Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego informuje nas o podstawowych definicjach do niniejszego rozdziału. Zgodnie z nią:

- Mieszkaniowy zasób gminy, to lokale stanowiące własność gminy albo gminnych osób prawnych lub spółek handlowych utworzonych z udziałem gminy, z wyjątkiem towarzystw budownictwa społecznego, a także lokale pozostające w posiadaniu samoistnym tych podmiotów;
- Lokal, to miejsce służące do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych. Lokalem nie jest pomieszczenie przeznaczone do krótkotrwałego pobytu osób, w szczególności znajdujące się w budynkach internatów, burs, pensjonatów, hoteli, domów wypoczynkowych lub w innych budynkach służących do celów turystycznych lub wypoczynkowych.
- Lokal socjalny, to lokal nadający się do zamieszkania ze względu na wyposażenie i stan techniczny, którego powierzchnia pokoi przypadająca na członka gospodarstwa domowego najemcy nie może być mniejsza niż 5 m², a w wypadku jednoosobowego gospodarstwa domowego 10 m², przy czym lokal ten może być o obniżonym standardzie
- Powierzchnia użytkowa, to powierzchnia wszystkich pomieszczeń znajdujących się w lokalu, a w szczególności pokoi, kuchni, spiżarni, przedpokoi, alków, holi, korytarzy, łazienek oraz innych pomieszczeń służących mieszkalnym i gospodarczym potrzebom lokatora, bez względu na ich przeznaczenie i sposób używania.

Na terenie Gminy Łącko zlokalizowanych jest łącznie 13 budynków, w których znajdują się lokale w zasobie gminy. Ogólna ich liczba to 42, a powierzchnia użytkowa wynosi 1619,8 m². W Łącku znajdują się 3 tego typu budynki, 1 z nich to blok wielorodzinny, zamieszkały przez 7 osób, w ogólnym stanie technicznym dobrym wyposażony w instalacje wodno-kanalizacyjne, CO, elektryczne i łazienkę. Pozostałe

budynki to: budynek energetyki i budynek „Świnki" z 3 lokalami. W Jazowsku znajduje się 5 budynków o których mowa, w tym: Ośrodek Zdrowia (3 lokale), budynek wielorodzinny (10 lokali), budynek po SUW, (4 lokale), budynek przy przedszkolu (3 lokale), budynek stara szkoła (3 lokale). W wymienionym budynku wielorodzinnym , mieszka 35 osób. Jest to budynek w stanie technicznym średnim, wyposażony w instalacje elektryczną, wodno-kanalizacyjną, CO. W Obidzy znajdują się 2 budynki, w których mieszczą się lokale własności gminy, w tym budynek szkoły (6 lokali), w którym znajdują się pomieszczenia zamieszkałe przez 7 osób oraz mieszkanie socjalne (1 lokal), niezamieszkałe. Prócz wymienionych, do zasobów mieszkaniowych gminy należy 1 lokal w starej szkole w Brzynie, zamieszkały przez 4 osoby, w złym stanie technicznym, wyposażony w instalacje elektryczne, wodno kanalizacyjne i łazienkę. Również 2 lokale w budynkach wolnostojących (kontenerowych) w Woli Kosnowej, zamieszkałe przez 8 osób. Budynki te są w dobrym stanie technicznym, wyposażone w instalacje elektryczne, łazienkę CO, gaz, instalacje wodno kanalizacyjne. W Czarnym Potoku mieszczą się 2 lokale komunalne, w tym 1 zamieszkały przez 4 osoby. Oba mieszkania w stanie bardzo dobrym, wyposażone we wszystkie instalacje.

Tabela 11. Zasoby mieszkaniowe Gminy Łącko.

LP	Miejscowość	Nr budynku	Rodzaj budynku	Ilość lokali	Pow. użytkowa	Stan techniczny
1	Łącko	512	Blok wielorodzinny	4	197	dobry
2	Łącko	143	Bud. Energetyki	1	55	dobry
3	Łącko	24	Bud "Świnki"	2	35	zły
4	Jazowsko	120	Ośrodek Zdrowia	3	136,5	bardzo dobry
5	Jazowsko	191	Budynek wielorodzinny	10	290,4	dobry
6	Jazowsko	205	Bud. Po SUW	4	216	dobry
7	Jazowsko	131	Bud.przy przedszkolu	3	155	dobry
8	Jazowsko	98	Bud. Stara szkoła	3	89,2	zły
9	Obidza	265	Bud.Szkoły Krupówki	6	170,7	dobry
10	Obidza	265	Mieszkanie Socjalne	1	16	dobry
11	Czarny Potok	1	Ośrodek Zdrowia	2	108	bardzo dobry
12	Brzyna	83	Stara szkoła	1	39	zły
13	Wola Kosnowa	134	Budynki wolnostojące(kontenerowe)	2	112	dobry

Źródło: Urząd Gminy w Łącku

7. Zdrowie

Opiekę medyczną na terenie gminy zapewniają Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej w Łącku. Znajduje się tu również Łąckie Centrum Medyczne RENI-MED oraz NZOZ „EDEL-MED" (gabinet okulistyczny).

Wg danych statystycznych GUS, w 2014 roku na terenie gminy udzielono 60 343 porad w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (6,5% porad udzielonych na terenie powiatu nowosądeckiego). Liczba udzielonych porad w ramach podstawowej opieki zdrowotnej wynosiła 52 372 (7,0% porad udzielanych w powiecie nowosądeckim).

Apteka, zgodnie z Ustawą "Prawo farmaceutyczne" z dnia 6 września 2001 roku, to placówka ochrony zdrowia publicznego, w której osoby uprawnione świadczą w szczególności usługi farmaceutyczne obejmujące zadania określone w ustawie.

Wg danych z GUS liczba ludności przypadająca na aptekę ogólnodostępną na terenie Gminy Łącko wynosiła 4029. Wykres pokazany poniżej przedstawia ludność na aptekę ogólnodostępną dla gmin powiatu nowosądeckiego w 2014 roku.

Tabela 12. Ludność na aptekę ogólnodostępną wg gmin powiatu nowosądeckiego

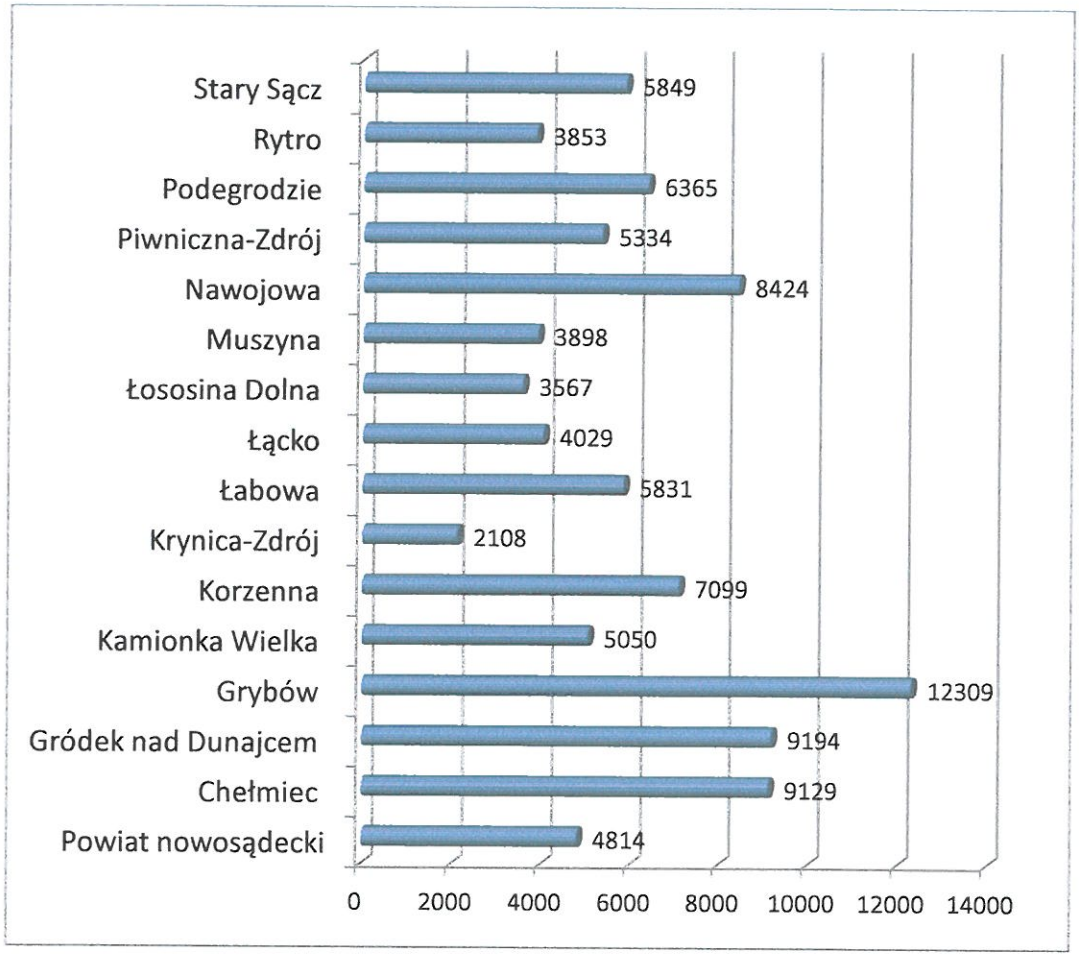

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

8. Kultura

Na terenie Gminy Łącko znajdują się obiekty, które zapewniają swoim mieszkańcom i wszystkim zainteresowanym kontakt z kulturą. Główną instytucją działającą w tym obszarze jest Gminny Ośrodek Kultury.

Gminny Ośrodek Kultury w Łącku realizuje zadania własne gminy w zakresie prowadzenia działalności kulturalnej. W szczególności zakres działania obejmuje: działalność społeczno-kulturalną, upowszechnianie sztuki, tworzenie warunków do rozwoju folkloru oraz rękodzieła ludowego i artystycznego, gromadzenie, dokumentowanie, tworzenie, ochrona i udostępnianie dóbr kultury, promocję dóbr kultury Gminy Łącko. Zadania Gminny Ośrodek Kultury w Łącku realizuje przede wszystkim przez organizowanie: imprez kulturalnych, stałych kół zainteresowań oraz sekcji artystycznych, różnorodnych form zespołowego uczestnictwa w kulturze. Gminny Ośrodek Kultury w Łącku może prowadzić działalność poprzez: organizowanie spektakli, koncertów, występów, festiwali, przeglądów, konkursów, wystaw oraz imprez plenerowych, prowadzenie aukcji i kwest na cele charytatywne, prowadzenie klubów, zespołów, sekcji i kół zainteresowań, warsztatów artystycznych, prowadzenie działalności wydawniczej i promocyjnej, usług plastycznych i reklamowych, współpracę z placówkami oświatowymi wszystkich typów z terenu gminy, współpracę z twórcami ludowymi, kultywowanie tradycji regionalnej, świadczenie usług w zakresie wynajmu lokali i sprzętu, opiekę nad dziećmi artystycznie uzdolnionymi, organizowanie imprez zleconych, prowadzenie działalności wynikającej z potrzeb środowiska.

W 2015 roku zorganizowano wiele imprez o charakterze kulturalnym i kulturalno sportowym. Nie sposób wymienić ich wszystkich, a do przykładowych należą: Przegląd Zespołów Kolędniczych – prezentacja zgłoszonych grup kolędniczych z całej gminy (zasięg gminny – ok. 80 uczestników), Gminny Przegląd Poezji Ludowej i Gadek Ludowych – konkurs mający na celu upowszechnianie poezji regionalnej i gadek ludowych, rozwijanie uzdolnień twórczych i doskonalenie umiejętności recytatorskich, propagowanie gwary łąckiej jako dziedzictwa pokoleń, rozbudzenie wrażliwości na piękno poezji oraz kultury żywego słowa wśród dzieci i młodzieży (zasięg gminny – ok. 100 uczestników), Międzyszkolny Konkurs Młodych Wokalistów (zasięg gminny – ok. 100 uczestników), Międzyszkolny Konkurs Młodych Instrumentalistów (zasięg gminny – ok. 50 uczestników), Konkurs Palm i Pisanek Wielkanocnych – konkurs mający na celu wyłonienia najlepszych

prac w dwóch kategoriach- ocenie podlega nawiązanej do rodzimej tradycji oraz oryginalności (zasięg gminny – ok. 100 uczestników), Święto Kwitnącej Jabłoni – Amfiteatr na Jeżowej w Łącku – cykl imprez kulturalno- rozrywkowych z udziałem artystów scen polskich, zespołów regionalnych, orkiestr dętych. Imprezie towarzyszą kiermasze, wystawy prac twórców ludowych, stoiska gastronomiczne i wystawowe, konferencje sadownicze oraz zawody sportowe(Bieg Górski Kwitnącej Jabłoni) (zasięg ogólnopolski – ok. 6000 uczestników), Gminny Dzień Dziecka – program artystyczny, konkursy i zabawy z nagrodami dla dzieci w Amfiteatrze na Jeżowej (zasięg gminny – ok. 600 uczestników), Nasza Tradycja. Weekendowe Spotkanie z Folklorem – występy kapel folklorystycznych, zespołów regionalnych i orkiestry dętej (zasięg gminny – ok. 500 uczestników) , Festyn Rodzinny w Amfiteatrze na Jeżowej w Łącku (zasięg gminny – ok. 400 uczestników), Święto Owocobrania – występy zespołów i kapel regionalnych, orkiestr dętych, Turniej Wsi – pojedynek pomiędzy sołectwami o tytuł najlepszego, wystawy prac twórców ludowych i nieprofesjonalnych, prezentacje kuchni regionalnych, promocja produktów regionalnych, prezentacja dorobku sadowników, pokaz stoisk sołeckich (zasięg powiatowy – ok. 1000 uczestników), Konkurs Podłaźniczek i Pająków Świątecznych – konkurs mający na celu zachowanie rodzimej tradycji w zakresie zdobnictwa domów w okresie Świąt Bożego Narodzenia, wraz z wystawą pokonkursową (zasięg gminny – ok. 200 uczestników).

Z danych Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie, z Internetowego Obserwatora Statystyk Społecznych można uzyskać m.in. informacje na temat dostępnych wskaźników dla powiatów i gmin, dotyczących kultury.

Należy do nich: wskaźnik dostępności domów i ośrodków kultury oraz klubów, świetlic i kół, który oznacza liczb osób przypadająca na jedną placówkę kultury.

W Gminie Łącko, wskaźnik ten w 2014 roku był na poziomie 8059. Poniższy wykres przedstawia omawiany wskaźnik w gminach powiatu nowosądeckiego.

Wykres 5. Wskaźnik dostępności domów i ośrodków kultury w powiecie nowosądeckim(2014)

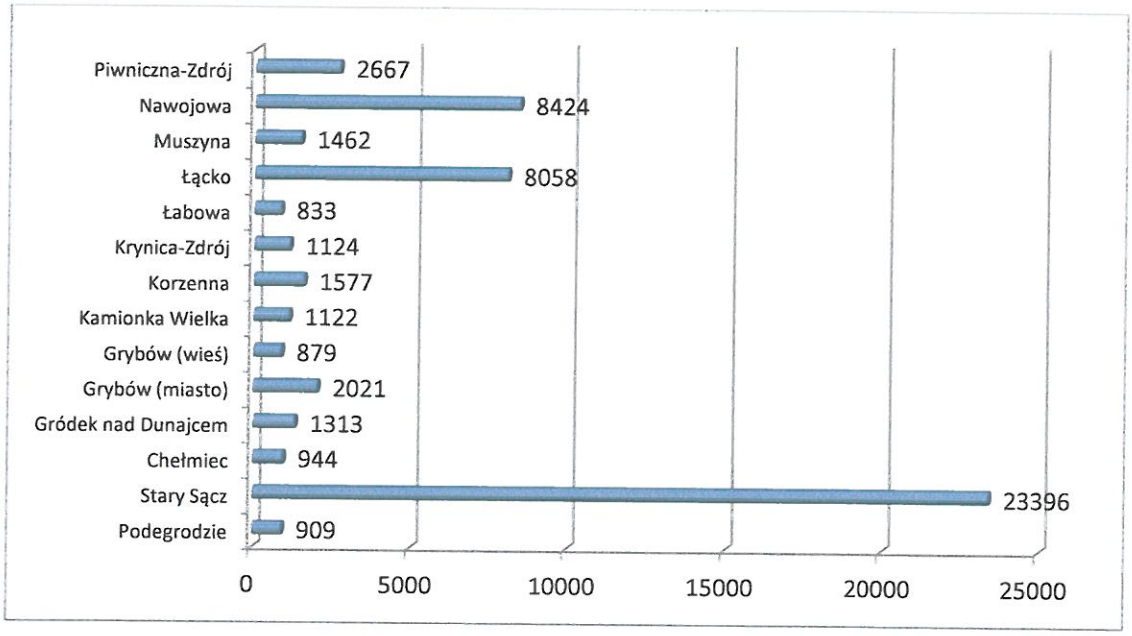

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z: http://obserwator.rops.krakow.pl/differenceanalysis[9]

Wskaźnik dostępności bibliotek według ROPS oznacza liczbę ludności przydająca na jedną placówkę biblioteczną. W Gminie Łącko wskaźnik ten osiągnął w 2014 roku wartość wynoszącą 4029.

Wykres 6. Wskaźnik dostępności bibliotek dla powiatu nowosądeckiego (2014)

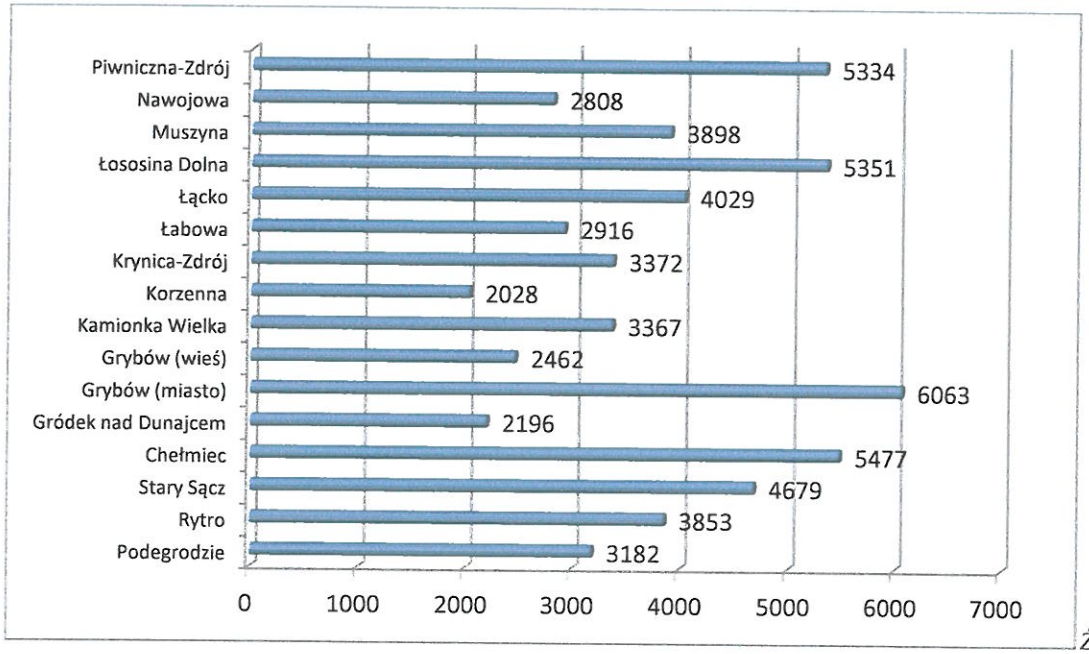

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z http://obserwator.rops.krakow.pl/differenceanalysis

[9] Brak danych dla miejscowości Rytro i Łososina Dolna

Wskaźnik czytelnictwa, to ilość wypożyczeń z księgozbioru przez jednego czytelnika w ciągu roku. Przez księgozbiór rozumie się zbiór obejmujący książki i broszury oraz gazety i czasopisma. Wskaźnik czytelnictwa dla Gminy Łącko w 2014 roku wynosił 19. Poniższy wykres przedstawia wskaźniki czytelnictwa dla gmin w powiecie nowosądeckim

Wykres 7. Wskaźnik czytelnictwa w powiecie nowosądeckim (2014)

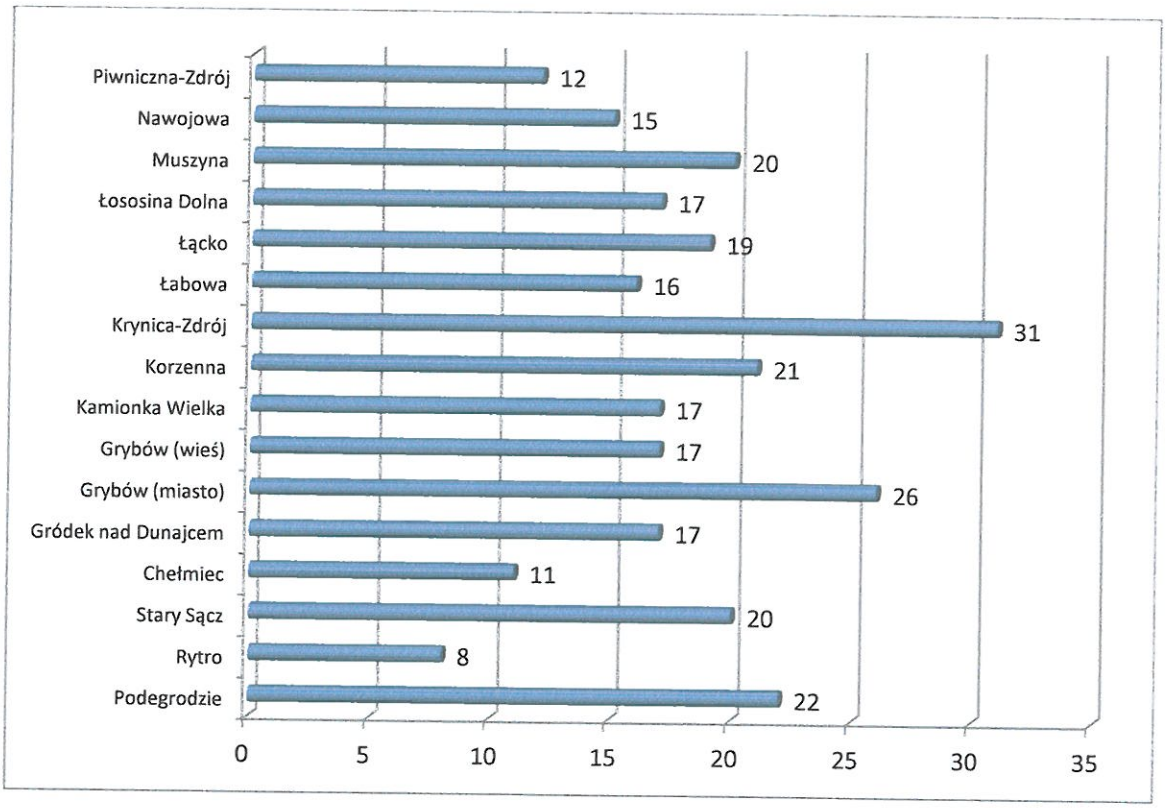

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z: http://obserwator.rops.krakow.pl/differenceanalysis

9. Bezpieczeństwo publiczne

Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa społeczności lokalnej jest jednym z podstawowych działań podejmowanych przez Policję. Działania muszą być oparte o współpracę wszystkich instytucji, organizacji, podmiotów uczestniczących i odpowiedzialnych za zapewnienie bezpieczeństwa, a w szczególności samorządów terytorialnych, społeczności lokalnych, organizacji pozarządowych i wymiaru sprawiedliwości.

Za bezpieczeństwo publiczne w gminie odpowiada Posterunek Policji w Łącku. Wg danych otrzymanych z KP, dotyczących struktury przestępstw oraz wykroczeń na terenie gminy, łączna liczba stwierdzonych przestępstw wynosiła 95. W 2014 roku nie stwierdzono zabójstw i zgwałceń na terenie gminy. Stwierdzono natomiast: 13 kradzieży z włamaniem (13,7%), 10 uszkodzeń mienia (10,5%), 4 kradzieże (4,2%), 3 udziały w bójce lub pobiciu, 3 uszczerbki na zdrowiu (3,2%), 2 rozboje (2,1%), 1 przywłaszczenie mienia. Stwierdzono również 21 przestępstw drogowych (22,1%), oraz 12 przypadków znęcania się nad osobą najbliższą (12,6%).

Wykres 8. Wybrane rodzaje przestępstw stwierdzonych w Gminie Łącko (2015)

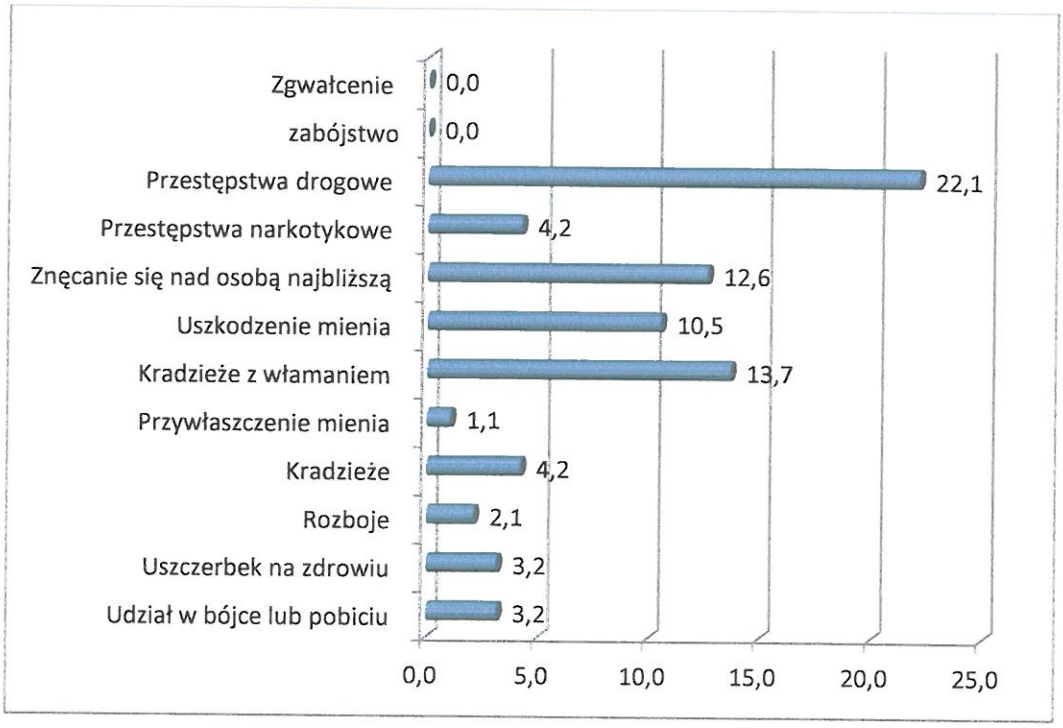

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PP

Ogólna liczba ujawnionych wykroczeń przez osoby dorosłe na terenie gminy wynosiła 170. Odnotowano wykroczenia przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu (8), bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji (30), przeciwko mieniu (30) oraz niszczenie urządzeń użytku publicznego (32).

Podejrzani lub sprawcy przestępstw to również osoby nieletnie. Łącznie na terenie gminy w badanym roku zanotowano 2 nieletnich sprawców wykroczeń.

Wg danych z Komisariatu Policji w Starym Sączu, liczba prowadzonych Niebieskich Kart w 2015 roku, na terenie trzech rejonów: Łącko, Podegrodzie i Stary Sącz wynosiła 54. Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że były ofiarami przemocy domowej wynosiła 93. Z kolei liczba podejrzanych o stosowanie przemocy wynosiła 54.

Wykres 9. Przemoc w rodzinie na terenie trzech rejonów: Łącko, Podegrodzie i Stary Sącz w 2015 roku

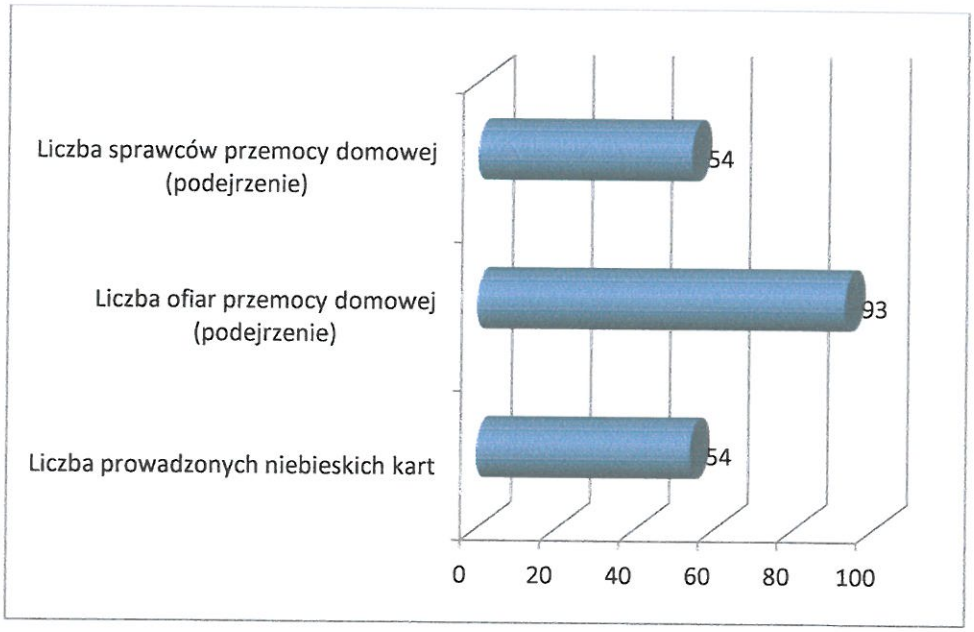

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z KP w Starym Sączu

Osoby podejrzane o dokonane przestępstwa na terenie gminy to w większości mieszkańcy Łącka (63,4%). Udział procentowy osób podejrzanych o popełnienie przestępstwa z miejscowości Zabrzeż wynosił 11,3%, z Obidzy 8,5%, Kiczni 5,6%, Jazowska 4,2% oraz po 1,4% z miejscowości Czerniec, Kadcza, Łazy Brzyńskie, Wola Piskulina, Maszkowice.

Tabela 13. Miejscowość zamieszkania osoby podejrzanej o popełnienie przestępstwa na terenie Gminy Łącko

Miejscowość	Liczba osób	%
Łącko	45	63,4
Kicznia	4	5,6
Czerniec	1	1,4
Zabrzeż	8	11,3
Obidza	6	8,5
Kadcza	1	1,4
Łazy Brzyńskie	1	1,4
Wola Piskulina	1	1,4
Maszkowice	1	1,4
Jazowsko	3	4,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PP

Podejrzani o popełnienie przestępstw drogowych to mieszkańcy Łącka, Obidzy i Kiczni. Podejrzani o kradzieże z włamaniem to mieszkańcy miejscowości: Łącko, Zabrzeż, Obidza, Kadcza, Wola Piskulina, Jazowsko, Maszkowice, Łazy Brzyńskie. Podejrzani o dokonanie uszczerbku na zdrowiu to mieszkańcy Łącka, Kiczni i wsi Czerniec.

10. Bezrobocie

Poczucie bezpieczeństwa i stabilizacja każdej rodziny zależy przede wszystkim od pozycji na rynku pracy dorosłych jej członków oraz od warunków materialnych tej rodziny. Wg danych Głównego Urzędu Statystycznego stopa bezrobocia dla powiatu nowosądeckiego w 2014 roku wynosiła 14,6% i była wyższa od stopy bezrobocia w województwie małopolskim (9,7%) oraz niższa od stopy bezrobocia w niektórych powiatach należących do podregionu nowosądeckiego.

Wykres 10. Stopa bezrobocia rejestrowanego dla powiatów podregionu nowosądeckiego oraz województwa małopolskiego (2014)

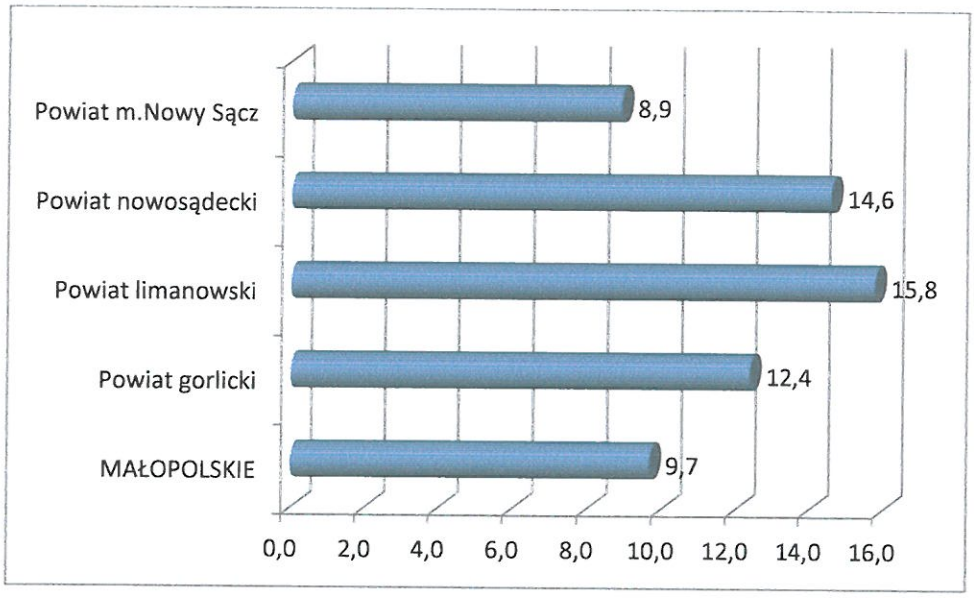

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Dane dotyczące powyższego rozdziału pochodzą z Powiatowego Urzędu Pracy dla Powiatu Nowosądeckiego i zostały podzielone wg kategorii i miejsca zamieszkania klientów PUP w latach 2013 i 2015 na terenie Gminy Łącko. Dane tego typu są więc danymi szczegółowymi, pozwalającymi na charakterystykę nie tylko cech klientów PUP lecz na pokazanie ich w przestrzennej dystrybucji – na mapach odsetkowych.

Analiza danych dotyczyła takich cech osób pozostających bez zatrudnienia, jak: grupy wiekowe, wykształcenie, czas pozostawania bez pracy, staż pracy, cechy osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, wyłączeni z ewidencji bezrobotnych.

Liczba bezrobotnych osób z terenu gminy wynosiła w 2013 roku 962 osoby i zmniejszyła się do 706 w 2015 roku. Udział procentowy osób bezrobotnych do mieszkańców był na poziomie 4%. Największa liczba bezrobotnych to mieszkańcy Łącka,

stanowiąca 16,8% w 2013 roku i 16,6% w 2015 roku. W Jazowsku udział procentowy bezrobotnych w badanych latach zwiększył się z 13,3% do 14,0%.Z kolei w Obidzy udział procentowy bezrobotnych pozostawał na jednakowym poziomie 13,7%.

Tabela 14. Udział procentowy osób bezrobotnych wg miejscowości w Gminie Łącko (2013 i 2015)

Miejscowość	2013 rok		2015 rok	
	Razem	% ogółu bezrobotnych	Razem	% ogółu bezrobotnych
Brzyna	54	5,6	33	4,7
Czarny Potok	33	3,4	23	3,3
Czerniec	38	4,0	23	3,3
Jazowsko	128	13,3	99	14,0
Kadcza	41	4,3	42	5,9
Kicznia	37	3,8	33	4,7
Łazy Brzyńskie	34	3,5	28	4,0
Łącko	162	16,8	117	16,6
Maszkowice	78	8,1	60	8,5
Obidza	132	13,7	97	13,7
Szczereż	26	2,7	15	2,1
Wola Kosnowa	51	5,3	35	5,0
Wola Piskulina	24	2,5	15	2,1
Zabrzeż	55	5,7	38	5,4
Zagorzyn	26	2,7	26	3,7
Zarzecze	43	4,5	22	3,1
GMINA Łącko	962	100,0	706	100,0

Źródło: opracowanie na podstawie danych PUP

Wg danych statystycznych, liczba rejestrujących się kobiet w tutejszym urzędzie pracy przewyższała liczbę mężczyzn. W 2013 roku kobiety stanowiły 55,5%, a w 2015 roku 60,3%.

Tabela 15. Udział procentowy osób bezrobotnych wg płci w Gminie Łącko (2013 i 2015)

	kobiety	%	mężczyźni	%
2013	534	55,5	428	44,5
2015	426	60,3	280	39,7

Źródło: opracowanie na podstawie danych PUP

Ze względu na strukturę płci w każdej miejscowości w gminie, najwięcej rejestrujących się kobiet w 2013 roku pochodziło z Łącka tj. 17,0% i Jazowska tj. 13,7%. W 2015 roku najwięcej rejestrowało się kobiet pochodzących z Łącka tj. 16,2% i Obidzy tj. 15,0%.

Tabela 16. Struktura płci zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy Łącko wg miejscowości zamieszkania (2013 i 2015)

Gmina	2013 rok				2015 rok			
	l. kobiet	% w grupie	l. mężczyzn	% w grupie	l. kobiet	% w grupie	l. mężczyzn	% w grupie
Brzyna	28	5,2	26	6,1	20	4,7	13	4,6
Czarny Potok	15	2,8	18	4,2	7	1,6	16	5,7
Czerniec	17	3,2	21	4,9	8	1,9	15	5,4
Jazowsko	73	13,7	55	12,9	58	13,6	41	14,6
Kadcza	27	5,1	14	3,3	32	7,5	10	3,6
Kicznia	19	3,6	18	4,2	18	4,2	15	5,4
Łazy Brzyńskie	21	3,9	13	3,0	22	5,2	6	2,1
Łącko	91	17,0	71	16,6	69	16,2	48	17,1
Maszkowice	43	8,1	35	8,2	34	8,0	26	9,3
Obidza	72	13,5	60	14,0	64	15,0	33	11,8
Szczereż	11	2,1	15	3,5	10	2,3	5	1,8
Wola Kosnowa	25	4,7	26	6,1	15	3,5	20	7,1
Wola Piskulina	15	2,8	9	2,1	8	1,9	7	2,5
Zabrzeż	33	6,2	22	5,1	27	6,3	11	3,9
Zagorzyn	16	3,0	10	2,3	16	3,8	10	3,6
Zarzecze	28	5,2	15	3,5	18	4,2	4	1,4
GMINA Łącko	534	100,0	428	100,0	426	100,0	280	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP

W podziale bezrobotnych mieszkańców gminy na czasookres pozostawania bez pracy, największy udział w badanych latach stanowili mieszkańcy pozostający w rejestrach urzędu pracy powyżej 24 miesięcy. Ich zbiorowość wynosiła w 2013 roku 190 osób, co stanowiło 19,8%. W 2015 roku liczba osób zmniejszyła się do 169, lecz udział procentowy tej grupy zwiększył się do niemal 24%. Tak więc przybywa osób długotrwale bezrobotnych na terenie Gminy Łącko. W 2015 roku druga pod względem wielkości grupa bezrobotnych to osoby, rejestrujące się na okres 1-3 miesięcy.

Tabela 17. Struktura osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP wg czasu pozostawania bez pracy w Gminie Łącko (2013 i 2015)

rok	do 1 m-ca		1-3 m-cy		3-6 m-cy		6-12 m-cy		12-24 m-ce		powyżej 24 m-cy	
	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%
2013	115	12,0	160	16,6	168	17,5	146	15,2	183	19,0	190	19,8
2015	87	12,3	149	21,1	102	14,4	101	14,3	98	13,9	169	23,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP

Mapa 6. Udział procentowy osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy dla Powiatu Nowosądeckiego, będących mieszkańcami Gminy Łącko (2015)

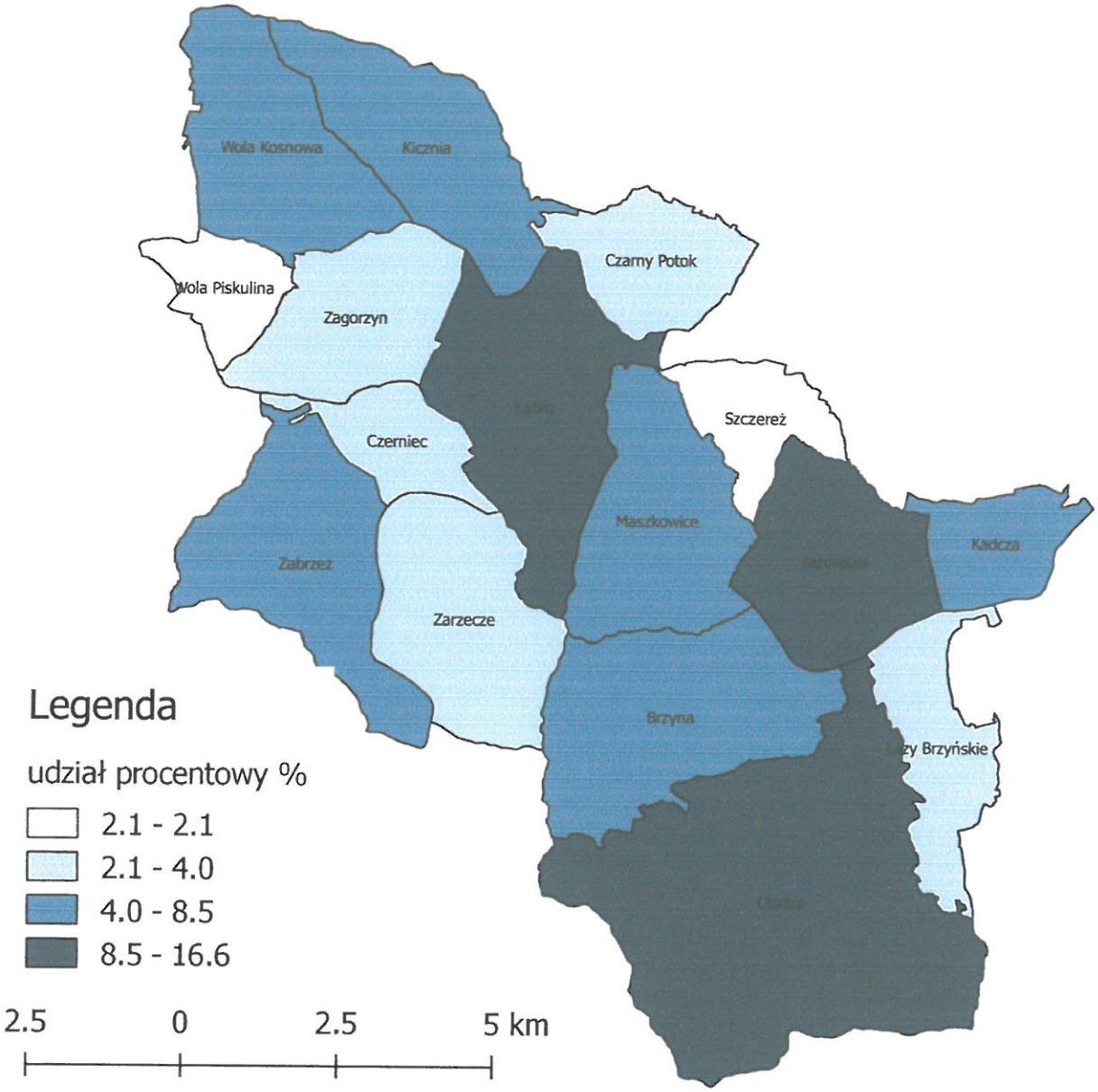

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP

Pośród grupy osób długotrwale bezrobotnych, 19,5% to mieszkańcy Łącka, których udział w 2015 roku zmniejszył się do 17,8%. Z łącznej grupy osób długotrwale bezrobotnych 16,3% w 2013 roku i 16,0% w 2015 roku to mieszkańcy Obidzy, a kolejno Jazowska 14,7% w 2013 roku i 13,6% w 2015 roku.

Tabela 18. Miejsce zamieszkania osób długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych w PUP z terenu Gminy Łącko (2013 i 2015)

Miejscowość	2013 rok		2015 rok	
	l.osób długotrwale bezrobotnych	%	l.osób długotrwale bezrobotnych	%
Brzyna	10	5,3	10	5,9
Czarny Potok	4	2,1	4	2,4
Czerniec	3	1,6	8	4,7
Jazowsko	28	14,7	23	13,6
Kadcza	14	7,4	11	6,5
Kicznia	4	2,1	4	2,4
Łazy Brzyńskie	10	5,3	11	6,5
Łącko	37	19,5	30	17,8
Maszkowice	8	4,2	4	2,4
Obidza	31	16,3	27	16,0
Szczereż	8	4,2	4	2,4
Wola Kosnowa	10	5,3	11	6,5
Wola Piskulina	4	2,1	1	0,6
Zabrzeż	9	4,7	13	7,7
Zagorzyn	3	1,6	3	1,8
Zarzecze	7	3,7	5	3,0
GMINA Łącko	190	100,0	169	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP

Rejestrujące się osoby bezrobotne to głównie ludzie młodzi. W 2013 roku największy udział procentowy stanowiły osoby w przedziale wiekowym 18-24 lata stanowiąc 30,6%. Równie dużą grupę stanowiły osoby będące w wieku 25-34 lata tj. 29,1%. W 2015 roku sytuacja nieco odwróciła się, gdyż największą grupę stanowili bezrobotni w wieku 25-34 lata tj. 30,6%, a na drugim miejscu pozostawała grupa młodych 18-24 lat (27,1%). Zauważono również nieznaczny wzrost udziału osób najstarszych powyżej 60 lat, z 1,7% do 3,0%.

Tabela 19. Struktura osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP wg wieku w Gminie Łącko (2013, 2015)

rok	18-24 lat		25-34 lat		35-44 lat		45-54 lat		55-59 lat		60 lat i więcej	
	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%	l. osób	%
2013	294	30,6	280	29,1	158	16,4	155	16,1	59	6,1	16	1,7
2015	191	27,1	216	30,6	123	17,4	111	15,7	44	6,2	21	3,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP

Mapa 7. Udział procentowy długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy, będących mieszkańcami Gminy Łącko (2015)

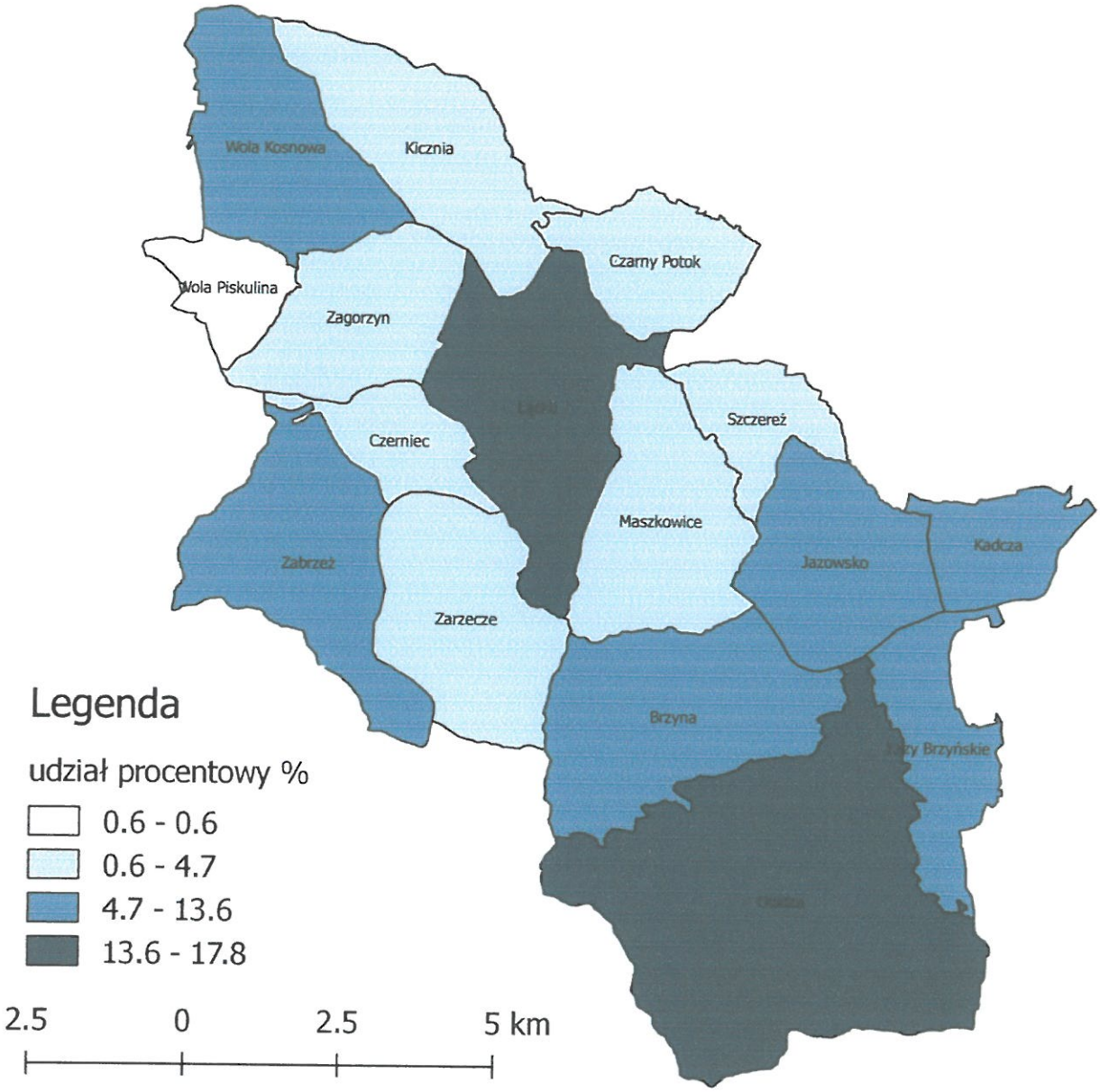

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP

W 2013 roku osoby bezrobotne w wieku 18-24 lata to najczęściej mieszkańcy Jazowska i Obidzy, zaś w wieku 25-34 lata- Łącka. W 2015 roku osoby bezrobotne w wieku 18-24 lata to głównie mieszkańcy Jazowska i Łącka, w wieku 25-34 lata głównie mieszkańcy Obidzy. W pozostałych grupach wiekowych dominowali mieszkańcy Łącka.

Tabela 20. Struktura osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP wg wieku i miejsca zamieszkania w Gminie Łącko (2013)

IV kw. 2013	18 - 24 lata		25 - 34 lata		35 - 44 lata		45 - 54 lata		55 - 59 lata		60 - 64 lata	
Brzyna	17	5,8	14	5,0	11	7,0	9	5,8	2	3,4	1	6,3
Czarny Potok	17	5,8	8	2,9	2	1,3	2	1,3	3	5,1	1	6,3
Czerniec	14	4,8	10	3,6	6	3,8	7	4,5	1	1,7	0	0,0
Jazowsko	44	15,0	31	11,1	25	15,8	20	12,9	7	11,9	1	6,3
Kadcza	11	3,7	13	4,6	4	2,5	10	6,5	3	5,1	0	0,0
Kicznia	14	4,8	7	2,5	12	7,6	3	1,9	1	1,7	0	0,0
Łazy Brzyńskie	9	3,1	13	4,6	4	2,5	6	3,9	1	1,7	1	6,3
Łącko	37	12,6	55	19,6	24	15,2	27	17,4	14	23,7	5	31,3
Maszkowice	21	7,1	25	8,9	16	10,1	13	8,4	3	5,1	0	0,0
Obidza	43	14,6	34	12,1	14	8,9	27	17,4	11	18,6	3	18,8
Szczereż	5	1,7	13	4,6	3	1,9	3	1,9	0	0,0	2	12,5
Wola Kosnowa	21	7,1	13	4,6	8	5,1	5	3,2	4	6,8	0	0,0
Wola Piskulina	5	1,7	6	2,1	7	4,4	4	2,6	2	3,4	0	0,0
Zabrzeż	17	5,8	12	4,3	9	5,7	13	8,4	4	6,8	0	0,0
Zagorzyn	5	1,7	11	3,9	5	3,2	3	1,9	0	0,0	2	12,5
Zarzecze	14	4,8	15	5,4	8	5,1	3	1,9	3	5,1	0	0,0
Gmina Łącko	294	100,0	280	100,0	158	100,0	155	100,0	59	100,0	16	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP

Tabela 21. Struktura osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP wg wieku i miejsca zamieszkania w Gminie Łącko (2015)

IV kw. 2015	18 - 24 lata		25 - 34 lata		35 - 44 lata		45 - 54 lata		55 - 59 lata		60 - 64 lata	
Brzyna	5	2,6	13	6,0	7	5,7	5	4,5	2	4,5	1	4,8
Czarny Potok	10	5,2	8	3,7	3	2,4	2	1,8	0	0,0	0	0,0
Czerniec	5	2,6	4	1,9	6	4,9	7	6,3	1	2,3	0	0,0
Jazowsko	32	16,8	24	11,1	16	13,0	18	16,2	6	13,6	3	14,3
Kadcza	12	6,3	10	4,6	8	6,5	9	8,1	3	6,8	0	0,0
Kicznia	13	6,8	9	4,2	8	6,5	2	1,8	1	2,3	0	0,0
Łazy Brzyńskie	5	2,6	12	5,6	6	4,9	4	3,6	1	2,3	0	0,0
Łącko	25	13,1	28	13,0	18	14,6	22	19,8	15	34,1	9	42,9
Maszkowice	18	9,4	18	8,3	14	11,4	9	8,1	1	2,3	0	0,0
Obidza	24	12,6	34	15,7	15	12,2	15	13,5	6	13,6	3	14,3
Szczereż	2	1,0	10	4,6	2	1,6	0	0,0	1	2,3	0	0,0
Wola Kosnowa	15	7,9	7	3,2	6	4,9	4	3,6	1	2,3	2	9,5
Wola Piskulina	7	3,7	4	1,9	1	0,8	1	0,9	1	2,3	1	4,8
Zabrzeż	5	2,6	18	8,3	4	3,3	7	6,3	4	9,1	0	0,0
Zagorzyn	5	2,6	11	5,1	5	4,1	3	2,7	0	0,0	2	9,5
Zarzecze	8	4,2	6	2,8	4	3,3	3	2,7	1	2,3	0	0,0
Gmina Łącko	191	100,0	216	100,0	123	100,0	111	100,0	44	100,0	21	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP

Nie bez znaczenia dla osoby bezrobotnej pozostaje kwestia jego wykształcenia. W 2013 roku osoby bezrobotne najczęściej legitymowały się wykształceniem zasadniczym

zawodowym, stanowiąc 33,1% ogółu. W 2015 roku udział osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym zwiększył się do 35,0%. Zauważono spadek liczby osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym oraz wzrost udziału procentowego osób zarejestrowanych w PUP z wykształceniem wyższym i ogólnokształcącym. Udział procentowy legitymujących się wykształceniem gimnazjalnym i niższym pozostawał na podobnym poziomie.

Tabela 22. Struktura osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP wg wykształcenia w Gminie Łącko (2013 i 2015)

	Wyższe		Policealne i średnie zawodowe		średnie ogólnokształcące		zasadnicze zawodowe		gimnazjalne i poniżej	
rok	L. osób	%	L. osób	%	L. osób	%	L. osób	%	L. osób	%
2013	123	12,8	271	28,2	57	5,9	318	33,1	193	20,1
2015	93	13,2	164	23,2	61	8,6	247	35,0	141	20,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP

Wg miejscowości zamieszkania oraz wykształcenia, struktura bezrobotnych przedstawiała się następująco. W 2013 roku osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym to głównie mieszkańcy Obidzy i Łącka. Z kolei z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym w większości byli mieszkańcami Łącka, a w dalszej kolejności Jazowska. Wśród grupy osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym dominowali mieszkańcy Maszkowic. Natomiast osoby bezrobotne z wykształceniem wyższym oraz posiadające wykształcenie średnie ogólnokształcące to w główniej mierze mieszkańcy Łącka.

W 2015 roku osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym to głównie mieszkańcy Obidzy i Jazowska. Z kolei najwięcej osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym pochodziło z Łącka, a w dalszej kolejności z Obidzy. W omawianym roku największy udział osób z wykształceniem gimnazjalnym odnotowano (jak w poprzednim roku badania) w Maszkowicach.

Tabela 23. Struktura osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP wg wykształcenia i miejsca zamieszkania w Gminie Łącko (2013)

	wyższe		polic i średnie zawodowe		średnie ogólno-kształcące		zasadnicze zawodowe		gimnazjalne i poniżej	
Miejscowość	L osób	%	L osób	%	L osób	%	L osób	%	L osób	%
Brzyna	1	0,8	16	5,9	1	1,8	19	6,0	17	8,8
Czarny Potok	2	1,6	8	3,0	4	7,0	16	5,0	3	1,6
Czerniec	5	4,1	13	4,8	2	3,5	10	3,1	8	4,1
Jazowsko	12	9,8	39	14,4	10	17,5	38	11,9	29	15,0
Kadcza	6	4,9	12	4,4	3	5,3	16	5,0	4	2,1
Kicznia	6	4,9	14	5,2	1	1,8	12	3,8	4	2,1
Łazy Brzyńskie	2	1,6	9	3,3	1	1,8	14	4,4	8	4,1
Łącko	31	25,2	47	17,3	14	24,6	46	14,5	24	12,4
Maszkowice	11	8,9	10	3,7	3	5,3	15	4,7	39	20,2
Obidza	14	11,4	31	11,4	5	8,8	51	16,0	31	16,1
Szczereż	5	4,1	7	2,6	1	1,8	7	2,2	6	3,1
Wola Kosnowa	5	4,1	18	6,6	2	3,5	24	7,5	2	1,0
Wola Piskulina	1	0,8	7	2,6	0	0,0	11	3,5	5	2,6
Zabrzeż	8	6,5	19	7,0	5	8,8	17	5,3	6	3,1
Zagorzyn	5	4,1	6	2,2	3	5,3	8	2,5	4	2,1
Zarzecze	9	7,3	15	5,5	2	3,5	14	4,4	3	1,6
GMINA Łącko	123	100,0	271	100,0	57	100,0	318	100,0	193	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP

Tabela 24. Struktura osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP wg wykształcenia i miejsca zamieszkania w Gminie Łącko (2015)

	Wyższe		polic i średnie zawodowe		średnie ogólno-kształcące		zasadnicze zawodowe		gimnazjalne i poniżej	
Miejscowość	L osób	%	L osób	%	L osób	%	L osób	%	L osób	%
Brzyna	1	1,1	3	1,8	0	0,0	16	6,5	13	9,2
Czarny Potok	1	1,1	5	3,0	4	6,6	12	4,9	1	0,7
Czerniec	2	2,2	4	2,4	3	4,9	9	3,6	5	3,5
Jazowsko	7	7,5	19	11,6	13	21,3	35	14,2	25	17,7
Kadcza	7	7,5	15	9,1	1	1,6	17	6,9	2	1,4
Kicznia	9	9,7	7	4,3	2	3,3	8	3,2	7	5,0
Łazy Brzyńskie	3	3,2	6	3,7	1	1,6	14	5,7	4	2,8
Łącko	16	17,2	31	18,9	17	27,9	33	13,4	20	14,2
Maszkowice	5	5,4	11	6,7	4	6,6	9	3,6	31	22,0
Obidza	13	14,0	22	13,4	4	6,6	38	15,4	20	14,2
Szczereż	2	2,2	6	3,7	3	4,9	3	1,2	1	0,7
Wola Kosnowa	5	5,4	7	4,3	1	1,6	20	8,1	2	1,4
Wola Piskulina	2	2,2	2	1,2	2	3,3	8	3,2	1	0,7
Zabrzeż	9	9,7	14	8,5	1	1,6	10	4,0	4	2,8
Zagorzyn	5	5,4	6	3,7	3	4,9	8	3,2	4	2,8
Zarzecze	6	6,5	6	3,7	2	3,3	7	2,8	1	0,7
GMINA Łącko	93	100,0	164	100,0	61	100,0	247	100,0	141	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP

Staż pracy osób bezrobotnych z terenu gminy, w latach 2013 i 2015 najczęściej pozostawał na poziomie 1-5 lat . Jednak dominującą grupą, zwłaszcza w 2013 roku były osoby bez stażu pracy, stanowiące 27,7%. W 2015 roku udział procentowy osób ze stażem pracy 1-5 lat wynosił 25,8% a osoby bez stażu stanowiły 21,5%.

Tabela 25. Struktura osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP wg stażu pracy w Gminie Łącko (2013 i 2015)

	do 1 roku		1-5 lat		5-10 lat		10-20 lat		20-30 lat		30 lat i więcej		bez stażu	
rok	L. osób	%	L. osób	%	L. osób	%	L. osób	%	L. osób	%	L. osób	%	L. osób	%
2013	132	13,7	210	21,8	116	12,1	140	14,6	74	7,7	24	2,5	266	27,7
2015	116	16,4	182	25,8	92	13,0	98	13,9	61	8,6	5	0,7	152	21,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP

W 2013 roku, 105 osób podjęło pracę z terenu Gminy Łącko. Wg miejscowości, najwięcej osób podejmujących pracę pochodziło z Łącka tj. 25,7%. Kolejno osoby podejmujące pracę to mieszkańcy wsi: Jazowsko (10,5%), Kadcza (9,5%), Zagorzyn (8,6%). Pozostałe dane znajdują się w tabeli. Świadczenia przedemerytalne otrzymała 1 osoba z terenu Łącka i Jazowska[10].

W 2015 roku łącznie 110 osób podjęło pracę. Osoby te, to mieszkańcy Łącka (20,9%), Jazowska (13,6%), Obidzy (10,9%), Kiczni (10,0%). Pozostał dane w tabeli. Świadczenia przedemerytalne otrzymały 3 osoby ze wsi: Obidza i Zabrzeż (2 osoby).

[10] osoba wcześniej zarejestrowana w PUP

11. Sytuacja osób niepełnosprawnych

Osoby niepełnosprawne wymagają szczególnej uwagi i interwencji ze strony pomocy społecznej. Na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, niepełnosprawnością nazwiemy trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Od 1 września 1997 roku obowiązują dwa rodzaje orzecznictwa:

1) Orzecznictwo do celów pozarentowych – prowadzone przez Powiatowe Zespoły do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.
2) Orzecznictwo o niezdolności do pracy do celów rentowych - prowadzone przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Nowym Sączu działa na podstawie poniższych ustaw i rozporządzeń:

- Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych.
- Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.
- Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 lutego 2002r. w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia.

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności wydaje orzeczenia o stopniach niepełnosprawności oraz o wskazaniach do ulg i uprawnień. Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej, rozróżnia się trzy stopnie niepełnosprawności:

1) Znaczny – zalicza się do niego osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.
2) Umiarkowany – zalicza się do niego osobę o naruszonej sprawności organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych

3) Lekki – zalicza się do niego osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych, z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną lub mającą ograniczenia w pełnieniu ról społecznych, dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Osoby, które nie ukończyły 16 roku życia zaliczane są do osób niepełnosprawnych, jeżeli mają naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną, o przewidywanym okresie trwania powyżej 12 miesięcy, z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu, powodującą konieczność zapewnienia im całkowitej opieki lub pomocy w zaspakajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku.

Na podstawie Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. Nr 139, poz. 1328, ze zm.) rozróżnia się symbole przyczyny niepełnosprawności:

- 01-U – upośledzenie umysłowe,
- 02-P – choroby psychiczne,
- 03-L – zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu,
- 04-O – choroby narządu wzroku,
- 05-R – upośledzenie narządu ruchu,
- 06-E – epilepsja,
- 07-S – choroby układu oddechowego i krążenia,
- 08-T – choroby układu pokarmowego,
- 09-M – choroby układu moczowo-płciowego,
- 10-N – choroby neurologiczne,
- 11-I – inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego,
- 12-C – całościowe zaburzenia rozwojowe.

Symbol przyczyny niepełnosprawności zawarty w orzeczeniu odzwierciedla rozpoznanie uszkodzenia lub choroby, która niezależnie od przyczyny jej powstania powoduje

zaburzenia funkcji organizmu oraz ograniczenia w wykonywaniu czynności życiowych i aktywności społecznej dziecka.[11]

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Nowym Sączu przekazał dane za lata 2013 i 2015 na temat liczby wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności z uwzględnieniem symbolu przyczyny niepełnosprawności, stopnia niepełnosprawności, wieku, płci, wykształcenia orzekanych osób po 16 roku życia i do 16 roku życia zamieszkałych na terenie Gminy Łącko.

Wg danych, ogólna liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności w 2013 roku wynosiła 110, a w 2015 roku zwiększyła się do 163. W latach 2013 i 2015 najliczniejsza okazała się grupa osób z niepełnosprawnością narządów ruchu stanowiąca 38,2% ogółu w 2013 roku i 27,6% w 2015 roku. W 2013 roku 24,5% wydanych orzeczeń wiązało się z chorobami układu oddechowego i krążenia, a 7,3% z chorobami psychicznymi. W 2015 roku na drugim miejscu pozostawały wydane orzeczenia w związku z chorobami układu oddechowego i krążenia, stanowiące 16,0% ogółu wydanych orzeczeń, a 12,9% związane było z chorobami psychicznymi. Kolejne orzeczenia dotyczyły chorób neurologicznych i innych określanych symbolem 11-I.

Wg płci, zarówno wśród kobiet jak i mężczyzn najwięcej orzeczeń wydano w związku z niepełnosprawnością ruchową w badanych latach. Wśród ogółu wydanych orzeczeń w 2015 roku wydano więcej orzeczeń wśród mężczyzn, tj. 54%. Istotny jest fakt dużej (rosnącej) liczby mężczyzn orzekanych z powodu chorób psychicznych.

Tabela 26. Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności z uwzględnieniem symbolu przyczyny niepełnosprawności i płci na terenie Gminy Łącko (2013 i 2015)

	2013 rok						2015 rok					
symbole	Razem	%	Kobieta	%	Mężczyzna	%	Razem	%	Kobieta	%	Mężczyzna	%
01-U	2	1,8	1	1,8	1	1,9	5	3,1	2	2,7	3	3,4
02-P	8	7,3	4	7,1	4	7,4	21	12,9	8	10,7	13	14,8
03-L	2	1,8	2	3,6	0	0,0	2	1,2	0	0,0	2	2,3
04-O	4	3,6	0	0,0	4	7,4	8	4,9	4	5,3	4	4,5
05-R	42	38,2	18	32,1	24	44,4	45	27,6	23	30,7	22	25,0
06-E	5	4,5	4	7,1	1	1,9	5	3,1	3	4,0	2	2,3
07-S	27	24,5	13	23,2	14	25,9	26	16,0	12	16,0	14	15,9
08-T	3	2,7	2	3,6	1	1,9	8	4,9	2	2,7	6	6,8
09-M	6	5,5	6	10,7	0	0,0	6	3,7	2	2,7	4	4,5

[11] http://www.niepelnosprawni.gov.pl. Data odwiedzin: 15.03.2016r.

10-N	5	4,5	2	3,6	3	5,6	19	11,7	9	12,0	10	11,4
11-I	5	4,5	4	7,1	1	1,9	17	10,4	10	13,3	7	8,0
12-C	1	0,9	0	0,0	1	1,9	1	0,6	0	0,0	1	1,1
RAZEM	110	100	56	100	54	100	163	100	75	100	88	100
% ogółu	100,0		50,9		49,1		100,0		46,0		54,0	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

W 2013 roku największą grupę stanowiły osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności stanowiąc niemal 51% ogółu. W 2015 roku udział tej grupy zmniejszył się do 46,6%. Wzrósł natomiast udział procentowy osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności z 10,0% do 38,7%. Zmniejszeniu uległ udział osób z lekki stopniem z 39,1% do 14,7%.

Wśród grupy osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, najczęstszą przyczyną przyznania osobom tego stopnia w 2013 roku były choroby układu oddechowego i krążenia, stanowiące 36,4% oraz choroby narządów ruchu tj. 27,3%. W 2015 roku przyznanie tego stopnia wiązało się głównie z innymi chorobami pod symbolem 11-I (19,0%) i chorobami układu oddechowego i krążenia (17,5%).

Przyznanie umiarkowanego stopnia w latach 2013 i 2015 łączyło się z chorobami układu oddechowego i krążenia i chorobami narządów ruchu.

W 2013 roku lekki stopień przyznawano głównie ze względu na choroby narządu ruchu, stanowiąc niemal 56% ogółu. Z kolei w 2015 roku stopień ten przyznano dla osób z chorobami narządu ruchu, stanowiąc 41,7%, osobom ze względu na występujące choroby psychiczne (16,7%), epilepsję i choroby neurologiczne (po 12,5%).

Tabela 27. Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności z uwzględnieniem symbolu przyczyny niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności na terenie Gminy Łącko (2013 i 2015)

symbole	2013 rok						2015 rok					
	znaczny	%	umiarkowany	%	lekki	%	znaczny		umiarkowany		lekki	
01-U	0	0,0	2	3,6	0	0,0	2	3,2	3	3,9	0	0,0
02-P	0	0,0	7	12,5	1	2,3	6	9,5	11	14,5	4	16,7
03-L	0	0,0	0	0,0	2	4,7	2	3,2	0	0,0	0	0,0
04-O	2	18,2	0	0,0	2	4,7	2	3,2	5	6,6	1	4,2
05-R	3	27,3	15	26,8	24	55,8	10	15,9	25	32,9	10	41,7
06-E	0	0,0	3	5,4	2	4,7	0	0,0	2	2,6	3	12,5
07-S	4	36,4	17	30,4	6	14,0	11	17,5	13	17,1	2	8,3
08-T	0	0,0	2	3,6	1	2,3	6	9,5	1	1,3	1	4,2
09-M	0	0,0	2	3,6	4	9,3	2	3,2	4	5,3	0	0,0

10-N	1	9,1	4	7,1	0	0,0	9	14,3	7	9,2	3	12,5
11-I	1	9,1	3	5,4	1	2,3	12	19,0	5	6,6	0	0,0
12-C	0	0,0	1	1,8	0	0,0	1	1,6	0	0,0	0	0,0
RAZEM	11	100,0	56	100,0	43	100,0	63	100,0	76	100,0	24	100,0
% ogółu	10,0		50,9		39,1		38,7		46,6		14,7	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Kolejną dokonaną analizą jest podział klientów Powiatowego Zespołu ze względu na wiek oraz symbol niepełnosprawności. W 2013 roku osoby w wieku 61-60 lat stanowiły 42,7% (największa grupa). Z kolei w 2015 roku największą okazała się grupa osób w wieku powyżej 60 lat, stanowiąca 44,2%.

Wśród ogółu osób w wieku 16-25 lat w 2013 roku dominującą grupę stanowiły osoby z chorobami układu moczowo-płciowego i epilepsją. Udział tych grup zmniejszył się w 2015 roku, a największą grupę stanowiły orzeczenia w związku z upośledzeniem umysłowym (29,4%). Osobom w przedziale wiekowym 26-40 lat najczęściej został przyznany stopień niepełnosprawności ze względu na choroby narządu ruchu (w 2013 roku niemal połowa w tej grupie) i upośledzenie umysłowe (co druga osoba w tej grupie wiekowej). W przypadku osób w wieku 41-59 lat, dominującą przyczyną uzyskania stopnia niepełnosprawności, zarówno w 2013 jak i w 2015 roku były choroby narządów ruchu. Najstarszych klientów Powiatowego Zespołu w wieku powyżej 60 lat dotykały głównie choroby narządów ruchu (w 2015 roku 26,4%) oraz choroby układu oddechowego i krążenia (w 2013 roku 40,0% i w 2015 roku 25,0%).

Tabela 28. Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności z uwzględnieniem symbolu przyczyny niepełnosprawności i wieku na terenie Gminy Łącko (2013 i 2015)

symbole	2013 rok								2015 rok							
	16-25 lat		26-40 lat		41-60 lat		60 lat i więcej		16-25 lat		26-40 lat		41-60 lat		60 lat i więcej	
	l.osób	%	l.osób	%	l.osób	%	l.osób	%	l.osób	%	l.osób	%	l.osób	%	l.osób	%
01-U	2	13,3	0	0,0	0	0,0	0	0,0	5	29,4	0	0,0	0	0,0	0	0,0
02-P	1	6,7	2	25,0	5	10,6	0	0,0	3	17,6	8	50,0	5	8,6	5	6,9
03-L	0	0,0	0	0,0	1	2,1	1	2,5	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	2,8
04-O	1	6,7	0	0,0	1	2,1	2	5,0	0	0,0	0	0,0	3	5,2	5	6,9
05-R	1	6,7	4	50,0	23	48,9	14	35,0	1	5,9	3	18,8	22	37,9	19	26,4
06-E	3	20,0	1	12,5	1	2,1	0	0,0	2	11,8	2	12,5	1	1,7	0	0,0
07-S	2	13,3	0	0,0	9	19,1	16	40,0	2	11,8	0	0,0	6	10,3	18	25,0
08-T	0	0,0	1	12,5	0	0,0	2	5,0	1	5,9	1	6,3	2	3,4	4	5,6

09-M	3	20,0	0	0,0	2	4,3	1	2,5	0	0,0	0	0,0	2	3,4	4	5,6
10-N	1	6,7	0	0,0	3	6,4	1	2,5	2	11,8	2	12,5	9	15,5	6	8,3
11-I	0	0,0	0	0,0	2	4,3	3	7,5	0	0,0	0	0,0	8	13,8	9	12,5
12-C	1	6,7	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	5,9	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Razem	15	100	8	100	47	100	40	100	17	100	16	100	58	100	72	100
% ogółu	13,6		7,3		42,7		36,4		10,4		9,8		35,6		44,2	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Wykształcenie osób niepełnosprawnych to kolejna cecha, którą poddano analizie. Najwięcej orzeczeń w badanych latach przyznano osobom z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Ich udział wyniósł w 2013 roku 44,5% i 33,7% w 2015 roku.

Tabela 29. Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności z uwzględnieniem symbolu przyczyny niepełnosprawności i wykształcenia na terenie Gminy Łącko (2013 i 2015)

	poniżej podstawowego	%	podstawowe	%	zasadnicze zawodowe	%	średnie		wyższe	
2013	3	2,7	41	37,3	49	44,5	15	13,6	2	1,8
2015	7	4,3	66	40,5	55	33,7	29	17,8	6,	3,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych: Powiatowy Zespół ds. OoN

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Nowym Sączu przekazał dane statystyczne na temat wydanych orzeczeń o niepełnosprawności dla osób do 16 roku życia, zamieszkałych na obszarze Gminy Łącko. Liczba wydanych orzeczeń dla w/w grupy osób wynosiła w 2013 roku 29, a w 2015 roku zwiększyła się do 41.

Uzyskanie orzeczenia o niepełnosprawności wśród dzieci i młodzieży z terenu Gminy Łącko wiązało się w 2013 roku głównie z chorobami układu oddechowego i krążenia (27,6%) oraz w mniejszym stopniu z chorobami neurologicznymi (17,2%), narządów słuchu i mowy oraz (13,8%) i innymi określonymi symbolem 11-I (13,8%). W 2015 roku orzeczenia o niepełnosprawności wydawano również najczęściej z powodu chorób układu oddechowego i krążenia (29,3%) oraz chorób narządów ruchu (19,5%).

Tabela 30. Orzeczenia o niepełnosprawności osób do 16 roku życia z uwzględnieniem symbolu przyczyny niepełnosprawności i płci na terenie Gminy Łącko (2013 i 2015)

symbol	Dziewczęta		Chłopcy		Razem		Dziewczęta		Chłopcy		Razem	
	L.osób	%	L.osób	%	L.osób	%	L.osób	%	L.osób	%	L osób	%
01-U	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	3,4	1	2,4
02-P	1	8,3	0	0,0	1	3,4	1	8,3	0	0,0	1	2,4
03-L	1	8,3	3	17,6	4	13,8	0	0,0	1	3,4	1	2,4
04-O	0	0,0	1	5,9	1	3,4	0	0,0	2	6,9	2	4,9

W 2013 roku, dofinansowano w ramach programu Wyrównywania Różnic między Regionami do zakupu samochodu dla WTZ w Czarnym Potoku. W 2015 roku w ramach programu „Aktywny Samorząd" zrealizowano działania takie jak: pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kat B dla 2 osób niepełnosprawnych, pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym dla 7 osób niepełnosprawnych, pomoc przy zakupie protezy kończyny dla 2 osób niepełnosprawnych, pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej, dla 4 osób niepełnosprawnych, pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym dla 3 kobiet z tereny gminy.

Wykres 11. Liczba osób objęta działaniami Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych w Gminie Łącko w 2015 roku

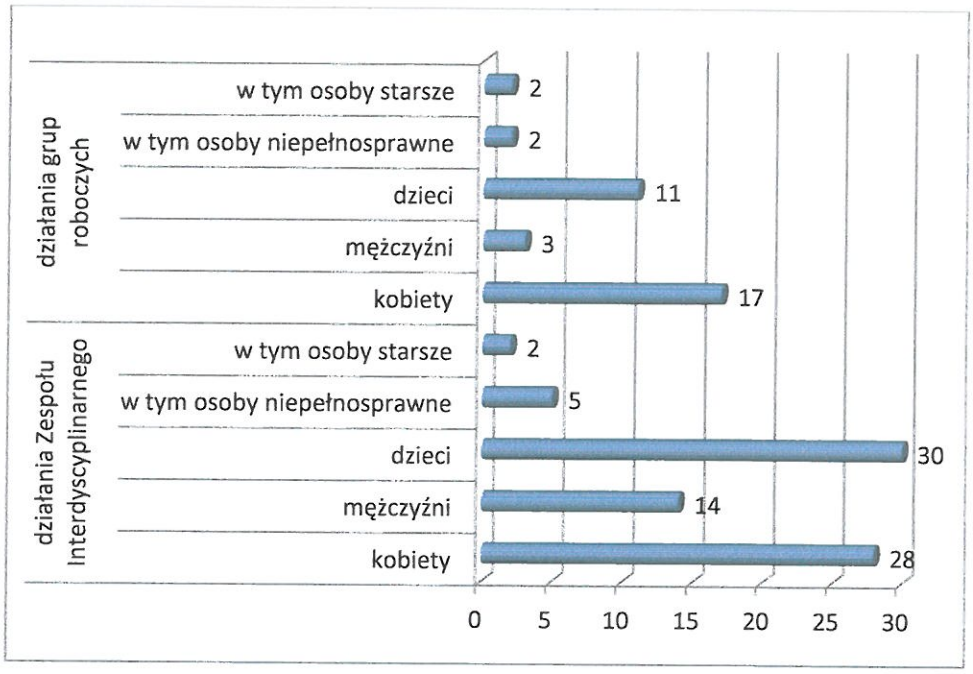

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

W 2015 roku pracownicy socjalni wszczynający procedurę sporządzili 2 Niebieskie Karty - „A"[12], członkowie zespołu interdyscyplinarnego sporządzili 16 Niebieskich Kart – „ C" i 11 Niebieskich Kart – „D". Łączna liczba rodzin objętych procedurą Niebieskie Karty wynosiła 27. Zakończono 14 spraw w wyniku ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy oraz 1 w wyniku braku zasadności podejmowania działań.

[12] wg Sprawozdania Ministerstwa pracy i Polityki Społecznej , p.3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc, pp 3.2. Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy w rodzinie

13. Problem alkoholowy

Narodowy Program Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych definiuje uzależnienie od alkoholu, jako kompleks zjawisk fizjologicznych, behawioralnych i poznawczych, wśród których picie alkoholu dominuje nad innymi zachowaniami, które miały dla pacjenta poprzednio większą wartość. Głównym objawem zespołu uzależnienia jest pragnienie alkoholu (często silne, czasami przemożne).

Na ostateczne rozpoznanie uzależnienia, pozwala identyfikacja trzech lub więcej następujących cech lub objawów występujących łącznie przez pewien czas w ciągu ostatniego roku (picia):

1. Silne pragnienie lub poczucie przymusu picia („głód alkoholowy").
2. Upośledzona zdolność kontrolowania zachowań związanych z piciem (trudności w unikaniu rozpoczęcia picia, trudności w zakończeniu picia do wcześniej założonego poziomu, nieskuteczność wysiłków zmierzających do zmniejszenia lub kontrolowania picia).
3. Fizjologiczne objawy stanu odstawienia pojawiającego się, gdy picie alkoholu jest ograniczone lub przerywane albo używanie alkoholu lub pokrewnie działających substancji (np. leków) w celu złagodzenia ww. objawów, uwolnienie się od nich lub uniknięcia ich.
4. Zmieniona (najczęściej zwiększona) tolerancja alkoholu, potrzeba spożycia większych dawek dla wywołania oczekiwanego efektu.
5. Z powodu picia alkoholu narastające zaniedbywanie alternatywnych źródeł przyjemności lub zainteresowań, zwiększona ilość czasu przeznaczona na zdobywanie alkoholu lub jego picie, bądź uwolnienia się od następstw jego działania.
6. Uporczywe picie alkoholu mimo oczywistych dowodów występowania szkodliwych następstw picia.

Głównym źródłem danych zawartych w niniejszym rozdziale, było Sprawozdanie merytoryczne w wykonania zadań Gminnego Programu profilaktyki i Rozwiązywania problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Łącko w 2015 roku.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zwana dalej „Gminną Komisją" działa na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r. poz. 1356, z późn. zm.).

W okresie sprawozdawczym Gminna Komisja odbyła 12 posiedzeń. Zadaniem Komisji było inicjowanie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego. W 2015 roku do GKRPA wpłynęło 35 wniosków o przeprowadzenie rozmów profilaktyczno – motywujących w celu podjęcia leczenia przez osobę uzależnioną. Wnioskodawcami w szczególności była najbliższa rodzina, Kurator Sądowy, SOIK w Nowym Sączu, Komisariat Policji oraz OPS w Łącku.

Wykres 12. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

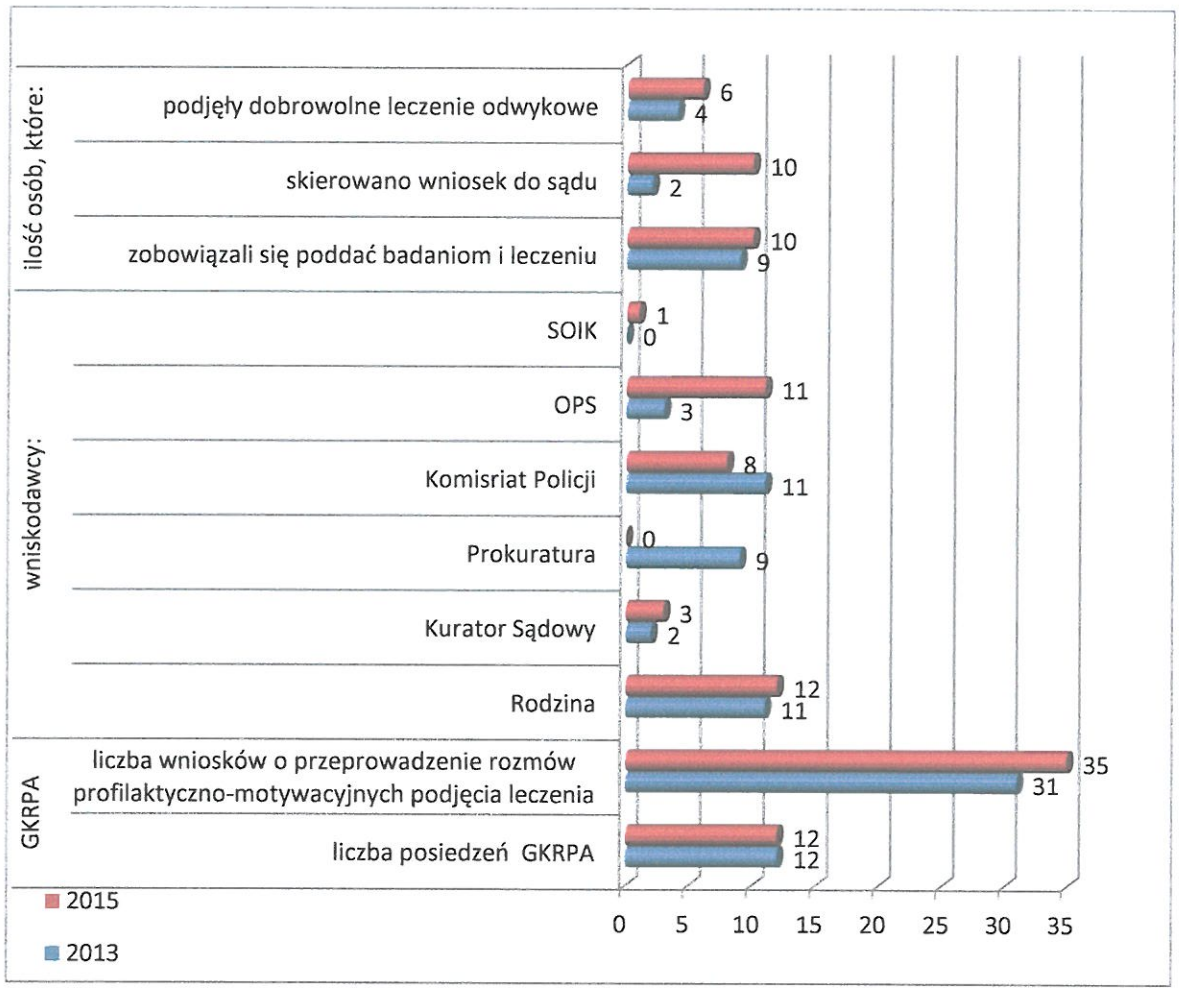

Źródło: opracowanie własne nap odstawie danych GKRPA

W wyniku pracy Komisji w punkcie konsultacyjnym, przeprowadzono 3 rozmowy z osobami uzależnionymi i współuzależnionymi z udziałem psychologa, 10 osób zobowiązało się poddać badaniom specjalistycznym w Małopolskim Ośrodku Profilaktyki

i Terapii Uzależnień w Nowym Sączu. Do Sądu Rejonowego w Nowym Sączu skierowano 10 wniosków o leczenie odwykowe.

W ramach programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych finansowany jest Zespół Świetlic Środowiskowych w Łącku. W skład zespołu wchodzą 4 świetlice: w Łącku, Jazowsku, Brzynie i Obidzy.

14. Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku, o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej system pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. W myśl w/w ustawy, piecza zastępcza sprawowana jest w formie rodzinnej (rodzina zastępcza) i instytucjonalnej (placówki opiekuńczo-wychowawcze). Rodzinna piecza zastępcza jest formą zapewnienia opieki dziecku pozbawionemu całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej.

Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej powinno być ostatecznością, a gmina jako podmiot odpowiedzialny za pracę z rodziną biologiczną powinna położyć szczególny nacisk na wsparcie tych rodzin. Wspieranie rodziny powinno polegać w szczególności na analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie, wzmocnieniu roli funkcji rodziny, rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny, podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny, pomoc w integracji rodziny, przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji rodziny. Rodziny mające problem opiekuńczo - wychowawczy mogą otrzymać pomoc w formie asystenta rodziny. Asystent prowadzi pracę z rodziną poprzez realizację planu pracy we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym. Udziela pomocy w poprawie sytuacji życiowej rodziny – zwłaszcza w prowadzeniu gospodarstwa domowego, udziela pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych oraz wspiera aktywność społeczną rodziny, udziela pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej, motywuje do udziału w zajęciach grupowych mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych, udziela wsparcia dzieciom, podejmuje działania interwencyjne i zaradcze w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Łącku 2013 roku zatrudniał 1 asystenta rodziny. W 2015 roku pomocą asystenta zostało objętych 13 rodzin. Przeciętny czas pracy asystenta z rodziną wynosił 6 miesięcy, ale większa część rodzin korzystała z tej formy pomocy powyżej 1 roku.

Na terenie gminy funkcjonuje 5 rodzin zastępczych, w tym 1 spokrewniona z dzieckiem, w której przebywa 1 dziecko oraz 4 rodziny zastępcze niezawodowe,

w których przebywa łącznie 7 dzieci. W w/w rodzinach zastępczych przebywają dzieci i młodzież w wieku 8-19 lat. Dominującymi powodami umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych były: bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (2 rodziny), półsieroctwo i długotrwała choroba (3 rodziny), porzucenie po urodzeniu (1 dziecko), półsieroctwo (1 dziecko), alkoholizm rodziców (2 rodziny).

15. Pomoc społeczna. Zagrożenie marginalizacją i wykluczeniem społecznym

Zadania z zakresu pomocy społecznej w Gminie Łącko realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej. Został on utworzony jako jednostka organizacyjna i budżetowa gminy do realizowania zadań w zakresie pomocy społecznej. OPS działa na podstawie ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku. Ustawodawca poprzez niniejszą ustawę określił zadania ośrodka względem mieszkańców, których należy wesprzeć świadczeniami socjalnymi oraz pracą socjalną. Osoby/rodziny ubiegające się o pomoc społeczną, w tym wsparcie finansowe (udzielenie zasiłku w postaci pomocy finansowej), powinny spełniać warunki określone przez w/w ustawę. Mowa tu o narzuconym kryterium dochodowym na osobę w gospodarstwie domowym w rozumieniu ustawy oraz kryterium dochodowym na osobę samotnie prowadzącą gospodarstwo domowe. Ustawodawca określił w formie katalogu zamkniętego problemy społeczne, które uprawniają do korzystania ze świadczeń socjalnych. Zgodnie z art. 7 ustawy o pomocy społecznej pomoc udziela się osobom/rodzinom z powodu:

1) **ubóstwa;**
2) **sieroctwa;**
3) **bezdomności;**
4) **bezrobocia;**
5) **niepełnosprawności;**
6) **długotrwałej lub ciężkiej choroby;**
7) **przemocy w rodzinie;**

7a) **potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;**

8) **potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;**
9) **bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;**
10) **(uchylony)**
11) **trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach;**

12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;

13) alkoholizmu lub narkomanii;

14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;

15) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Wyznaczenie powyższego katalogu wiąże się z koniecznością badania i monitorowania, w większości przypadków wykorzystując instrumenty badań społecznych. Badania podstawowe wykonane na potrzeby Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, pozwalają poznać główne dysfunkcje rodzin oraz osób otrzymujących pomoc socjalną w obszarze świadczonej pomocy społecznej przez tutejszy OPS.

Analiza gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną w latach 2013-2015

Prezentację wyników przeprowadzonego badania dotyczącego mieszkańców tutejszej gminy, którzy zostali objęci wsparciem przez jednostkę pomocy społecznej rozpoczyna charakterystyka gospodarstw domowych oraz analiza dynamiki zjawiska w latach 2013 i 2015. Zbiór danych, którym zespół badawczy posługiwał się w trakcie studiów, to sprawozdania Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej (MPiPS), sprawozdania z działalności OPS Łącko, sprawozdania z wieloletniego programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania", sprawozdania z realizacji rządowego programu dla rodzin wielodzietnych, sprawozdania z programu dofinansowania aktywnych form pracy socjalnej. Z założeń diagnozy społecznej, na potrzeby niniejszego dokumentu strategicznego wynika, że rok 2013 wyznaczono jako podstawowy, w aspekcie przeprowadzonej analizy dynamiki badanych zjawisk i problemów społecznych w czasookresie 2013-2015.

Badania zasobów Ośrodka Pomocy Społecznej w Łącku umożliwiły uzyskanie odpowiedzi na pytania dotyczące liczby gospodarstw domowych objętych wsparciem pomocy społecznej, strukturę gospodarstw domowych, liczbę dzieci w gospodarstwach domowych, która korzysta z pomocy społecznej oraz powody ubiegania się o pomoc społeczną.

Poniższy wykres przedstawia pierwszy z badanych wskaźników tj. liczebność gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną w latach 2013 i 2015.

Wykres 13. Liczba gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną w Gminie Łącko (2013 i 2015)

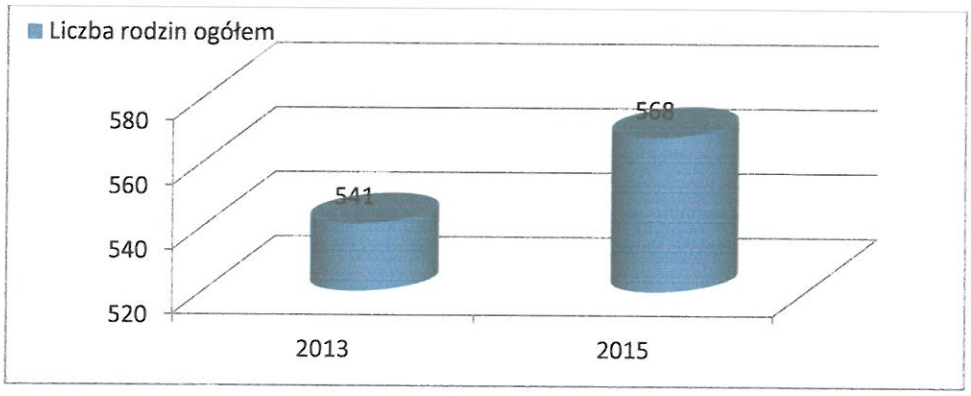

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Charakterystyka gospodarstw domowych korzystających ze wsparcia publicznej pomocy społecznej wskazuje, iż w 2013 roku w systemie pomocy społecznej funkcjonowało 541 rodzin, a w 2015 roku liczba rodzin zwiększyła się do 568. W analizowanym przedziale czasu nastąpiło powiększenie się liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej o 27.

Z poniższej tabeli wynika, iż w badanych latach najczęściej występującym typem rodziny były gospodarstwa jednoosobowe. Stanowiły one w 2013 roku 25,3% ogółu rodzin, a w 2015 roku udział zmniejszył się do 22,94%. Drugim typem rodziny były gospodarstwa sześcioosobowe i większe, stanowiące 20,9% ogółu rodzin w 2013 roku i 18,8% w 2015 roku.

Tabela 32. Struktura rodzin korzystających ze wsparcia OPS w Gminie Łącko ze względu na liczbę osób w rodzinie (2013 i 2015)

Skład gospodarstwa	2013 rok		2015 rok	
	liczba rodzin	%	liczba rodzin	%
1 osoba w rodzinie	137	25,3	130	22,9
2 osoby w rodzinie	54	10,0	77	13,6
3 osoby w rodzinie	51	9,4	47	8,3
4 osoby w rodzinie	94	17,4	102	18,0
5 osób w rodzinie	92	17,0	105	18,5
6 i więcej osób w rodzinie	113	20,9	107	18,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

W oparciu o dane pozyskane z OPS, można dokonać także analizy dynamiki badanego zjawiska. Analiza ta wskazała, iż w badanym okresie największy wzrost udziału

procentowego (pomiędzy 2013 a 2015 rokiem) odnotowano w przypadku gospodarstw dwuosobowych o 3,6 punktów procentowych (zwiększenie się liczby rodzin o 23). Zmniejszenie się udziału procentowego nastąpiło w przypadku gospodarstw jednoosobowych o 2,4 punkty procentowe.

W tworzeniu obrazu gospodarstw korzystających ze wsparcia pomocy społecznej w Gminie Łącko, kolejną istotną cechą była liczba rodzin z dziećmi oraz liczba dzieci w rodzinie. Przeprowadzona analiza danych wskazuje, iż w 2013 roku udział rodzin z dziećmi względem ogółu rodzin objętych pomocą OPS stanowił 59,7% ogółu rodzin (323 rodziny), a w 2015 roku zwiększył się do 61,1% (347 rodzin).

Wykres 14. Liczba rodzin z dziećmi w objęta wsparciem OPS w Gminie Łącko (2013 i 2015)

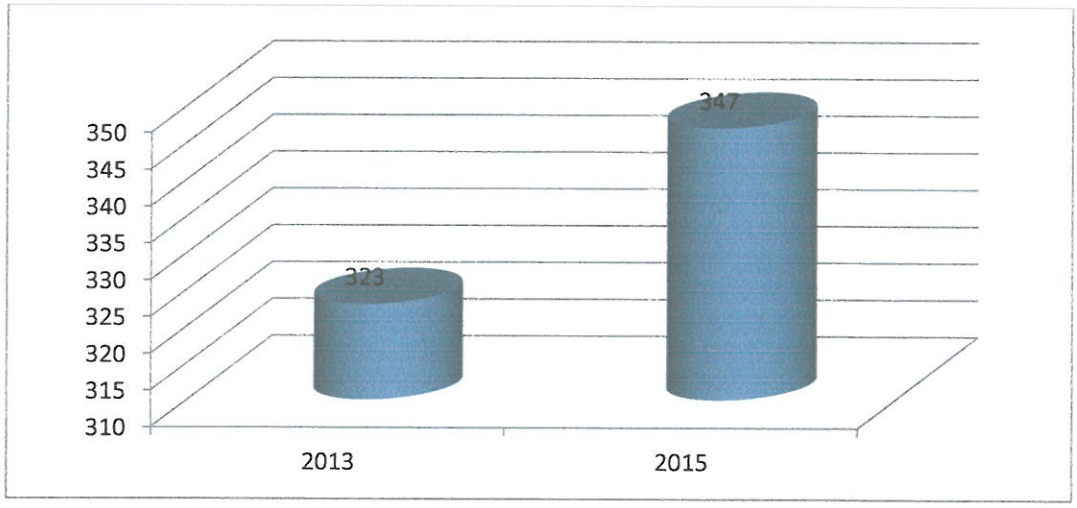

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Największy udział wśród rodzin z dziećmi odnotowano w przypadku rodzin posiadających 2 dzieci. Udział ten w 2013 roku wyniósł 34,4% i zmniejszył się do 30,8% w 2015 roku. Zwiększył się natomiast udział rodzin z 3 dzieci z 26,3% w 2013 roku do 30,3% w 2015 roku. Udział rodzin z 1 dzieckiem stanowił 20,42% w 2013 roku i 21,6% w 2015 roku. Z pomocy społecznej skorzystały również rodziny posiadające 6 dzieci, stanowiące 1,9% w 2013 roku i 1,4% w 2015 roku oraz posiadające więcej niż 7 dzieci.

Tabela 33. Struktura rodzin z dziećmi korzystających z pomocy w OPS w Łącku (2013 i 2015)

Liczba dzieci w rodzinie	2013 rok		2015 rok	
	Liczba rodzin	%	Liczba rodzin	%
1 dziecko	66	20,4	75	21,6
2 dzieci	111	34,4	107	30,8
3 dzieci	85	26,3	105	30,3
4 dzieci	32	9,9	35	10,1
5 dzieci	19	5,9	17	4,9
6 dzieci	6	1,9	5	1,4
7 i więcej	4	1,2	3	0,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z OPS

Kolejną cechą, która została poddana analizie statystyczno-socjologicznej jest skład gospodarstwa domowego, uznawany za jeden z zasadniczych determinant sytuacji życiowej dziecka. W tym przypadku szczególną uwagę zwrócono na to, czy rodzina jest pełna, czy niepełna podkreślając znaczenie socjalizacji do ról rodzinnych (ojca, matki).

Liczba rodzin niepełnych w badanym czasookresie wynosiła 32 i stanowiła w 2013 roku 5,9% ogółu rodzin objętych wsparciem OPS, a w 2015 roku zwiększyła się do 45 rodzin tj. 7,9%. Poniższa analiza dotycząca rodzin niepełnych dotyczy także ich składu, pod kątem liczby dzieci.

W strukturze rodzin niepełnych dominowały takie, które posiadały 1 dziecko. W 2013 roku co druga rodzina miała taką strukturę (53,1%), a w 2015 roku udział tych rodzin wyniósł 42,2%.

Tabela 34. Struktura rodzin niepełnych objętych wsparciem OPS w Gminie Łącko (2013 i 2015)

Liczba dzieci	2013 rok		2015 rok	
	liczba rodzin	%	liczba rodzin	%
1 dziecko	17	53,1	19	42,2
2 dzieci	7	21,9	13	28,9
3 dzieci	4	12,5	10	22,2
4 dzieci i więcej	4	12,5	3	6,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Charakterystyka dominujących problemów społecznych gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną

Kolejnym elementem przeprowadzonej diagnozy była próba określenia, w jakim stopniu odnotowane w ustawie o pomocy społecznej dysfunkcje i problemy społeczne dotykały mieszkańców Gminy Łącko w latach 2013 i 2015. Ustawa ta precyzuje piętnaście przyczyn ubiegania się o pomoc społeczną. Ich struktura w zbiorowości rodzin OPS została zamieszczona w poniższej tabeli.

Tabela 35. Powody przyznania pomocy społecznej w Gminie Łącko (2013 i 2015)

Powód	liczba rodzin 2013	%	liczba rodzin 2015	%
Ubóstwo	436	80,6	425	74,8
Sieroctwo	2	0,4	0	0,0
Bezdomność	2	0,4	2	0,4
Potrzeba ochrony macierzyństwa	185	34,2	205	36,1
W tym:				
Wielodzietność	180	33,3	200	35,2
Bezrobocie	194	35,9	159	28,0
Niepełnosprawność	222	41,0	221	38,9
Długotrwała lub ciężka choroba	236	43,6	268	47,2
Bezradność w sprawach opiek.-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	55	10,2	68	12,0
W tym:				
Rodziny niepełne	41	7,6	57	10,0
Rodziny wielodzietne	13	2,4	12	2,1
Przemoc w rodzinie	2	0,4	8	1,4
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0,0	0	0,0
Alkoholizm	13	2,4	8	1,4
Narkomania	0	0,0	0	0,0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	0,4	1	0,2
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0,0	0	0,0
Zdarzenie losowe	11	2,0	1	0,2
Sytuacja kryzysowa	1	0,2	1	0,2
Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0,0	0	0,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Najczęściej spotykanym powodem ubiegania się o pomoc społeczną w badanych latach były uciążliwości wynikające z ubóstwa. Z tego tytułu pomocą w 2013 roku objętych zostało 436 rodzin tj. 80,6% względem ogólnej liczby rodzin, a w 2015 roku 425 rodzin,

udzielana jest pomoc w formie: posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

W 2013 roku liczba osób korzystająca z posiłku w ramach w/w programu liczyła 548 osób, w tym 143 dzieci do 7 roku życia i 435 uczniów. W 2015 roku liczba korzystających z posiłku zwiększyła się do 601.

Tabela 36. Osoby objęte pomocą w formie posiłku w ramach programu: „Pomoc państwa w zakresie dożywiania" w Gminie Łącko (2013 i 2015)

	2013 rok			2015 rok		
Pomoc w formie posiłku	Ogółem	dzieci	uczniowie	Ogółem	dzieci	uczniowie
Liczba osób korzystająca z posiłku	548	143	435	601	216	385
Pełnego obiadu	32	12	20	16	10	6
Jednego dania gorącego	273	37	243	586	206	380
Mleka/bułki/kanapki	272	94	200	4	0	4
Rzeczywista liczba osób objętych programem	800	189	479	765	243	420

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OPS

Karta Dużej Rodziny

W ramach wsparcia dla rodzin i pomocy rodzinom wielodzietnym, przysługuje niezależnie od dochodu Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny. Karta Dużej Rodziny oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień na terenie całego kraju. Karta jest wydawana bezpłatnie, każdemu członkowi rodziny. Rodzice, przez których rozumie się także rodziców zastępczych lub osoby prowadzące rodzinny dom dziecka, mogą korzystać z Karty dożywotnio, dzieci - do 18 roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat. Osoby posiadające orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności otrzymują KDR na czas trwania orzeczenia o niepełnosprawności. Karta przyznawana jest dzieciom umieszczonym w rodzinnej pieczy zastępczej na czas umieszczenia w danej rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka.[13]

Na terenie Gminy Łącko w 2014 roku złożono 117 wniosków rodzin wielodzietnych o wydanie Karty Dużej Rodziny. W sumie wydano KDR dla łącznej grupy 106 rodzin, w tym dla 207 rodziców oraz 391 dzieci.

[13] na podstawie www.mpips.gov.pl/wsparcie-dla-rodzin-z-dziecmi/karta-duzej-rodziny. Data odwiedzin: 15.03.2016r.

16. Społeczność romska

Mniejszością etniczną, w rozumieniu ustawy, jest grupa obywateli polskich, która spełnia łącznie następujące warunki:

1) jest mniej liczebna od pozostałej części ludności Rzeczypospolitej Polskiej;

2) w sposób istotny odróżnia się od pozostałych obywateli językiem, kulturą lub tradycją dąży do zachowania swojego języka, kultury lub tradycji;

4) ma świadomość własnej historycznej wspólnoty etnicznej i jest ukierunkowana na jej wyrażanie i ochronę;

5) jej przodkowie zamieszkiwali obecne terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od co najmniej 100 lat;

6) nie utożsamia się z narodem zorganizowanym we własnym państwie.

Za mniejszości etniczne uznaje się następujące mniejszości:

1) karaimską;

2) łemkowską;

3) romską;

4) tatarską.[14]

Wg spisu powszechnego z 2011 roku 16 723 obywateli polskich zadeklarowało przynależność do romskiej mniejszości etnicznej. Romowie należą do pięciu grup: Polska Roma, Romów Karpackich nazywanych także Bergitka Roma lub Romami Górskimi oraz Kełderaszy i Lowarów, a także mało licznej w Polsce grupy Sinti. Grupy te różnią się wzajemnie pod względem kulturowym, społecznym i ekonomicznym.

Ze względu na odmienność kulturową zamieszkujących w Polsce Romów, powstał katalog zagrożeń, będących konsekwencją ich odmienności, dotyczący edukacji, mieszkalnictwa, zdrowia, integracji ze społeczeństwem.

Wśród kluczowych barier mających wpływ na utrzymujący się niski wskaźnik wykształcenia w społeczności romskiej należy wskazać:

- brak wstępnego przygotowania, jakie daje edukacja przedszkolna,
- zdarzającą się niedostateczną znajomość języka polskiego, skutkująca np. niezrozumieniem poleceń pedagoga,

[14] USTAWA z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym

- wczesne wypadanie uczniów romskich z sytemu edukacji, w tym głównie dziewcząt,
- migracje rodzin romskich, powodujące przerywanie nauki szkolnej, częsty brak podejmowania jej w nowym miejscu zamieszkania oraz braki edukacyjne po powrocie z zagranicznego pobytu,
- absencję w zajęciach szkolnych (z uwagi na brak wykształconego obowiązku posyłania dziecka do szkoły, obowiązki rodzinne rozumiane w kategoriach wspólnotowości),
- brak motywacji i wsparcia ze strony rodziców,
- braki w przygotowaniu nauczycieli do pracy z uczniami odmiennymi kulturowo,
- nieprzychylność ze strony nie-romskich rówieśników, - biedę, złe warunki materialne i socjalne utrudniające uczniom przygotowanie się do zajęć.

Głównymi czynnikami rzutującymi na złą sytuację zdrowotną są:

- bieda i brak środków na leczenie,
- trudne warunki mieszkaniowe oraz przeludnienie w mieszkaniach, sprzyjające rozwojowi infekcji
- niski poziom świadomości zdrowotnej i trudności z wykształceniem nawyków prozdrowotnych, w tym często brak umiejętności interpretacji celowości zaleceń lekarskich,
- złe nawyki żywieniowe, w tym niezdrowa dieta
- mała aktywność ruchowa, - brak systematyczności i stanowczości w leczeniu, kontroli, przyjmowaniu leków,
- brak monitorowania ciąży,
- wczesne rodzicielstwo i niedojrzałość społeczna powoduje niewywiązywanie się z podjętych zobowiązań,
- nieszczepienie dzieci i w efekcie - częstsze zachorowania na choroby zakaźne,
- palenie papierosów, nadużywanie alkoholu oraz pojawiające się zjawisko narkomanii,
- związki endogamiczne powodujące wady wrodzone,
- brak zaufania do systemu opieki zdrowotnej,

- trudności wynikające z możliwości skorzystania z publicznego systemu opieki zdrowotnej (m.in. konieczność posiadania ubezpieczenia, długie oczekiwanie na wizyty specjalistyczne)
- występujące uzależnienia: nikotynizm, alkoholizm oraz hazard

Głównymi przyczynami bierności zawodowej Romów na rynku pracy są:

- brak kwalifikacji i doświadczenia zawodowego,
- brak podejmowania działań w zakresie poszukiwania pracy,
- brak umiejętności poruszania się po rynku pracy i wykorzystywania dostępnych instrumentów rynku pracy,
- wyuczona bezradność, skutkująca uzależnieniem kolejnych generacji od biernych form pomocy (zasiłki, pomoc rzeczowa),
- patriarchalny model rodziny utrudniający kobietom zdobycie wykształcenia i wejście na rynek pracy,
- niechęć do podejmowania zawodów o niskim prestiżu społecznym oraz niskopłatnych,
- niechęć Romów do podejmowania pewnych form zatrudnienia, wynikająca z różnic kulturowych i nieznajomości tych zasad wśród większości,
- niechęć pracodawców do zatrudniania Romów,
- nieprzygotowanie urzędów pracy do podejmowania efektywnych działań prozatrudnieniowych wobec bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo Romów.

Wśród najczęściej identyfikowanych problemów mieszkaniowych należy wskazać:

- złą sytuację ekonomiczną powodującą brak środków na doraźne i kapitalne remonty
- niewłaściwe użytkowanie zajmowanych lokali mieszkalnych co prowadzi do ich postępującej dewastacji,
- złe warunki mieszkaniowe (wilgoć, zagrzybienie, brak sanitariatów, brak wodociągów i kanalizacji, brak instalacji elektrycznej lub grzewczej, uszkodzenia dachów i ścian, mieszkanie w budynkach grożących zawaleniem),
- funkcjonujący wśród Romów model wielopokoleniowej i wielodzietnej rodziny oraz szybsze zakładanie rodziny, skutkujące większym „zagęszczeniem" lokali mieszkalnych,

- nielegalne zajmowanie przez Romów tzw. pustostanów, pozostających w zasobach komunalnych oraz samowole budowlane, a także trudności związane z regulacją prawną gruntów.

Widoczna jest także pewna bezradność społeczna czy obywatelska – nieumiejętność korzystania przez Romów z wielu dostępnych na rynku usług publicznych narzędzi wsparcia: zajęć oferowanych przez domy kultury, centra aktywizacji obywatelskiej, bezpłatnych porad prawnych (np. oferowanych przez akademickie kliniki prawa), urzędów pracy, ofert w ramach programów lokalnej aktywizacji (np. wymiany młodzieżowej, program wolontariatu etc. Specyfika kulturowa, wyraźnie odmienna od dominującej, powoduje w społeczeństwie większościowym niechęć wobec tej grupy postrzeganej jako świadomie lekceważącej porządek prawny, unikającej pracy zarobkowej oraz roszczeniowej. Wzajemna izolacja pogłębia negatywne stereotypy.[15]

Społeczność romska na terenie Gminy Łącko zamieszkuje głównie we wsiach Maszkowice i Jazowsko. Jest to jedna z największych osad romskich w Małopolsce, zamieszkiwana przez 192 Romów.

Wg danych własnych OPS dotyczących struktury społeczności romskiej, korzystającej ze świadczeń systemu pomocy społecznej, wg stanu na dzień 31.12.2015, społeczność romska w Gminie Łącko to 95 kobiet (49,5%) i 97 mężczyzn (50,5%).

Wykres 15. Płeć społeczności romskiej zamieszkującej Gminę Łącko w 2015 roku (świadczeniobiorcy pomocy społecznej)

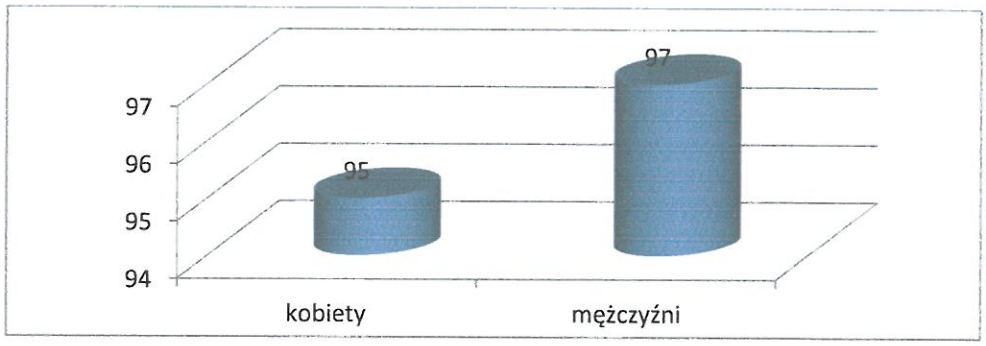

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Łączna liczba rodzin romskich to 45. Liczba dzieci w wieku 3-4 lat wynosiła 16, stanowiąc 8,3% ogółu Romów, a liczba dzieci w wieku szkolnym (5-14 lat) wynosiła 42 tj. 21,9%. Najmłodsze dzieci 0-2 lata stanowiły 12,5% tej społeczności.

[15] na podstawie: Uchwała nr 202/2014 Rady Ministrów z dnia 7 października 2014 r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Program integracji społeczności romskiej w Polsce na lata 2014–2020"

Tabela 37. Społeczność romska w wieku 0-18 lat mieszkająca w Gminie Łącko w 2015 roku (świadczeniobiorcy pomocy społecznej)

Osoby w wieku:	l. osób	% w grupie	% ogółu Romów
0-2 lat	24	25,0	12,5
3-4 lat	16	16,7	8,3
5-14 lat	42	43,8	21,9
15-18 lat	14	14,6	7,3
Razem	96	100,0	50,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Osoby w wieku produkcyjnym (18-64 dla mężczyzn i 18-59 dla kobiet) stanowiły 43,2% (83 osoby), w tym 97,6% to osoby bezrobotne (81 osób).

Dane wskazały również, iż 5,7% osób (11 mieszkańców) posiadało wykształcenie podstawowe, a tylko 1,0% wykształcenie ponadpodstawowe (2 mieszkańców). Z nieukończoną szkołą podstawową pozostawało 32,3% osób.

Tabela 38. Wykształcenie społeczności romskiej zamieszkującej w Gminie Łącko w 2015 roku (świadczeniobiorcy pomocy społecznej)

wykształcenie	L. osób	%
z wykształceniem podstawowym lub wyższym, w tym:	13	6,8
-podstawowym	11	5,7
-ponadpodstawowym(z wyłączeniem wyższego)	2	1,0
-wyższym	0	0,0
z nieukończoną szkołą podstawową	62	32,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

17. Prognoza problemów społecznych

Zmieniająca się sytuacja demograficzna oznacza - w perspektywie do roku 2021 wzrost osób w wieku senioralnym. Należy podejmować działania zarówno w obszarze opieki jak i aktywizacji osób w wieku senioralnym. Osoba, która z powodu stanu zdrowia, nie może przebywać w miejscu zamieszkania powinna trafić do placówki całodobowej dostosowanej do jej indywidualnych potrzeb. Mając na uwadze wzrost liczby osób starszych w najbliższych latach, należy dążyć do utworzenia domu dziennego pobytu dla osób starszych i chorych. Konieczne jest też systematyczne monitorowanie sytuacji demograficznej i jej trendów w gminie – celem dokonania bieżącej sytuacji demograficznej.

W obszarze aktywizacji należy zadbać o wyrównanie dostępu do usług społecznych, np. klubów, placówek edukacyjnych, kulturalnych i rekreacyjno-sportowych. Uwaga lokalnych polityków społecznych powinna koncentrować się nie tylko na pomocy dla samych seniorów, ale także ich rodzin.

Sytuacja materialna osób w wieku senioralnym wymaga wsparcia ze strony publicznej pomocy społecznej. Wraz ze starzeniem się populacji wzrasta liczba osób niepełnosprawnych. Osoby niepełnosprawne są bardzo zróżnicowaną grupą, konieczna jest zatem polityka, która będzie respektować tę różnorodność. Szczególnej uwagi wymagają osoby o złożonych, wielorakich potrzebach uzależniających je od pomocy innych oraz ich rodziny. Niepełnosprawni są często gorzej wykształceni, co zdecydowanie utrudnia ich funkcjonowanie na rynku pracy.

Rodziny posiadające niepełnosprawne dzieci wymagają szczególnej uwagi jeżeli chodzi o ich edukację i aktywny udział w społeczeństwie. Sporych wysiłków wymaga rehabilitacja społeczna i zawodowa osób chorych psychicznie, których systematycznie przybywa, oraz budowa dla tej grupy osób systemu wsparcia.

Równie istotnym elementem wsparcia osób niepełnosprawnych jest kwestia wsparcia materialnego przez publiczną pomoc społeczną w postaci świadczeń materialnych. System opieki nad dzieckiem pozbawionym właściwej opieki rodziców winien dalej rozwijać się zgodnie z potrzebami społecznymi, czyli m.in. proponować działania profilaktyczne i osłonowe dla rodzin niewydolnych wychowawczo, tak by jak najdłużej utrzymać dziecko w środowisku rodzinnym poprzez wsparcie systemowe w formie asystenta rodziny oraz specjalistyczne poradnictwo w formach indywidualnych oraz grupowych. Kryzys rodziny przekładający się na upośledzenie jej funkcji wychowawczych winien zaktywizować system pomocy społecznej do aktywności szczególnie w rozwoju pracy socjalnej oraz asystentury

rodzin. Wzmacnianie rodziny, wraz z rozwojem atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego adresowanych do dzieci i młodzieży, winno przełożyć się na ograniczenie rozwoju zachowań o charakterze niedostosowania społecznego oraz patologii społecznej.

Analiza przemocy w rodzinie w oparciu o dostępne dane zastane, wskazuje że jej poziom nie będzie w najbliższych latach wzrastał, ale wraz ze wzrostem świadomości społecznej, coraz więcej przypadków przemocy będzie ulegało ujawnieniu. W związku z powyższym instytucje samorządu lokalnego muszą wykazać aktywność w przychodzeniu z pomocą zarówno ofiarom przemocy, jak i poprzez promowanie dostępnych form pomocy dla osób doznających przemocy. Konieczna jest realizacja i rozwój działań profilaktycznych w tym obszarze w ramach realizowanych programów.

Pozycja członków rodziny na rynku pracy silnie wpływa na sytuację finansową gospodarstw domowych. Sytuacja danej osoby na rynku pracy jest uzależniona od poziomu wykształcenia, płci i wieku. Bardzo wyraźnie widać, że wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia maleje zagrożenie ubóstwem oraz wykluczeniem społecznym. Posiadane kwalifikacje oraz kompetencje społeczne zwiększają szansę osób wykluczonych na aktywny udział na otwartym rynku pracy. Tym samym beneficjenci pomocy społecznej wymagają profesjonalnego wsparcia w ramach realizowanej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych. Konieczne zatem jest dokształcanie kadry w tym zakresie. Niezbędne jest również aby były podejmowane aktywne działania OPS na rzecz ich klientów w szczególności osób pozostających bez pracy w ramach realizowanych projektów Unijnych.

Również zabezpieczenie socjalne (świadczenia materialne) stają się niezbędnym elementem sytemu pomocy celem zmiany ich sytuacji materialnej jak również społeczno-zawodowej i tym samym rodzinnej. Bez tego typu form wsparcia liczba rodzin wykluczonych społecznie będzie systematycznie rosła. Konieczne jest też monitorowanie występujących problemów społecznych na obszarze gminy.

18. Monitoring i ewaluacja

Monitoring to systematyczne określanie dynamiki zmian danego zjawiska. Monitoring rozumiany jest jako proces systematycznego zbierania i analizowania danych ilościowych i jakościowych dotyczących prowadzonych działań, wdrażanych projektów bądź całej strategii, tak w aspekcie finansowym jak i rzeczowym. Jego celem jest zapewnienie zgodności realizacji strategii z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i wytyczonymi celami.

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegają na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych dolegliwości społecznych.

Ewaluacja jest częścią procesu podejmowania decyzji, który to polega na wydawaniu opinii o wartości działania poprzez systematyczne, jawne zbieranie i analizowanie o nim informacji w odniesieniu do przyjętych celów, kryteriów i wartości. Ewaluację strategii należy rozumieć jako systematyczne zbieranie informacji na temat działań, charakterystyki i efektów programu w celu ocenienia strategii, poprawy jej skuteczności oraz/lub wsparcia procesu decyzyjnego dotyczącego przyszłego programowania[16].

Cele prowadzenia ewaluacji można ująć w czterech zasadniczych punktach:

1. kontrola nad działaniem władz publicznych oraz zwiększanie przejrzystości tych działań,
2. zwiększanie skuteczności i efektywności projektów i programów podejmowanych przez sektor publiczny;
3. kształtowanie kierunków i priorytetów działalności sektora publicznego,
4. poznawanie mechanizmów programów i projektów[17].

Realizacja działań przewidzianych w celach operacyjnych niniejszej strategii odbywać się będzie, w ramach kompetencji poszczególnych komórek organizacyjnych gminy. Potwierdzeniem osiągnięcia wskaźników realizacji działań, o których mowa

[16] T. Kierzkowski, Ocena (ewaluacja) programów i projektów o charakterze społeczno-gospodarczym w kontekście przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, Warszawa 2002, s. 19–20.
[17] Tamże, str. 11

w niniejszym dokumencie, będzie coroczne sprawozdanie z realizacji strategii. Elementami skutecznego monitoringu i ewaluacji będą przede wszystkim:

1. Zespół wdrażający strategię: Wójt Gminy zarządzeniem wewnętrznym powoła zespół ds. strategii rozwiązywania problemów społecznych
2. Roczna ocena wdrażania strategii

Zespół wdrażający Strategię winien się zbierać przynajmniej raz w roku w celu oceny poziomu wdrożenia poszczególnych celów i kierunków działań zawartych w niniejszym dokumencie. Zespół powinien przedstawić swoją ocenę Wójtowi i Radzie, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań, np. programów celowych.

18. Planowanie społeczne w strategii rozwiązywania problemów społecznych

Nowe podejście do polityki gminnej wymaga profesjonalnego zarządzania zasobami administracji gminnej oraz realizacji aktywnej polityki społecznej na poziomie samorządu terytorialnego. Realizacja przez gminę lokalnej polityki społecznej odbywa się na podstawie dokumentów strategicznych planowania społecznego. Pierwszym z nich to strategia zintegrowanego rozwoju (ustawa o samorządach i przestrzennym zagospodarowaniu kraju). Druga to strategia rozwiązywania problemów społecznych wyznaczająca de facto cele realizowanej przez samorząd lokalnej polityki społecznej. Przedmiotowe cele polityki społecznej wyznaczają dziedziny, czyli obszary polityki społecznej – rozumianej nie tylko jako działalność praktyczna państwa, ale również jako nauka. Za fundamentalne dziedziny polityki społecznej uznaje się zatem:

- Politykę ludnościową i rodzinną
- Politykę w dziedzinie zatrudnienia, płac, warunków i ochrony pracy;
- Politykę mieszkaniową;
- Politykę w zakresie ochrony zdrowia;
- Politykę oświatową;
- Politykę kulturalną;
- Politykę w zakresie zabezpieczenia społecznego i pomocy społecznej;
- Politykę w zakresie bezpieczeństwa publicznego
- Poziom zorganizowania społeczeństwa obywatelskiego, grup obywatelskich inicjatyw itp.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łącko na lata 2016-2021 obejmuje fundamentalne dziedziny polityki społecznej i tym samym staje się dokumentem planistycznym w zakresie lokalnej polityki społecznej, a nie jak to często bywa dokumentem strategicznym w zakresie pomocy społecznej.

19. Metoda tworzenia gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych

Przy tworzeniu strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Łącko wybrano metodę MAPS (Metodę Aktywnego Planowania Strategii) z elementami ZOPP (Planowanie Projektu Zintegrowane na Cel) jako najbardziej odpowiednią dla efektywnego i wielokierunkowego przygotowania kierunków polityki społecznej w gminie. Planowanie społeczne oparte na metodzie MAPS i ZOPP bazuje na bezpośrednich wynikach diagnozy społecznej gminy oraz wiedzy ekspertów. Niemniej główną metodą tworzenia strategicznych kierunków działania polityki społecznej, były analizy dokumentów oraz „burza mózgów". Pozwoliło to poszczególnym członkom grupy w stosunkowo krótkim czasie zorientować się w poglądach pozostałych uczestników na najważniejsze kwestie, uzgodnić najważniejsze pojęcia oraz wypracować wspólne kierunki działań strategicznych.

Proces konstruowania głównych kierunków polityki społecznej przebiegał według omówionych poniżej czterech etapów:

1. **Analiza problemów-** której celem było zidentyfikowanie głównych grup problemów i kwestii społecznych w gminie w oparciu o wyniki diagnozy oraz dostępne analizy dotyczące poszczególnych działów polityki społecznej i uporządkowanie ich w związki przyczynowo – skutkowe.

2. **Analiza głównych celów polityki społecznej** - które umożliwiły wskazanie i identyfikację strategicznych celów i ich wzajemnej zależności zgodnie z kryterium „cel – środek do jego osiągnięcia". Celowi generalnemu strategii przypisano cele strategiczne oraz kierunki działań szczegółowych oraz wskazano tzw. przedsięwzięcia, które stanowią podstawę do projektowania projektów socjalnych oraz programów szczegółowych.

3. **Określenie wskaźników realizacji-** które umożliwiły wskazanie stopnia realizacji założonych celów w poszczególnych dziedzinach polityki społecznej. Założono, iż wskaźniki realizacji wskazują zakładaną wartość do osiągnięcia w horyzoncie czasowym do 2021 roku. Niemniej monitoring i ewaluacja stopnia realizacji będzie dokonywana nie rzadziej niż raz w roku. Ze względu na fakt, że strategia będzie obowiązywała od 2016 roku pierwsza cenzura ewaluacyjna zostanie dokonana w roku 2017.

4. **Określenie ram finansowych-** które określają limit środków, które gmina zamierza przeznaczyć na realizację. Określenie ram finansowych na poziomie celów strategicznych poprzedzono analizą kosztów poszczególnych przedsięwzięć w ramach celów strategicznych możliwych źródeł finansowania oraz prognozą finansową na poszczególne lata realizacji strategii. W rozdziale pt. ramy finansowe zawarto adnotacje, iż zastrzega się możliwość dokonywania korekt ram finansowych ze względu na możliwość dostępności środków finansowych własnych oraz zewnętrznych ze względu na fakt, iż określone ramy finansowe opierają się wyłącznie na prognozie finansowej, która może ulec zmianie.

Wychodząc naprzeciw problemom, władze samorządowe realizujące zadania własne wynikające z wielu ustaw i rozporządzeń, przeprowadziły proces planowania społecznego: od inwentaryzacji zjawisk i problemów społecznych poprzez ich diagnozę do Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, która stanowi wyznacznik i podstawę do dalszego planowania społecznego w postaci gminnych programów i projektów z zakresu polityki społecznej.

Naczelną przesłanką przygotowania strategii była koncepcja zrównoważonego rozwoju społecznego i aktywnej polityki społecznej. Ta pierwsza nakazuje brać pod uwagę w trakcie planowania społecznego wszystkie obszary polityki społecznej. Natomiast aktywna polityka społeczna oznacza opracowanie i wdrażanie wygenerowanych w procesie planowania społecznego aktywnych form oddziaływania na zidentyfikowane grupy problemowe.

W celu usprawnienia lektury strategii w rozdziale „planowanie społeczne (...)" zastosowano technikę używaną w tego typu dokumentach, polegającą na szeregowym identyfikowaniu konkretnego przedsięwzięcia. Sposób oznaczania struktury priorytetów, celów, kierunków i przedsięwzięć w strategii ukazuje schemat:

C1K1P1

- Cel strategiczny i jego numer (C1)
- Kierunek działań strategicznych w ramach celu strategicznego i jego numer (K1)
- Przedsięwzięcie (P1)

20. Identyfikacja celu generalnego i priorytetów

W wyniku przeprowadzonych analiz oraz konsultacji z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Łącku przyjęto za cel generalny Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2021:

CEL GENERALNY:

TWORZENIE INSTYTUCJONALNYCH, ORGANIZACYJNYCH I MATERIALNYCH WARUNKÓW SPRZYJAJĄCYCH OGRANICZANIU OBSZARÓW WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO

Wyznaczono 5 celów strategicznych, do których należą:

CELE STRATEGICZNE

CEL STRATEGICZNY	KIERUNEK DZIAŁANIA		PRZEDSIĘWZIĘCIE	
ZINTEGROWANY SYSTEM POMOCY SPOŁECZNEJ	C1K1	Diagnozowanie i monitorowanie problemów społecznych	C1K1P1	Monitorowanie problemów społecznych
			C1K1P2	Opracowanie i realizacja „Programu integracji społeczności romskiej"
	C1K2	System wsparcia na rzecz osób bezrobotnych	C1K2P1	Praca socjalna z bezrobotnymi beneficjentami OPS
			C1K2P2	Realizacja efektywnych form pomocy osobom bezrobotnym poprzez realizację projektów finansowanych ze środków europejskich
			C1K2P5	Współpraca z instytucjami i/lub podmiotami działającymi w obszarze integracji społeczno- zawodowej osób bezrobotnych.
			C1K2P6	Prace społecznie użyteczne dla społeczności romskiej
	C1K3	System wsparcia na rzecz osób ubogich i podlegających wykluczeniu społecznemu	C1K3P1	Zmniejszenie skutków ubóstwa poprzez systematyczną pomoc rzeczową i finansową realizowaną przez OPS
			C1K3P2	Realizacja efektywnych form wsparcia na rzecz osób wykluczonych społecznie poprzez realizację warsztatów i/lub treningów kompetencji społecznych.
			C1K3P3	Zapewnienie indywidualnego specjalistycznego poradnictwa w obszarze kompetencji społecznych.
			C1K3P4	Realizacja pracy socjalnej przez pracowników OPS na rzecz osób wykluczonych społecznie.
	C1K4	Kontynuowanie działań systemu wsparcia dla osób uzależnionych i doznających przemocy	C1K4P1	Kontynuacja działań zespołu interdyscyplinarnego
			C1K4P2	Kontynuacja działań prowadzonych przez punkt konsultacyjny
			C1K4P3	Zapewnienie specjalistycznego poradnictwa osobom z problemem alkoholowym
			C1K4P4	Zacieśnianie współpracy z Ośrodkami Lecznictwa Odwykowego
			C1K4P5	Zapewnienie specjalistycznego poradnictwa osobom doznającym przemocy domowej.
			C1K4P6	Opracowanie i skuteczne wdrażanie gminnych programów z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomani i przemocy domowej.

			C1K4P7	Realizacja działań profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży z zakresu uzależnień od alkoholu oraz środków psychoaktywnych.
			C1K4P8	Realizacja działań profilaktycznych wśród dorosłych mieszkańców gminy z zakresu uzależnień od alkoholu oraz środków psychoaktywnych.
	C1K5	Rozwijanie form wsparcia i pomocy na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych	C1K5P1	Stały monitoring sytuacji demograficznej gminy –rediagnoza sytuacji demograficznej
			C1K5P2	Zapewnienie wsparcia materialnego dla osób starszych i niepełnosprawnych wymagających wsparcia z systemu zabezpieczenia społecznego
			C1K5P3	Wsparcie mieszkańców gminy w wieku senioralnym poprzez stworzenie warunków dla funkcjonowania nieformalnych grup samopomocowych.
			C1K5P4	Zapewnienie dostępności do usług opiekuńczych dla osób starszych
	C1K6	Zintegrowany system pomocy rodzinie dysfunkcyjnej	C1K6P1	Monitoring sytuacji dziecka i rodziny
			C1K6P2	Zapewnienie wsparcia materialnego dla rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
			C1K6P3	Zapewnienie dostępności do systemu świadczeń rodzinnych.
			C1K6P4	Zwiększenie dostępności specjalistów z zakresu pracy z rodziną niewydolną wychowawczo.
			C1K6P5	Zapewnienie dostępności dla rodzin niewydolnych opiekuńczo-wychowawczych do wsparcia grupowego w zakresie kompetencji społecznych niezbędnych do prawidłowego wypełniania roli rodzica.
			C1K6P6	Realizacja programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej
Tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny	C2K1	Pomoc w zagospodarowaniu czasu wolnego dla dzieci i młodzieży we współpracy z Ośrodkiem Kultury	C2K1P1	Organizacja czasu pozalekcyjnego na terenie szkoły
			C2K1P2	Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez rozwijanie oferty zajęć sportowych, kulturalnych itp.
	C2K2	Tworzenie systemu edukacji i wspierania rodziny	C2K2P1	Pomoc psychologiczna dla rodzin (Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna)

	C2K3	Tworzenie warunków do organizowania aktywnego wypoczynku dla dzieci	C2K3P1	Organizacja festynów rodzinnych
			C2K3P2	Organizacja rodzinnych zawodów sportowych z wykorzystaniem bazy rekreacyjnej i sportowej.
	C2K4	Realizacja systemu wsparcia materialnego dla rodzin	C2K4P1	Realizacja systemu stypendialnego dla dzieci i młodzieży
			C2K4P2	Realizacja Programów wsparcia materialnego rodzin np. Karta Dużej Rodziny, Rodzina 500+
Tworzenie warunków sprzyjających zdrowiu	C3K1	Zapewnienie dostępu do stacjonarnej opieki zdrowotnej	C3K1P1	Pełna dostępność do usług medycznych dla wszystkich mieszkańców (również Romów)
	C3K2	Promowanie zdrowego i aktywnego stylu życia	C3K2P1	Promowanie zdrowego i aktywnego stylu życia oraz profilaktyki zdrowia poprzez współpracę placówek oświatowych, władz samorządowych, organizacji, instytucji i społeczności lokalnej
			C3K2P2	Profilaktyczne badania lekarskie dla Romów w celu wczesnego rozpoznania chorób
Tworzenie godnych warunków zamieszkania	C4K1	Wspieranie rozwoju mieszkalnictwa i tworzenie dogodnych warunków do życia dla mieszkańców	C4K1P1	Wzrost dostępności mieszkań socjalnych, chronionych i komunalnych
			C4K1P2	Promowanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe
			C4K1P3	Wsparcie inwestycji i remontów lokali zajmowanych przez rodziny romskie znajdujące się w szczególnie trudnej sytuacji
Tworzenie warunków dla rozwoju kapitału kulturowego oraz edukacyjnego	C5K1	Zapewnienie dostępu dla mieszkańców gminy do oferty kulturalnej oraz edukacyjnej	C5K1P1	Analiza potrzeb kulturalnych oraz edukacyjnych w gminie
			C5K1P2	Dostosowanie oferty kulturalnej oraz edukacyjnej do potrzeb społeczności lokalnej
			C5K1P3	Realizacja projektów w obszarze edukacji i/lub kultury ze środków zewnętrznych dostosowanych do przeprowadzonej analizy potrzeb
			C5K1P4	Zapewnienie dostępu do świetlic szkolnych
			C5K1P6	Zapewnienie dostępu do świetlic środowiskowych
			C5K1P7	Zwiększenie uczestnictwa w edukacji uczniów pochodzenia romskiego
			C5K1P8	Nacisk na prowadzenie działań integracyjnych, odchodzenie od zadań mających na celu prowadzenie zajęć wyłącznie dla uczniów romskich

			C5K1P9	Ochrona i zachowanie tożsamości kulturowej Romów, w tym działania zmierzające do poprawy stanu wiedzy na temat społeczności romskiej, wizerunku Romów wśród nie-romskiej większości, a także zmiany stereotypów i uprzedzeń związanych z tą społecznością

Zapewnienie specjalistycznego indywidualnego poradnictwa w obszarze aktywizacji zawodowej	Liczba bezrobotnych mieszkańców, którzy zostali objęci specjalistycznym indywidualnym wsparciem	0	45
Współpraca z instytucjami i/lub podmiotami działającymi w obszarze integracji społeczno-zawodowej osób bezrobotnych	Liczba podmiotów, z którymi zawarto porozumienie i/lub podpisano list intencyjny o współpracy	0	1
Prace społecznie użyteczne dla społeczności romskiej	Liczba skierowanych osób pochodzenia romskiego na prace społecznie użyteczne	0	20
Zmniejszenie skutków ubóstwa poprzez systematyczną pomoc rzeczową i finansową realizowaną przez OPS	Liczba rodzin objęta wsparciem materialnym z tytułu ubóstwa oraz osób, które są zaliczane do grupy wykluczonych społecznie.	425	2125
Realizacja efektywnych form wsparcia na rzecz osób wykluczonych społecznie poprzez realizację warsztatów i/lub treningów kompetencji społecznych.	Liczba osób, które uczestniczyły warsztatach/treningach kompetencji społecznych	0	45
Zapewnienie indywidualnego specjalistycznego poradnictwa w obszarze kompetencji społecznych.	Liczba osób, które uczestniczyły w specjalistycznym poradnictwie w obszarze kompetencji społecznych	0	45
Realizacja pracy socjalnej przez pracowników OPS na rzecz osób wykluczonych społecznie.	Liczba osób, które zostały objęte pracą socjalną przez pracowników OPS	522	2610
Kontynuacja działań zespołu interdyscyplinarnego	Liczba zespołów interdyscyplinarnych	1	1

Kontynuacja działań prowadzonych przez punkt konsultacyjny	Liczba osób objęta wsparciem punktu konsultacyjnego	13	65
Zapewnienie specjalistycznego poradnictwa osobom z problemem alkoholowym.	Liczba osób z problemem alkoholowym i/lub z otoczenia osoby z problemem alkoholowym, którym udzielono porady.	13	65
Współpraca z Ośrodkami Lecznictwa Odwykowego	Liczba skierowanych wniosków o objęcie leczeniem odwykowym	3	15
Opracowanie i skuteczne wdrażanie gminnych programów z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomani i przemocy domowej.	Liczba raportów z monitoringu i ewaluacji z programu	1	5
Realizacja działań profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży z zakresu uzależnień od alkoholu oraz środków psychoaktywnych.	Liczba spotkań z dziećmi i młodzieżą w zakresie profilaktyki uzależnień od alkoholu oraz środków psychoaktywnych	10	50
Stały monitoring sytuacji demograficznej gminy – analiza trendów demograficznych	Coroczny raport z analizy trendów demograficznych	0	5
Zapewnienie wsparcia materialnego dla osób starszych i niepełnosprawnych wymagających wsparcia z systemu zabezpieczenia społecznego	Liczba osób w wieku powyżej 60 roku życia objęta wsparciem materialnym przez OPS	118	590
Zapewnienie dostępności do usług opiekuńczych dla	Liczba osób objęta usługami opiekuńczymi	24	120

osób starszych terenu gminy.			
Monitoring sytuacji dziecka i rodziny	Liczba raportów	0	2
Zapewnienie wsparcia materialnego dla rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.	Liczba rodzin objętych wsparciem OPS z tytułu niewydolności opiekuńczo - wychowawczej	68	340
Zapewnienie dostępności do systemu świadczeń rodzinnych.	Liczba rodzin objęta wsparciem systemu świadczeń rodzinnych.	504	2520
Zwiększenie dostępności specjalistów z zakresu pracy z rodziną niewydolną wychowawczo.	Liczba rodzin objęta wsparciem asystenta rodziny	13	65
Zapewnienie dostępności dla rodzin niewydolnych opiekuńczo-wychowawczych do wsparcia grupowego w zakresie kompetencji społecznych niezbędnych do prawidłowego wypełniania roli rodzica.	Liczba osób, które uczestniczyły we wsparciu indywidualnym i/lub grupowym z zakresu kompetencji opiekuńczo -wychowawczych	0	45
Realizacja programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej	Liczba raportów z monitoringu.	0	2

Tabela 40. Wskaźniki realizacji CELU II – (C2) Tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny

Przedsięwzięcia	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa wskaźnika	Minimalna wartość kumulatywna wskaźnika w latach 2016-2021
Organizacja czasu pozalekcyjnego na terenie szkoły	Liczba świetlic szkolnych	4	4
Realizacja systemu stypendialnego dla dzieci i młodzieży	Liczba dzieci i młodzieży objęta systemem stypendialnym	819	4095
Realizacja Programów wsparcia materialnego rodzin np. Karta Dużej Rodziny	Liczba rodzin objęta wsparciem w ramach Karty Dużej Rodziny	106	530

Tabela 42. Wskaźniki realizacji CELU IV – Tworzenie godnych warunków zamieszkania

Przedsięwzięcia	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa wskaźnika	Minimalna wartość kumulatywna wskaźnika w latach 2016-2021
Wzrost dostępności mieszkań socjalnych, chronionych i komunalnych	Liczba lokali socjalnych	1	2
Kontynuacja działań związanych z mieszkaniem chronionym	Liczba mieszkań chronionych	1	1

Tabela 43. Wskaźniki realizacji CELU V - (C5) Tworzenie warunków dla rozwoju kapitału kulturowego oraz edukacyjnego

Przedsięwzięcia	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa wskaźnika	Minimalna wartość kumulatywna wskaźnika w latach 2016-2021
Analiza potrzeb kulturalnych oraz edukacyjnych w gminie	Liczba przeprowadzonych analiz kulturalnych oraz edukacyjnych	0	5
Dostosowanie oferty kulturalnej oraz edukacyjnej do potrzeb społeczności lokalnej	Opracowanie corocznych programów w zakresie polityki edukacyjnej oraz kulturalnej	0	5
Realizacja projektów w obszarze edukacji i/lub kultury ze środków zewnętrznych dostosowanych do przeprowadzonej analizy potrzeb	Liczba zrealizowanych programów	10	50
Zapewnienie dostępu do świetlic szkolnych	Liczba świetlic szkolnych	5	5
Zapewnienie dostępu świetlic środowiskowych	Liczba świetlic profilaktycznych	4	4
Zwiększenie uczestnictwa w edukacji uczniów pochodzenia romskiego	Liczba osób z wykształceniem ponadpodstawowych	2	10

22. Harmonogram, podmioty odpowiedzialne za realizacje strategii, źródła finansowania

Przedsięwzięcia	Podmioty odpowiedzialne za realizację						Źródła finansowania	
	2016	2017	2018	2019	2020	2021		
Monitorowanie problemów społecznych	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, Powiatowy Zespół ds.Orzekania, PUP, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Opracowanie i realizacja Programu integracji społeczności romskiej	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, Powiatowy Zespół ds.Orzekania, PUP, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Praca socjalna z bezrobotnymi beneficjentami Ośrodka Pomocy Społecznej	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, PUP, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Realizacja efektywnych form pomocy osobom bezrobotnym poprzez realizację projektów finansowanych ze środków europejskich	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, PUP, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Realizacja kursów i szkoleń dla osób bezrobotnych zwiększających kompetencje społeczno-zawodowe	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, PUP, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła

Zapewnienie specjalistycznego indywidualnego poradnictwa w obszarze aktywizacji zawodowej	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, PUP, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Współpraca z instytucjami i/lub podmiotami działającymi w obszarze integracji społeczno- zawodowej osób bezrobotnych	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, PUP, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Prace społecznie użyteczne dla społeczności romskiej	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, PUP, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Zmniejszenie skutków ubóstwa poprzez systematyczną pomoc rzeczową i finansową realizowaną przez Ośrodek Pomocy Społecznej	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Realizacja efektywnych form wsparcia na rzecz osób wykluczonych społecznie poprzez realizację warsztatów i/lub treningów kompetencji społecznych.	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, PUP, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Zapewnienie indywidualnego specjalistycznego poradnictwa w obszarze kompetencji społecznych.	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, PUP, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła

Realizacja pracy socjalnej przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej na rzecz osób wykluczonych społecznie	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, , OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Kontynuacja działań zespołu interdyscyplinarnego	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Kontynuacja działań prowadzonych przez punkt konsultacyjny	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, , OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Zapewnienie specjalistycznego poradnictwa osobom z problemem alkoholowym	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, , OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Współpraca z Ośrodkami Lecznictwa Odwykowego	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, Powiatowy Zespół ds.Orzekania, PUP, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Zapewnienie specjalistycznego poradnictwa osobom doznającym przemocy domowej	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła

Opracowanie i skuteczne wdrażanie gminnych programów z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomani i przemocy domowej	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, , OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Realizacja działań profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży z zakresu uzależnień od alkoholu oraz środków psychoaktywnych	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Realizacja działań profilaktycznych wśród dorosłych mieszkańców gminy z zakresu uzależnień od alkoholu oraz środków psychoaktywnych	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR,, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Stały monitoring sytuacji demograficznej gminy – rediagoza sytuacji demograficznej	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, Powiatowy Zespół ds.Orzekania, PUP, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Zapewnienie wsparcia materialnego dla osób starszych i niepełnosprawnych wymagających wsparcia z sytemu zabezpieczenia społecznego	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, Powiatowy Zespół ds.Orzekania, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Wsparcie mieszkańców gminy w wieku senioralnym poprzez stworzenie warunków dla funkcjonowania nieformalnych grup samopomocowych	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, Powiatowy Zespół ds.Orzekania, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła

Zapewnienie dostępności do usług opiekuńczych dla osób starszych z terenu gminy	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, Powiatowy Zespół ds.Orzekania, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Monitoring sytuacji dziecka i rodziny	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Zapewnienie wsparcia materialnego dla rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Zapewnienie dostępności do sytemu świadczeń rodzinnych	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Zwiększenie dostępności specjalistów z zakresu pracy z rodziną niewydolną wychowawczo	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Zapewnienie dostępności dla rodzin niewydolnych opiekuńczo-wychowawczych do wsparcia grupowego w zakresie kompetencji społecznych niezbędnych do prawidłowego wypełniania roli rodzica	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, PUP, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła

Realizacja przez Ośrodek Pomocy Społecznej w zakresie dożywiania dzieci i młodzieży z rodzin ubogich oraz niewydolnych opiekuńczo – wychowawczych	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Realizacja programu wspierania rodziny i sytemu pieczy zastępczej	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Organizacja czasu pozalekcyjnego na terenie szkoły	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez rozwijanie oferty zajęć sportowych, kulturalnych itp.	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, OK	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Pomoc psychologiczna dla rodzin	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, OPS, PPP	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Organizacja festynów rodzinnych	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, OK	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła

Organizacja rodzinnych zawodów sportowych z wykorzystaniem bazy rekreacyjnej i sportowej	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, OK	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Realizacja sytemu stypendialnego dla dzieci i młodzieży	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Realizacja Programów wsparcia materialnego rodzin np. Karta Dużej Rodziny, Rodzina 500+	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Pełna dostępność do usług medycznych	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Promowanie zdrowego i aktywnego stylu życia oraz profilaktyki zdrowia poprzez współpracę placówek oświatowych, władz samorządowych, organizacji, instytucji i społeczności lokalnej	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Profilaktyczne badania lekarskie dla Romów w celu wczesnego rozpoznania chorób	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła

Wzrost dostępności mieszkań socjalnych, chronionych i komunalnych na terenie gminy	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Promowanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Kontynuacja działań związanych z mieszkaniem chronionym	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, OPS	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Analiza potrzeb kulturalnych oraz edukacyjnych w gminie	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, OK	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Dostosowanie oferty kulturalnej oraz edukacyjnej do potrzeb społeczności lokalnej	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, OK	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Realizacja projektów w obszarze edukacji i/lub kultury ze środków zewnętrznych dostosowanych do przeprowadzonej analizy potrzeb.	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy, PCPR, OK	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła

Zapewnienie dostępu do świetlic szkolnych.	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Zapewnienie dostępu do świetlic środowiskowych	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła
Zwiększenie uczestnictwa w edukacji uczniów pochodzenia romskiego	X	X	X	X	X	X	Zasoby gminy oraz jedn.organiz. gminy	Budżet Państwa, budżet gminy, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła

23. Ramy finansowania działań określonych w strategii rozwiązywania problemów społecznych

	Cele operacyjne	Rok	Ramy finansowania
1.	ZINTEGROWANY SYSTEM POMOCY SPOŁECZNEJ	2016	4 256 080
		2017	4 256 080
		2018	4 256 080
		2019	4 256 080
		2020	4 256 080
		2021	4 256 080
2.	TWORZENIE WARUNKÓW SPRZYJAJĄCYCH UMACNIANIU INSTYTUCJI RODZINY	2016	9 223 314
		2017	9 223 314
		2018	9 223 314
		2019	9 223 314
		2020	9 223 314
		2021	9 223 314
3.	TWORZENIE WARUNKÓW SPRZYJAJĄCYCH ZDROWIU	2016	0
		2017	0
		2018	0
		2019	0
		2020	0
		2021	0
4.	TWORZENIE GODNYCH WARUNKÓW ZAMIESZKANIA	2016	25 000
		2017	25 000
		2018	25 000
		2019	25 000
		2020	25 000
		2021	25 000
5.	TWORZENIE WARUNKÓW DLA ROZWOJU KAPITAŁU KULTUROWEGO I EDUKACYJNEGO	2016	50 000
		2017	50 000
		2018	50 000
		2019	50 000
		2020	50 000
		2021	50 000

Ramy finansowe będą aktualizowane corocznie w oparciu o dostępne środki budżetu Gminy Łącko oraz dostępne środki zewnętrzne.

24. Spis tabel

Tabela 1. Powierzchnia użytkowa (ha) Gminy Łącko w 2014r. ----------13
Tabela 2. Liczba mieszkańców Gminy Łącko wg miejsca zamieszkania ----------15
Tabela 3. Struktura płci mieszkańców Gminy Łącko ----------15
Tabela 4. Ekonomiczne grupy wiekowe mieszkańców wg jednostek administracyjnych Gminy Łącko ----------18
Tabela 5. Struktura mieszkańców wg edukacyjnych grup wiekowych oraz miejscowości zamieszkania w Gminie Łącko----------20
Tabela 6. Mieszkańcy Gminy Łącko w wieku powyżej 85 roku życia, wg miejscowości zamieszkania ----------21
Tabela 7. Współczynnik Wsparcia Międzypokoleniowego w Gminie Łącko----------21
Tabela 8. Urodzenia, zgony, przyrost naturalny w Gminie Łącko (2013, 2015)----------23
Tabela 9. Ogólna liczba zawartych małżeństw wg miejsca zamieszkania męża przed ślubem, oraz rozwodów w Gminie Łącko (2013, 2015) ----------25
Tabela 10. Wiek rozrodczy kobiet w Gminie Łącko wg miejscowości zamieszkania----------26
Tabela 11. Zasoby mieszkaniowe Gminy Łącko ----------32
Tabela 12. Ludność na aptekę ogólnodostępną wg gmin powiatu nowosądeckiego----------33
Tabela 13. Miejscowość zamieszkania osoby podejrzanej o popełnienie przestępstwa na terenie Gminy Łącko----------40
Tabela 14. Udział procentowy osób bezrobotnych wg miejscowości w Gminie Łącko (2013 i 2015) ----------42
Tabela 15. Udział procentowy osób bezrobotnych wg płci w Gminie Łącko (2013 i 2015)----------42
Tabela 15. Struktura płci zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy Łącko wg miejscowości zamieszkania (2013 i 2015)----------43
Tabela 16. Struktura osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP wg czasu pozostawania bez pracy w Gminie Łącko (2013 i 2015) ----------43
Tabela 18. Miejsce zamieszkania osób długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych w PUP z terenu Gminy Łącko (2013 i 2015) ----------45
Tabela 19. Struktura osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP wg wieku w Gminie Łącko (2013, 2015) ----------45
Tabela 20. Struktura osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP wg wieku i miejsca zamieszkania w Gminie Łącko (2013) ----------47
Tabela 21. Struktura osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP wg wieku i miejsca zamieszkania w Gminie Łącko (2015) ----------47
Tabela 22. Struktura osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP wg wykształcenia w Gminie Łącko (2013 i 2015) ----------48
Tabela 23. Struktura osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP wg wykształcenia i miejsca zamieszkania w Gminie Łącko (2013) ----------49
Tabela 24. Struktura osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP wg wykształcenia i miejsca zamieszkania w Gminie Łącko (2015) ----------49
Tabela 25. Struktura osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP wg stażu pracy w Gminie Łącko (2013 i 2015). ----------50
Tabela 24. Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności z uwzględnieniem symbolu przyczyny niepełnosprawności i płci na terenie Gminy Łącko (2013 i 2015) ----------53

Tabela 25. Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności z uwzględnieniem symbolu przyczyny niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności na terenie Gminy Łącko (2013 i 2015)----------54
Tabela 26. Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności z uwzględnieniem symbolu przyczyny niepełnosprawności i wieku na terenie Gminy Łącko (2013 i 2015) ----------55
Tabela 27. Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności z uwzględnieniem symbolu przyczyny niepełnosprawności i wykształcenia na terenie Gminy Łącko (2013 i 2015)----------56
Tabela 28. Orzeczenia o niepełnosprawności osób do 16 roku życia z uwzględnieniem symbolu przyczyny niepełnosprawności i płci na terenie Gminy Łącko (2013 i 2015)----------56
Tabela 29. Liczba klientów PCPR zamieszkałych na obszarze Gminy Łącko objęta dofinansowaniami z PCPR (2013 i 2015)----------57
Tabela 30. Struktura rodzin korzystających ze wsparcia OPS w Gminie Łącko ze względu na liczbę osób w rodzinie (2013 i 2015).----------68
Tabela 31. Struktura rodzin z dziećmi korzystających z pomocy w OPS w Łącko (2013 i 2015)--70
Tabela 32. Struktura rodzin niepełnych objętych wsparciem OPS w Gminie Łącko (2013 i 2015)--70
Tabela 33. Powody przyznania pomocy społecznej w Gminie Łącko (2013 i 2015)----------71
Tabela 34. Osoby objęte pomocą w formie posiłku w ramach programu: „Pomoc państwa w zakresie dożywiania" w Gminie Łącko (2013 i 2015)----------73
Tabela 35. Wskaźniki realizacji CELU I : Zintegrowany system pomocy społecznej ----------91
Tabela 36. Wskaźniki realizacji CELU II – (C2) Tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny----------95
Tabela 37. Wskaźniki realizacji CELU III - (C3) Tworzenie warunków sprzyjających zdrowiu -----96
Tabela 38. Wskaźniki realizacji CELU IV – Tworzenie godnych warunków zamieszkania ----------97
Tabela 39. Wskaźniki realizacji CELU V - (C5) Tworzenie warunków dla rozwoju kapitału kulturowego oraz edukacyjnego----------98

25. Spis wykresów

Wykres 1. Ekonomiczne grupy wiekowe w Gminie Łącko----------16
Wykres 2. Liczba dzieci w przedszkolach w Gminie Łącko w roku szkolnym 2015/2016, wg wieku ----------28
Wykres 3. Liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjów w Gminie Łącko w roku szkolnym 2015/2016----------29
Wykres 4. Współczynnik skolaryzacji brutto dla powiatu nowosądeckiego i Gminy Łącko (2014) -30
Wykres 5.Wskaźnik dostępności domów i ośrodków kultury w powiecie nowosądeckim(2014)-----36
Wykres 6. Wskaźnik dostępności bibliotek dla powiatu nowosądeckiego (2014) ----------36
Wykres 7. Wskaźnik czytelnictwa w powiecie nowosądeckim (2014) ----------37
Wykres 8. Wybrane rodzaje przestępstw stwierdzonych w Gminie Łącko (2015)----------38
Wykres 9. Przemoc w rodzinie na terenie trzech rejonów: Łącko, Podegrodzie i Stary Sącz w 2015 roku----------39
Wykres 10. Stopa bezrobocia rejestrowanego dla powiatów podregionu nowosądeckiego oraz województwa małopolskiego (2014) ----------41
Wykres 11. Liczba osób objęta działaniami Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych w Gminie Łącko w 2015 roku----------60
Wykres 12. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych----------62

Wykres 13. Liczba gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną w Gminie Łącko (2013 i 2015) ----------68
Wykres 14. Liczba rodzin z dziećmi w objęta wsparciem OPS w Gminie Łącko (2013 i 2015). ----------69

26. Spis map

Mapa 1. Podział administracyjny Gminy Łącko 12
Mapa 2. Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców, w Gminie Łącko 17
Mapa 3. Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy Łącko 18
Mapa 4. Współczynnik Wsparcia Międzypokoleniowego w miejscowościach Gminy Łącko 22
Mapa 5. Przyrost naturalny w Gminie Łącko 24
Mapa 6. Udział procentowy osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy dla Powiatu Nowosądeckiego, będących mieszkańcami Gminy Łącko (2015) 44
Mapa 7. Udział procentowy długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy, będących mieszkańcami Gminy Łącko (2015) 46

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY ŁĄCKO
mgr Bernadetta Wacławia-Gawełek